

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

สารนิพนธ์
ของ
นางสาว ชัชรินทร์ บุญญะสุด

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2
ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

152.4
ช357๓
ว.๓

บทคัดย่อ
ของ
นางสาว ชัชรินทร์ บุญญะสุต

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา
ตุลาคม 2547

ชัชรินทร์ บุญยะสุด. (2547). ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ : อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร จำแนกได้ดังนี้ ตัวแปรด้านข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บุคลิกภาพ ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่ ภูมิทางการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย หญิงที่ศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำนวน 275 คน หญิง 165 คน ชาย 110 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ แบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร และแบบสอบถามความฉลาดทางอารมณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ การหาสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันและการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

ผลการศึกษา พบว่า

1. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปยังตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 11 ตัวแปรได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{20}) อาชีพของมารดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (X_{15}) อาชีพของบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{23}) ภูมิทางการศึกษาของมารดาระดับปริญญาตรี (X_8) สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน (X_{17}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (X_3) ภูมิทางการศึกษาของบิดาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (X_6) อาชีพของของบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล (X_{10}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{16}) และนักเรียนชาย (X_1) ซึ่งตัวแปรทั้ง 11 ตัวสามารถช่วยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ร้อยละ 51

2. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

2.1 สมการพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ

$$\begin{aligned}\hat{Y} = & 4.92 - .41 X_{20} + .16 X_{15} - .23 X_{12} - .29 X_{23} + .18 X_8 \\ & + .32 X_{17} - .13 X_3 + .11 X_6 - .13 X_{10} - .04 X_{16} \\ & - .06 X_1\end{aligned}$$

2.2 สมการพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาวกรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned}Z = & -.44 X_{20} + .24 X_{15} - .36 X_{12} - .28 X_{23} - .27 X_8 \\ & + .29 X_{17} - .28 X_3 + .18 X_6 - .14 X_{10} - .11 X_{16} \\ & -.11 X_1\end{aligned}$$

**VARIABLES RELATED TO EMOTIONAL INTELLIGENCE OF THE SECOND LEVEL,
PRIMARY GRADES 4-6 STUDENTS IN THE SCHOOL OF PRIVATE
ENGLISH PROGRAM UNDER THE OFFICE OF THE PRIVATE
EDUCATION COMMISSION IN KHET KANNAYAO,
BANGKOK**

**AN ABSTRACT
BY
MISS CHATCHARIN BOONYASUT**

**Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Educational Psychology
at Srinakharinwirot University
October 2004**

Chatcharin Boonyasut. (2004). *Variables Related to Emotional Intelligence of the Second Level, Primary Grades 4-6 Students in the School of Private English Program Under the Office of the Private Education Commission in Khet Kannayao, Bangkok.*
Master Project, M.Ed. (Educational Psychology). Bangkok : Graduate School,
Srinakarinwirot University. Project Advisor : Inst. Wilailuck Pongsopar.

The purpose of the research was to study variables related to emotional intelligence of the second level, primary grades 4-6 students in the school of private English program under the Office of the Private Education Commission in Khet Kannayao, Bangkok in academic year 2004 and to determine the significantly impact of variables of personal data: gender, academic achievement, personality. Variables of family: parental education background, parental occupation, economic status, parental social status, parent-student relationships. Variables of school environment: learning atmosphere, teacher-student relationships and peer-student relationships.

The samples of 275 students, 165 female and 110 male, were the second level, primary grades 4-6 students in the school of private English Program under the Office of the Private Education Commission in Khet Kannayao, Bangkok. The research instruments were the questionnaires about variables related to emotional of the second level, primary grades 4-6 students of private English under the Office of the Private Education Commission in Khet Kannayao, Bangkok and the questionnaires of the emotional intelligent. The data was analyzed by Stepwise Multiple Regression Analysis.

The result were as follow :

1. Variables affecting on the emotional intelligent of the second level, primary grades 4-6 students of the private English program under the Office of the Private Education Commission in Khet Kannayao, Bangkok, ranking from the most to least were teacher-student relationships (x_{20}), mother's occupation that so private business. (x_{15}), father's occupation that so private business. (x_{12}), peer-student relationships. (x_{23}), mother's educational background in Bachelor degree. (x_8), the married status of fater and motherwho live together. (x_{17}), the student's learning achievement. (x_3), father's educational background in higher than Bachelor degree. (x_6), father's occupations that were government officers, semi-government officers, and temporary government officers. (x_{10}), the family's economics status. (x_{16}) and male student (x_1) at .01 level. These variables could predicted to the emotional intelligent of the second level, primary grades 4-6 students about percentage 51.

2. The significantly predicted equation of the emotional of the second level, primary grades 4-6 students in the school of private English program under the Office of the private Education Commission in Khet Kannayao, Bangkok level were as follows :

In term of raw scores were :

$$\begin{aligned}\hat{Y} &= 4.92 - .41 X_{20} + .16 X_{15} - .23 X_{12} - .29 X_{23} + .18 X_8 \\ &\quad + .32 X_{17} - .13 X_3 + .11 X_6 - .13 X_{10} - .04 X_{16} \\ &\quad - .06 X_1\end{aligned}$$

In term of the standard scores were :

$$\begin{aligned}Z &= -.44 X_{20} + .24 X_{15} - .36 X_{12} - .28 X_{23} - .27 X_8 \\ &\quad + .29 X_{17} - .28 X_3 + .18 X_6 - .14 X_{10} - .11 X_{16} \\ &\quad - .11 X_1\end{aligned}$$

อาจารย์ที่ปรึกษา ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร และคณะกรรมการสอบ
ได้พิจารณาสารนิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญา
การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

ประธานคณะกรรมการบริหารหลักสูตร

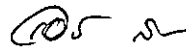
(รองศาสตราจารย์ เวหนี กรีทอง)

คณะกรรมการสอบ

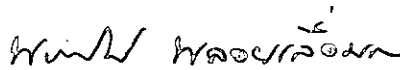
ประธาน

(อาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา)

กรรมการ

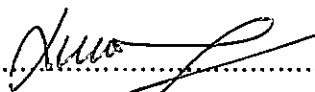
(รองศาสตราจารย์ เวหนี กรีทอง)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง)

อนุมัติให้รับสารนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการ
ศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(รองศาสตราจารย์ ดร. อมเพชร จันตุกกุล)

วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2547

ประกาศคุณูปการ

สารนิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาของอาจารย์ วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา อาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ รองศาสตราจารย์ เวณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง กรรมการสอบปากเปล่าสารนิพนธ์ ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนวคิดและข้อเสนอแนะ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเมตตาอย่างสูง ซึ่งผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ เวณี กรีทอง อาจารย์ ดร.พาสนา จุลรัตน์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นผู้ทรงคุณวุฒิในการตรวจเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัย

ขอกราบขอบพระคุณนางวรรณวิภา รสจันทน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนจัตราวิทยานานาชาติ และนางสาวสุจิří วรศิลป์ ผู้อำนวยการโรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ที่ให้ความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณนักเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาวิจัยและขอขอบคุณเพื่อน ๆ น้อง ๆ สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจด้วยดี

ขอขอบพระคุณคุณพ่อ พันเอก(พิเศษ)ชูเลิศ บุญญะสุด คุณแม่วารี บุญญะสุด และสมาชิกในครอบครัวทุกท่านที่ให้กำลังใจและความห่วงใยด้วยดีเสมอมา คุณค่าของสารนิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณพ่อคุณแม่ ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และอบรมสั่งสอนผู้วิจัยมาจนบัดนี้

ชัชรินทร์ บุญญะสุด

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	3
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	3
ตัวแปรที่ศึกษา.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า.....	8
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	9
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	9
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์.....	25
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า.....	28
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า.....	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า.....	37
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน.....	40
3 วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	47
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	47
ประชากร.....	47
กลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	48
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	50
การหาคุณภาพเครื่องมือ.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	63

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4(ต่อ) สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล	64
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	72
สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีการศึกษาค้นคว้า.....	72
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	74
อภิปรายผล.....	75
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม.....	84
ภาคผนวก.....	90
ภาคผนวก ก.....	91
ภาคผนวก ข.....	111
ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์	115

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ วุฒิทางการศึกษา อาชีพและสถานภาพสมรสของบิดามารดา.....	65
2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพของนักเรียน สัมพันธภาพ ระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับ เพื่อน.....	67
3 แสดงผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอน ปลายที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดคณะกรรมการ การศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร.....	68
4 แสดงผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทาง อารมณ์ของนักเรียน.....	69
5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาด ทางอารมณ์ของนักเรียน.....	69

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันวัฒนธรรมการศึกษาไทยได้เปลี่ยนแปลงไป จากอดีตผู้เรียนเคยเป็นผู้รอรับความรู้ กลายมาเป็นผู้แสวงหาความรู้และพัฒนาตนเอง (กรมวิชาการและคณะกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 : 9) ตามแนวปฏิบัติในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มีสาระสำคัญคือ การจัดการศึกษา เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่มีส่วนส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนสามารถฝึกทักษะ การเรียนรู้ โดยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกปฏิบัติเพื่อให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็นและ แก้ปัญหาเป็น พร้อมทั้งนำความรู้มาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ ซึ่งจุดมุ่งหมายของการจัด ประสบการณ์การเรียนรู้จะต้องพัฒนาผู้เรียนให้ถึงศักยภาพสูงสุด (กรมวิชาการ. 2543 : 10) และ ต้องมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเป็นคนดี คนเก่งและคนมีความสุขด้วย (กาญจนา ไชยพันธุ์. 2542 : 2) เพราะ ผู้เรียนที่มีความสุขหรือมีความฉลาดทางอารมณ์จะมีรากฐานที่ดี พร้อมเรียนรู้และนำไปสู่ความ สำเร็จในการศึกษา

ในวัยประถมศึกษา การที่เด็กจะเป็นคนเก่ง ดี มีสุขนั้นต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ ร่วมด้วย คุณลักษณะสำคัญของเด็กในวัยนี้คือเด็กจะใช้เวลาส่วนมากอยู่กับเพื่อนและเรียนรู้ที่จะมีปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อน ถึงแม้จะมีการเรียนรู้ถึงการควบคุมอารมณ์ตนเอง แต่เด็กก็ยังคงมีความวิตกกังวลเกี่ยว กับการปรับตัวเข้ากับเพื่อน (สุรางค์ โค้วตระกูล. 2544 : 85) อารมณ์ของเด็กจะเปลี่ยนแปลงง่าย การควบคุมอารมณ์ตนเอง การใส่ใจเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น การยอมรับผิด การมุ่งมั่นพยายาม การปรับตัวต่อปัญหา การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม การพอใจในตนเอง รู้จักปรับใจและความ รื่นเริงเบิกบานของเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน (กรมสุขภาพจิต. 2545 : 7-8) หากเด็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเอง ไม่สนใจอารมณ์ผู้อื่น และขาดการแสดงออกที่เหมาะสมแล้ว ก็จะทำให้เกิดปัญหาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลซึ่งเป็นทักษะความฉลาดทางอารมณ์ เด็กจะกลายเป็น บุคคลที่ไม่มีความสุข ส่งผลถึงปัญหาการเรียนและการดำเนินชีวิตในสังคมด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กับเด็กที่เรียนในโรงเรียนเอกชนที่เปิดสอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน เพราะเด็กที่เรียน หลักสูตรนี้ส่วนใหญ่มาจากครอบครัวที่มีฐานะดี พ่อแม่ผู้ปกครองมีหน้าที่การงานดี ลักษณะของเด็ก จะคล้ายกันคือจะแสดงออกถึงความเป็นตัวของตัวเองมาก กล้าคิดกล้าทำ ไม่ยอมใคร ซึ่งอาจทำให้เกิด ปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล อีกประการโรงเรียนประเภทนี้สอนเนื้อหาวิชาต่างๆ เป็นภาษาอังกฤษถึง 80 เปอร์เซ็นต์ ทำให้เด็กต้องมุ่งมั่นพยายามในการศึกษาค้นคว้า อาจทำให้เกิด ปัญหาการแข่งขันกันอย่างชัดเจนทั้งต่อหน้าและลับหลัง ทำให้เกิดสัมพันธภาพที่ไม่ดีระหว่างกันได้ หรือในกรณีที่เด็กปรับตัวต่อเพื่อน ครูหรือเนื้อหาวิชาการเรียนไม่ได้ ก็อาจกลายเป็นกลุ่มที่ชอบ

ก่อนจะมีความสงบภายในห้องเรียน ทำลายสมาธิเพื่อน ไม่เข้าใจจิตใจและอารมณ์ผู้อื่น หรืออาจกลายเป็นเด็กที่มีอารมณ์หุนหัน เกรี้ยวกราดและรู้สึกมีปมด้อยอยู่ตลอดเวลา เป็นต้น

จากการที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนในโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนเป็นเวลา 4 ปี และจากการสัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมและการควบคุมอารมณ์ในการทำกิจกรรมต่างๆ ของนักเรียนทั้งระดับช่วงชั้นที่ 1 และช่วงชั้นที่ 2 จากคณะผู้บริหารและคุณครูประจำชั้นโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร พบว่าเด็กนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 นั้นดูเหมือนจะมีปัญหามากกว่าเด็กนักเรียนช่วงชั้นที่ 1 ผู้วิจัยจึงทำการสำรวจปัญหาเบื้องต้นกับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 จำนวน 225 คน โดยใช้คำถามปลายเปิดจำนวน 2 ข้อดังนี้

คำถามข้อที่ 1 ถามว่าขณะที่นักเรียนกำลังเรียนหนังสือหรือทำกิจกรรม นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับเรื่องใดบ้าง

คำตอบพบว่า ปัญหาที่นักเรียนประสบมากที่สุดคือ ปัญหาสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน จำนวนมากที่สุดถึง 157 คน คิดเป็นร้อยละ 69.7 ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน จำนวน 29 คน คิดเป็นร้อยละ 12.9 ไม่เข้าใจในบทเรียน จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.88 ไม่มีปัญหา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 16.4

คำถามข้อที่ 2 ถามว่าปัญหาในข้อ 1. นักเรียนคิดว่าเกิดจากสาเหตุใดบ้าง

คำตอบพบว่า ปัญหาด้านสัมพันธภาพระหว่างเพื่อน มีสาเหตุมาจากเพื่อนส่งเสียงดังก่อนจะความไม่สงบในห้องเรียน จึงไม่ชอบเพื่อนคนนั้นเพราะทำให้เรียนไม่รู้เรื่องและทำให้ถูกครูดุไปด้วย จำนวน 79 คน คิดเป็นร้อยละ 42.02 เพื่อนทำร้ายทางวาจาและการกระทำเช่นถูกแกล้ง ถูกตี ถูกพุดจาล้อเลียนเสียดสีทำให้โกรธหรือเสียใจ จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 31.38 ขาดความเข้าใจระหว่างกัน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 10.11 ปัญหาเกี่ยวกับครูผู้สอน สาเหตุจากครูให้งานมากเกินไป จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 10.64 ครูผู้สอนดู เสียงดังมากเกินไป จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 4.78 ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน สาเหตุจากไม่เข้าใจในบทเรียนเพราะคิดถึงแต่เรื่องอื่น จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.06

จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีปัญหาเกี่ยวกับสัมพันธภาพ ซึ่งเป็นทักษะของความฉลาดทางอารมณ์ ได้แก่ ด้านดี คือการควบคุมอารมณ์ การใส่ใจและเข้าใจในอารมณ์ผู้อื่นและการยอมรับผิด ด้านเก่ง คือการมุ่งมั่นพยายาม การปรับตัวต่อปัญหา การกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม และด้านสุข คือการพอใจในตนเอง การรู้จักปรับใจและความรื่นเริงเบิกบาน ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2545:1) ที่กล่าวว่าด้านดี คือ ความพร้อมทางอารมณ์ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านเก่งคือความพร้อมที่จะพัฒนาตนไปสู่ความสำเร็จ และด้านสุขคือความพร้อมทางอารมณ์ที่ทำให้เกิดความสุข จากผลการสำรวจปัญหาเบื้องต้นนี้ น่าจะสรุปได้ว่านักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร มีความฉลาดทางอารมณ์ที่น้อย

ด้วยเหตุนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผล
 ต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของ
 โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน
 ช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ
 การศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้จะเป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา
 ตลอดจนผู้ปกครองได้ทราบถึงระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษา
 อังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขต
 คันนายาว กรุงเทพมหานคร เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการวางนโยบายเพื่อส่งเสริมและ
 ช่วยเหลือนักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามแนวทางพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์แต่
 ละด้าน

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย หญิงที่ศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่
 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
 เอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำนวน 275 คน หญิง 165 คน ชาย 110 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย หญิงที่ศึกษาอยู่ในช่วง
 ชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการ
 ศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 จำนวน 275 คน หญิง 165 คน ชาย
 110 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ

3.1.1 ตัวแปรด้านข้อมูลส่วนตัว ได้แก่

3.1.1.1 เพศ

3.1.1.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3.1.1.3 บุคลิกภาพ

3.1.2 ตัวแปรด้านครอบครัว ได้แก่

3.1.2.1 วุฒิทางการศึกษาของบิดา

3.1.2.2 วุฒิทางการศึกษาของมารดา

3.1.2.3 อาชีพของบิดา

3.1.2.4 อาชีพของมารดา

3.1.2.5 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว

3.1.2.6 สถานภาพสมรสของบิดามารดา

3.1.2.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

3.1.3. ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน

3.1.3.1 ลักษณะทางกายภาพ

3.1.3.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

3.1.3.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

3.2.1 ความฉลาดทางอารมณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของนักเรียนในการรู้จัก เข้าใจและควบคุมอารมณ์ของตนเองได้สอดคล้องกับวัย มีการประพฤติปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมและมีความสุข ความฉลาดทางอารมณ์เป็นคุณลักษณะพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่ความเป็นผู้ใหญ่ทั้งความคิด อารมณ์และพฤติกรรม โดยใช้แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 6-11 ปี ของกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข มีคุณลักษณะ 3 ด้านคือ

1.1 ด้านดี คือความพร้อมทางอารมณ์ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้วยการควบคุมอารมณ์ การใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่นและการยอมรับผิด

1.2 ด้านเก่ง คือความพร้อมที่จะพัฒนาตนไปสู่ความสำเร็จ ด้วยการมุ่งมั่นพยายาม การปรับตัวต่อปัญหา และการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

1.3 ด้านสุข คือความพร้อมทางอารมณ์ที่ทำให้เกิดความสุข ด้วยการมีความพอใจในตนเอง การรู้จักปรับใจและความรื่นเริงเบิกบาน

2. ตัวแปรด้านส่วนตัว หมายถึง ลักษณะเฉพาะบุคคลของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ ได้แก่ เพศ อายุ ผลสัมฤทธิ์ในการเรียน ลำดับที่ของการเป็นบุตรและบุคลิกภาพ

2.1 เพศ ได้แก่ นักเรียนชายและนักเรียนหญิง

2.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ความสามารถทางการเรียนของนักเรียนที่วัดจากคะแนนเฉลี่ยสะสม ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546

2.3 บุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะเฉพาะของนักเรียนที่แสดงออกที่สนองต่อสถานการณ์ต่างๆในการดำรงชีวิต ทำให้นักเรียนมีความเป็นเอกลักษณ์ของตนเอง แบบประเมินที่ใช้ตามแบบสำรวจการกระทำของเจนกินส์ (Jenkins Activity Survey) โดยแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ

2.3.1 ลักษณะบุคลิกภาพแบบเอ เป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่รักความก้าวหน้า ชอบฟันฝ่าอุปสรรค มีความก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบทำงานให้ประสบความสำเร็จและสัมฤทธิ์ผล ชอบทำงานด้วยความรวดเร็ว ไม่ชอบการรอคอย

2.3.2 ลักษณะบุคลิกภาพแบบบี เป็นลักษณะบุคลิกภาพของบุคคลที่ค่อนข้างเฉื่อยชา จิตใจเยือกเย็น ทำงานไปเรื่อยๆ ไม่หวังผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน ไม่ชอบฟันฝ่าอุปสรรคต่างๆ อดทนและรอคอยได้

3. ตัวแปรด้านครอบครัว หมายถึง สภาพทั่วไปของครอบครัว ได้แก่ ระดับการศึกษาสูงสุดของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดามารดา สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

3.1 วุฒิทางการศึกษาของบิดา หมายถึง ชั้นของการศึกษาสูงสุดของบิดา แบ่งเป็น

3.1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.1.2 ปริญญาตรี

3.1.3 สูงกว่าปริญญาตรี

3.2 วุฒิทางการศึกษาของมารดา หมายถึง ชั้นของการศึกษาสูงสุดของมารดาแบ่งเป็น

3.2.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

3.2.2 ปริญญาตรี

3.2.3 สูงกว่าปริญญาตรี

3.3 อาชีพของบิดา หมายถึง ชนิดของงานที่บิดาประกอบกิจการอยู่ ซึ่งนำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว แบ่งเป็น

3.3.1 ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างของรัฐบาล

3.3.2 พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ

3.3.3 ประกอบธุรกิจส่วนตัว

3.3.4 อื่นๆ

3.4 อาชีพของมารดา หมายถึง ชนิดของงานที่มารดาประกอบกิจการอยู่ ซึ่งนำรายได้มาเป็นค่าใช้จ่ายในครอบครัว แบ่งเป็น

3.4.1 ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างของรัฐบาล

3.4.2 พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ

3.4.3 ประกอบธุรกิจส่วนตัว

3.4.4 อื่นๆ

3.5 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว หมายถึง รายได้ต่อเดือนของบิดามารดาหรือรายได้ของผู้ปกครองที่อุปการะนักเรียน

3.6 สถานภาพสมรสของบิดามารดา หมายถึง ลักษณะการครองชีวิตคู่ แบ่งเป็น

3.6.1 อยู่ด้วยกัน

3.6.2 แยกกันอยู่

3.6.3 อื่นๆ

3.7 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง หมายถึง พฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนกับบิดามารดาหรือผู้ปกครองที่ไม่ใช่บิดามารดา และการปฏิบัติตนของบิดามารดาหรือผู้ปกครองกับนักเรียน ดังนี้

3.7.1 พฤติกรรมการปฏิบัติตนของผู้ปกครองที่ปฏิบัติต่อนักเรียน ได้แก่ การเอาใจใส่ต่อการเรียนของนักเรียน การให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมทางการเรียนที่โรงเรียนจัดขึ้น การให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการเรียน การให้กำลังใจเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียน

3.7.2 พฤติกรรมการปฏิบัติตนของนักเรียนที่ปฏิบัติต่อผู้ปกครอง ได้แก่ ความเคารพ เชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งสอน การขอคำแนะนำหรือซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การขอให้บิดามารดามีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน

4. ตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน หมายถึง สภาพการณ์ทั้งนอกและในห้องเรียนที่มีผลต่อนักเรียน ได้แก่ ลักษณะทางกายภาพ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

4.1 ลักษณะทางกายภาพ หมายถึง ลักษณะการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน ได้แก่

4.1.1 สถานที่เรียน ได้แก่ ขนาดห้องเรียน ความสะอาดเรียบร้อยของห้องเรียน แสงสว่างและบรรยากาศโดยรวมในห้องเรียน

4.1.2 สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ในการใช้สื่อ ความสมบูรณ์ของสื่อ

4.2 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนกับครู และการปฏิบัติตนของครูกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ดังนี้

4.2.1 การปฏิบัติตนของครูที่มีต่อนักเรียน ได้แก่ ความเอาใจใส่ การให้ความรัก ความเอ็นดู ให้ความเป็นกันเอง ยอมรับฟังความคิดเห็น ให้คำแนะนำปรึกษาทั้งทางด้านการเรียน และเรื่องส่วนตัว

4.2.2 การปฏิบัติตนของนักเรียนที่มีต่อครู ได้แก่ การให้ความเคารพเชื่อฟัง ให้เกียรติ แสดงกิริยา วาจา และใจถึงความเคารพ ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม

4.3 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน หมายถึง การปฏิบัติตนของนักเรียนกับเพื่อน และการปฏิบัติตนของเพื่อนกับนักเรียนเพื่อให้เกิดความสัมพันธอันดี

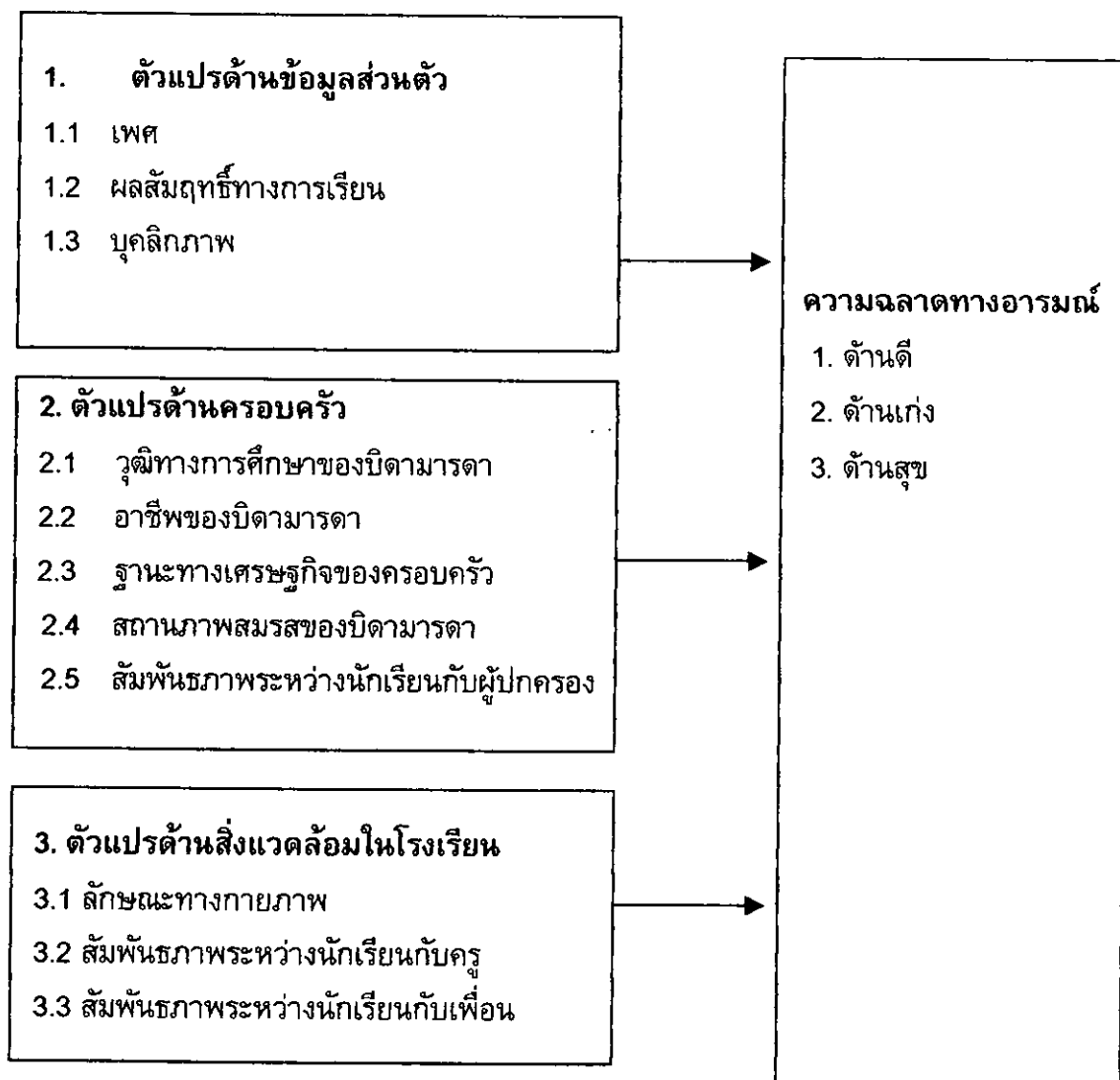
5. นักเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน หมายถึง นักเรียนที่เรียนในโรงเรียนที่เปิดสอนเป็นระบบ English Program สอนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการเรียนการสอน เนื้อหาการเรียนส่วนใหญ่เป็นภาษาอังกฤษ

6. โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร หมายถึง โรงเรียนเอกชนประเภทสามัญศึกษาที่ได้รับอนุญาตเปิดสอนโครงการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการเป็นภาษาอังกฤษ ในเขตกรุงเทพมหานคร มีทั้งสิ้น 38 โรงเรียน การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษา 1 โรงเรียน คือ โรงเรียนจักรวิทยานานาชาติ

กรอบแนวคิดในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรด้านข้อมูลส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์
 - 1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า
 - 2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า
 - 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

1.1.1 ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์

ความฉลาดทางอารมณ์ตรงกับภาษาอังกฤษว่า Emotional Intelligence เรียกกันทั่วไปว่า EQ ซึ่งเป็นคำย่อเต็มในภาษาอังกฤษว่า Emotional Quotient มีผู้ให้คำจำกัดความที่แตกต่างกันไป เช่น เซาว์นอร์มัล ปัญญาอารมณ์ อัจฉริยะทางอารมณ์ ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ เป็นต้น สำหรับงานวิจัยนี้ใช้คำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ มีผู้ให้ความหมายของคำว่าความฉลาดทางอารมณ์ ไว้ดังนี้

สโรวีย์ และ เมเยอร์ (Gibbs. 1995 : 28 ; citing Salovey & Mayer. 1990) ได้ให้ความหมายไว้ว่า เป็นความสามารถหรือศักยภาพของแต่ละบุคคลที่จะตระหนักรู้ เข้าใจ ตอบสนองอารมณ์ของตนเองและความต้องการของผู้อื่นได้อย่างถูกต้อง สามารถควบคุมอารมณ์ พร้อมจัดการไปสู่พฤติกรรมที่เหมาะสมกับงานหรือสถานการณ์ในขณะนั้น

คูเปอร์ และ ซาวาฟ (Cooper & Sawaf. 1997 : 21) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ เป็นความสามารถของบุคคลในการรับรู้ เข้าใจ และรู้จักนำพลังทางอารมณ์ของตนไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสร้างสัมพันธภาพที่ดี และรู้ถึงวิธีการที่จะโน้มน้าวจิตใจผู้อื่นได้

นิตยา คชภักดี (2542 : 109) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ ว่าเป็นการรู้จักแยกแยะและควบคุมความรู้สึก ควบคุมการแสดงออกของอารมณ์ และจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้ รู้และเข้าใจตนเอง สามารถแสดงอารมณ์ออกมาอย่างสร้างสรรค์ นอกจากนั้นยังเข้าใจถึงอารมณ์และความรู้สึกของคนอื่น รู้จักกาลเทศะ

ทศพร ประเสริฐสุข (2543 : 10) ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ คือ

ความสามารถลักษณะหนึ่งของบุคคลที่จะตระหนักถึงความรู้สึก ความคิด และอารมณ์ของตนเอง และผู้อื่น และสามารถควบคุมอารมณ์แรงกระตุ้นภายใน ตลอดจนสามารถรอคอย การตอบสนอง ความต้องการของตนเองได้อย่างเหมาะสม ถูกกาลเทศะ สามารถให้กำลังใจตนเองที่จะเผชิญ อุปสรรคและข้อขัดแย้งต่างได้อย่างไม่คับข้องใจ รู้จักบริหารจัดการความเครียดที่จะขัดขวางความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์อันมีค่าของตนเองได้ สามารถชี้นำความคิดและการกระทำของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างมีความสุขจนประสบความสำเร็จในการเรียน (Study Success) และความสำเร็จในอาชีพ (Career Success)

พระราชวรมณี (2543 : 21) ได้ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่า หมายถึง การใช้ปัญญาเกี่ยวกับการแสดงอารมณ์ที่แสดงออกมาให้มีเหตุผล เป็นการแสดงอารมณ์ความรู้สึกออกมาในแต่ละสถานการณ์ โดยถือว่าอารมณ์หรือความรู้สึกนั้นเป็นพลังให้เกิดพฤติกรรม ซึ่งถ้าขาดปัญญากำกับก็จะเป็นพลังดาบอด ปัญญาจึงเป็นตัวที่จะมากำกับชีวิตของเราให้การแสดงออกเป็นไปในทางที่ถูกต้อง

วิลาศลักษณ์ ชวัลลสี (2543 : 157) ให้ความหมายของความฉลาดทางอารมณ์ว่า เป็นความสามารถของบุคคลที่จะเข้าใจ จัดการและใช้ประโยชน์จากอารมณ์ของตน สามารถเข้าใจ อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่นและมีสัมพันธภาพที่ดีระหว่างบุคคลได้

บาร์ออน (ทศพร ประเสริฐสุข. 2545 : 10 ; อ้างอิงจาก Bar – On. 1992. *Emotional Quotient Inventory : A Measure of Emotional Intelligence.*) ได้ให้ความหมายไว้ว่าเป็นองค์ประกอบด้านความสามารถในด้านส่วนตัว อารมณ์และสังคมของบุคคลที่จะปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างประสบความสำเร็จ

กรมสุขภาพจิต (2546 : 1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถในการรู้จัก เข้าใจ และควบคุมอารมณ์ของตนเองได้สอดคล้องกับวัย มีการประพฤติปฏิบัติตนในการอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างเหมาะสมและมีความสุข

กองบรรณาธิการ (2546 : 41) ได้ให้ความหมายของคำว่า ความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่า อีคิวหรือเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ เป็นความสามารถชนิดหนึ่งและมีความหมายที่รวมองค์ประกอบหลายอย่าง ได้แก่ รู้จักและควบคุมอารมณ์ต่างๆ ของตนเอง

กล่าวโดยสรุป ความฉลาดทางอารมณ์ หมายถึง ความสามารถของบุคคลที่จะตระหนักรู้อารมณ์ตนเอง สามารถควบคุมและจัดการกับอารมณ์ตนเองได้อย่างเหมาะสม ตลอดจนสามารถรับรู้และเข้าใจอารมณ์ของผู้อื่น นำไปสู่สัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น

1.1.2 องค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์

เทอดศักดิ์ เดชคง (2542 : 62 – 65) ได้อาศัยหลักทางพุทธศาสนา เสนอแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

1. ความเห็นอกเห็นใจ (Empathy) ซึ่งอาศัยกรรมหมวดพรหมวิหาร 4 เป็นตัวแทนของความเห็นใจ

2. สติ (Awareness) อาศัยธรรมข้อสติปัฏฐาน 4 จะช่วยให้จิตสงบจากความวุ่นวาย ทำให้เข้าใจความหมายของชีวิต

3. การแก้ไขปัญหาข้อขัดแย้ง (Conflict solving/Stress management) แบ่งความขัดแย้งทางอารมณ์ในตนเองและความขัดแย้งระหว่างบุคคล หรือธรรมชาติ การแก้ไขทำได้โดยใช้ปัญญา ตามธรรมะหมวดอริยสัจ 4 เพื่อให้ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

โกลแมน (ทศพร ประเสริฐสุข. 2543 : 101 – 105 ; อ้างอิงจาก Goleman. 1998) ได้จำแนกองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์เป็น 2 สมรรถนะใหญ่ๆ คือ

1. สมรรถนะทางด้านสังคม เป็นการสร้างและรักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ประกอบด้วย

1.1 การเอาใจเขามาใส่ใจเรา (Empathy) หมายถึง การตระหนักรู้ถึงความต้องการ ความรู้สึกและความห่วงใยของผู้อื่น ดังนี้

ก. การเข้าใจผู้อื่น ตระหนักรู้ถึงความรู้สึกนึกคิดและมุมมองของผู้อื่น สนใจผู้อื่นมากขึ้น รวมทั้งตระหนักถึงความวิตกกังวลของบุคคลอื่น

ข. มีจิตใจใฝ่บริการ (Service Mind) รับรู้และคาดคะเนและตอบสนองความต้องการของบุคคลอื่นหรือผู้ที่มาติดต่อสัมพันธ์กับเราได้

ค. ส่งเสริมผู้อื่น ทราบความต้องการและช่วยพัฒนาให้เขามีความรู้ความสามารถ ให้ถูกทาง

ง. ให้โอกาสบุคคลอื่น สามารถมองเห็นความเป็นไปได้จากการมองเห็นความแตกต่างของคนและไม่ถือเขาถือเรา

จ. ตระหนักรู้ถึงทัศนะความคิดเห็นของกลุ่มและสามารถคาดคะเนสถานการณ์ในด้านความสัมพันธ์ของบุคคลในกลุ่มได้

1.2 ทักษะทางด้านมนุษย์สัมพันธ์ (Human Relations) เป็นความคล่องในการติดต่อกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี โดยสามารถแสวงหาความร่วมมือจากผู้อื่นได้ ประกอบด้วย

ก. ความสามารถในการโน้มน้าวจูงใจ สามารถแสดงวิธีการโน้มน้าวความคิดเห็นของบุคคลอื่นได้อย่างนุ่มนวล แนบเนียนและได้ผล

ข. มีการสื่อสารที่ดี (Communication Skills) ชัดเจน นุ่มนวล ถูกต้อง

ค. มีความเป็นผู้นำ สามารถโน้มน้าว จูงใจ หรือผลักดันกลุ่มได้อย่างดี ถูกทิศทาง

ง. สามารถกระตุ้น เ้า ริเริ่ม ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดี (Managing Change) ซึ่งทางการบริหารเรียกว่า การบริหารการเปลี่ยนแปลง

จ. สามารถบริหารความขัดแย้งได้ดี (Conflict Management) เจรจาต่อรอง แก้ไข หาทางยุติข้อขัดแย้งได้อย่างเหมาะสม

ฉ. สร้างสายสัมพันธ์ เสริมสร้างความร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมาย

ข. ทำงานเป็นทีม ร่วมมือกันเพื่อบรรลุเป้าหมาย

ค. สร้างสมรรถนะของทีมงานให้เกิดพลังร่วมมือ

2. สมรรถนะส่วนบุคคล เป็นความสามารถในการบริหารจัดการกับตนเองได้เป็นอย่างดี ประกอบด้วย

2.1 การตระหนักรู้ตนเอง (Self – Awareness) เป็นการตระหนักรู้ความรู้สึกและความโน้มเอียงของตนเอง หรือที่เรียกว่าเป็นผู้มีสติ สามารถหยั่งรู้โดยการสำรวจตนเอง รู้ถึงความเป็นไปได้ของตนเองต่อการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่างๆรอบตัว และความพร้อมของตนเอง ประกอบด้วย

ก. เป็นผู้รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง รู้ถึงสาเหตุที่ทำให้เกิดความรู้สึกนั้นๆ และคาดคะเนผลที่จะเกิดตามมาได้

ข. สามารถประเมินตนเองได้ตามความเป็นจริง รู้จุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง

ค. มีความมั่นใจในตนเอง เชื่อมั่นในความสามารถและความมีคุณค่าของตนเอง

ง. สามารถจัดการกับความรู้สึกภายในตนเองได้ โดยให้อยู่ที่สภาวะที่เหมาะสม พอดี

2.2 ความสามารถในการควบคุมตนเอง (Self – Regulation) การควบคุมหรือการกำหนดตัวเองนับเป็นปัจจัยที่สำคัญของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ ไม่ทำอะไรโดยใช้อารมณ์พาไป ประกอบด้วย

ก. การควบคุมตนเอง สามารถจัดการกับภาวะอารมณ์หรือความฉุนเฉียวต่างๆได้

ข. เป็นคนที่มีความซื่อสัตย์ เป็นที่ไว้วางใจ เป็นผู้ที่เน้นจะทำอะไรโดยรักษาคุณงามความดีเป็นหลัก

ค. เป็นผู้ใช้สติปัญญา แสดงความรับผิดชอบ

ง. มีความสามารถในการปรับตัว ยืดหยุ่นในการจัดการกับความเปลี่ยนแปลงต่างๆ

จ. ชอบสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ เปิดใจกว้างกับความคิด แนวทาง และข้อมูลใหม่ๆ ได้อย่างมีความสุข

2.3 สามารถสร้างแรงจูงใจตนเอง (Motivation One-Self) เพื่อเป็นแนวโน้มนทางอารมณ์ที่เกื้อหนุนต่อการสู่เป้าหมาย ประกอบด้วย

ก. มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) โดยพยายามทำภารกิจต่าง ๆ มีการปรับปรุงให้สู่มาตรฐานอันดีเลิศ (Standard of Excellence)

ข. มีความจงรักภักดี (Royalty) ยึดมั่นกับเป้าหมายของกลุ่มและเป้าหมายขององค์การ

ค. คิดริเริ่ม และพร้อมที่จะปฏิบัติตามที่โอกาสจะอำนวย

ง. มองโลกในแง่ดี เผชิญกับปัญหาและอุปสรรคได้อย่างไม่ย่อท้อจนสำเร็จบรรลุเป้าหมาย

ซาโลเวย์และเมเยอร์ (นันทนา วงษ์อินทร์, 2543 : 21 – 22 ; อ้างอิงจาก Salovey & Mayer, 1995) ได้สรุปองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

1. การรู้จักอารมณ์ตนเอง (Know one's Emotions) หมายถึง รู้ว่าอารมณ์ของตนเองเป็นเช่นไรทั้งในยามปกติและยามอารมณ์ไม่ปกติ รู้ถึงลักษณะของอารมณ์ การแสดงออกตามอารมณ์ต่างๆ ตลอดจนผลย้อนกลับจากการเกิดอารมณ์ของตนเอง

2. การจัดการกับอารมณ์ตนเอง (Managing Emotions) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมอารมณ์ และแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลา และเหตุการณ์ ทั้งอารมณ์ดีและอารมณ์ไม่ดี ให้เกิดความสมดุลและมีผลย้อนกลับเป็นที่พึงพอใจ ซึ่งขึ้นอยู่กับความอดทน รู้จักรับอารมณ์และระบายอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ไม่เก็บกด

3. การสร้างแรงจูงใจให้ตนเอง (Motivating One – Self) หมายถึง การมองหาสิ่งดีต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับตนเอง และสร้างความเชื่อมั่นว่าเราสามารถเผชิญสิ่งนั้นได้ เราสามารถทำได้ เราสามารถผ่านพ้นไปได้ด้วยดี ทั้งนี้เพื่อให้เกิดกำลังใจที่จะสร้างความรู้สึที่ดีๆ ต่อตนเอง และพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของตน

4. การหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่น (Recognizing Emotions in Others) หมายถึง ความสามารถในการรับรู้อารมณ์ ความรู้สึกของผู้อื่น มีความเข้าใจ เห็นใจผู้อื่น สามารถปรับความสมดุลของอารมณ์ตนเอง เพื่อตอบสนองต่ออารมณ์ของผู้อื่นได้อย่างสอดคล้องกัน

5. การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (Head Relationships) หมายถึง ความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข

กรมสุขภาพจิต (2546 : 1) ได้เสนอองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์เป็น 3 ด้าน คือ

1. ด้านดี เป็นความพร้อมทางอารมณ์ที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยประเมินจากการควบคุมอารมณ์ การใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น และการยอมรับผิด

2. ความเก่ง คือ ความพร้อมที่จะพัฒนาตนเองไปสู่ความสำเร็จโดยประเมินจากการมุ่งมั่นพยายาม การปรับตัวต่อปัญหา และการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม

3. ด้านสุข คือ ความพร้อมทางอารมณ์ที่ทำให้เกิดความสุข โดยประเมินจากการมีความพอใจในตนเอง การรู้จักปรับใจ และความรื่นเริงเบิกบาน

จากแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของความฉลาดทางอารมณ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ความพร้อมทางอารมณ์ในการปรับตัวเพื่อให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่าง

ปกติสุข

2. ความพร้อมทางอารมณ์ในการควบคุมอารมณ์ตนเองและเข้าใจในอารมณ์ของ

ผู้อื่นได้

3. ความพร้อมทางอารมณ์ในการแก้ไขปัญหาด้วยความคิดสร้างสรรค์

1.1.3 แนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์

ผู้ใหญ่ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นนักการศึกษา นักจิตวิทยา พ่อแม่ผู้ปกครองจำเป็นที่จะต้องพัฒนาเด็กให้เขามีศักยภาพทางด้านความคิด สติปัญญา เพื่อให้เขาเป็นคนที่เก่ง ดี มีสุข

กรมสุขภาพจิต (2543 : 8) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ด้วยเทคนิค 5 ประการ ดังนี้

1. ด้วยรักและเข้าใจ พ่อแม่ควรแสดงความเข้าใจ ยอมรับ เห็นอกเห็นใจ ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ลูกสนใจแทนการตำหนิ บังคับ วิจารณ์ หรือลงโทษ ขณะเดียวกันพ่อแม่ก็ต้องระมัดระวังการแสดงอารมณ์ ความรู้สึก ที่อาจจะเป็นตัวอย่างไม่ดีสำหรับลูก

2. ใช้โอกาสให้เกิดประโยชน์ ใช้โอกาสหรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเพื่อสร้างความใกล้ชิดสนิทสนม และสอนให้เด็กรู้จักเรียนรู้เรื่องอารมณ์ เช่น เวลาที่เด็กเกิดความกลัวขณะดูรายการโทรทัศน์ที่เป็นเรื่องตื่นเต้น อันตราย พ่อแม่อาจใช้โอกาสนี้เข้าไปนั่งใกล้ๆ แล้วปลอบในและสอนลูกให้ลูกเข้าใจอารมณ์ที่เกิดขึ้นพร้อมอธิบายด้วยเหตุผลเพื่อให้เด็กกล้าเผชิญสภาพการณ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน

3. เรียนรู้ร่วมกัน รับฟังความรู้สึกและอารมณ์ของเด็กด้วยความตั้งใจ เอื้ออาทร และพยายามตรวจสอบความรู้สึกของเด็กโดยการพิจารณาจากสถานการณ์ พฤติกรรม ท่าทาง และอากัปกริยาที่แสดงออกในขณะที่รับฟังพ่อแม่ อาจช่วยสะท้อนหรือสรุปประเด็น พร้อมหาเหตุผลมาอธิบายให้เด็กเข้าใจในแง่มุมอื่นบ้าง แต่ไม่ควรสรุปเรื่องราวต่างๆ ในลักษณะการชี้นำ

4. ไม่ปิดกั้นความรู้สึก ฝึกให้เด็กบอกอารมณ์ความรู้สึกของตนเองได้อย่างถูกต้อง เพื่อป้องกันการเก็บกดปัญหาแล้วมาระบายออกโดยขาดการควบคุมการแสดงอารมณ์ที่เปิดเผยตรงไปตรงมา คือพื้นฐานที่ดีของผู้มีความฉลาดทางอารมณ์ เช่น รู้ตัวว่ากำลังโกรธ เสียใจ น้อยใจ ซื่อจก เพื่อนำไปสู่การจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสมด้วยตนเองต่อไป

5. เรื่องธรรมดาที่ต้องพอดี เมื่อพ่อแม่เห็นว่าเด็กเข้าใจอารมณ์ที่ทำให้เกิดพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมของตน และเล็งเห็นพฤติกรรมที่ควรทำแล้ว พ่อแม่ควรบอกให้เด็กทราบว่าการมีอารมณ์ต่างๆ เป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ควรระมัดระวังการแสดงออกให้เหมาะสมกับบุคคล เวลา และสถานที่

ทศพร ประเสริฐสุข (2543 : 17 – 18) ได้เสนอแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

1. ฝึกให้ได้รู้จักคุณค่าของตนเองตามความเป็นจริง ให้มองตนเองอย่างตระหนักรู้ มองตนเองในแง่ดี รู้สึกดีกับชีวิต สามารถชื่นชมกับตัวเองได้ เป็นการฝึกให้รู้จักอารมณ์ตนเอง

1.1 ฝึกการตระหนักรู้ (Self - Awareness) สำรวจตนเองโดยวิธีการต่างๆ เช่น อาจใช้การนั่งสมาธิและวิธีการอื่นๆ

1.2 ให้ความรู้เกี่ยวกับการเข้าใจตน เข้าใจคนอื่น อาจใช้กิจกรรมกลุ่มและเทคนิคอื่นๆ

2. รู้จักแยกแยะอารมณ์ของตนว่าชนิดใดดี ชนิดใดไม่ดี และเลือกแสดงออกทางอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม อาจใช้การฝึกดังนี้

2.1 ฝึกการแสดงออกที่เหมาะสม (Assertive Training)

2.2 ฝึกการสื่อสารที่เหมาะสม อาจใช้เป็นกิจกรรมเสริมสร้างหลักสูตร

3. รู้จักปฏิบัติตามกฎ ระเบียบของสังคมด้วยความเต็มใจ ซึ่งครู พ่อแม่ กงต้องเป็นผู้นำในการฝึกและทำตัวให้เป็นตัวอย่างที่ดีให้เด็กเลียนแบบ (Modeling) และให้กำลังใจเมื่อเด็กทำตามระเบียบ เป็นต้น

4. รู้จักและเข้าใจธรรมชาติอารมณ์ของตนเอง จำแนกแยกแยะไว้ว่า อารมณ์ใดที่เป็นคุณแก่ตน และอารมณ์ใดที่เป็นโทษแก่ตน โรงเรียนและสถานศึกษาควรมีอาจารย์ผู้มีหน้าที่แนะนำที่จะให้คำปรึกษา (Counseling) แก่เด็ก

5. รู้จักการบริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเองได้เพื่อให้รู้ว่า อารมณ์เกิดได้ทุกอย่าง แต่เราไม่สามารถแสดงอารมณ์ทุกอย่างได้ “เราสามารถรู้สึกได้ทุกอย่าง แต่เราไม่สามารถแสดงออกได้ทุกอย่าง” ฝึกความสามารถในการควบคุมอารมณ์และแสดงออกได้อย่างเหมาะสมกับบุคคล สถานที่ เวลา และเหตุการณ์ ทั้งอารมณ์ดีและอารมณ์ไม่ดี เพื่อให้เกิดความสมดุลในการจัดการกับอารมณ์ของตนเอง รู้จักแสดงออกทางอารมณ์ และระบายอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม ฝึกความสามารถในการผ่อนคลายความเครียด เช่น การผ่อนคลายกล้ามเนื้อ การร้องเพลง เป็นต้น

6. การแสดงออกทางอารมณ์ที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงสีหน้า ท่าทาง และคำพูด เด็กจึงต้องได้รับการฝึก อาจจะเป็นในชั่วโมงโฮมรูมหรือกิจกรรมคาบแนะแนว

7. รู้จักหยุดการแสดงอารมณ์ที่ไม่ดี ความสามารถในการไตร่ตรองก่อนการแสดงออก และสามารถที่จะอดทน รอคอย ที่จะแสดงพฤติกรรมได้

8. ฝึกการแสดงแรงจูงใจให้เกิดขึ้นกับตน แรงจูงใจที่สำคัญคือแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (Achievement Motive) และแรงจูงใจใฝ่สัมพันธ์ (Affiliation Motive)

9. ฝึกความสามารถในการหยั่งรู้อารมณ์ผู้อื่น สามารถรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของผู้อื่นเพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (Empathy) จะต้องฝึกให้นึกถึงผู้อื่นที่เรียกว่าใจเขาใจเรา ฝึกการสังเกต การตรวจสอบอารมณ์

10. ฝึกทางด้านมนุษยสัมพันธ์การแสดงน้ำใจเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น เห็นคุณค่า

ของตนเองและผู้อื่น ฝึกการให้เกียรติผู้อื่นได้ด้วยความจริงใจ สามารถแสดงความชื่นชอบ ชื่นชม และให้กำลังใจซึ่งกันและกันได้ในวาระที่เหมาะสม

กรมสุขภาพจิต (2546 : 7 – 8) ได้ให้แนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

1. ด้านดี

1.1 ควบคุมอารมณ์ ผู้ใหญ่ควรสอนเด็กว่าอารมณ์ที่ไม่ดี เช่น โกรธ ไม่พอใจ นั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้ แต่ต้องรู้จักควบคุม เพราะหากไม่ควบคุมจะเกิดผลเสียติดตามมา เช่น โกรธ แล้วทำร้ายคนอื่น หรือทำลายข้าวของ ผู้ใหญ่ควรสอนเด็กให้รู้จักควบคุมอารมณ์ตนเอง เมื่อเด็กต้องเผชิญสถานการณ์ที่ทำให้เกิดอารมณ์นั้น ให้เด็กรู้จักชะลอความพลุ่งพล่าน โดยหันไปสนใจเรื่องอื่น หรือนับ 1 – 10 หากเด็กรู้จักควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ ผู้ใหญ่ควรชมเชยว่าเป็นคนเก่งเพื่อให้เด็กภูมิใจที่ควบคุมตนเองได้ ถ้าในสถานการณ์นั้นเด็กยังควบคุมอารมณ์ตนเองไม่ได้ ให้เด็กเดินเสียงไปก่อน หลังจากนั้นให้เด็กรู้จักระบายอารมณ์ในทางที่เหมาะสม เช่น เตะบอล วิ่งรอบบ้าน เป็นต้น

1.2 ใส่ใจและเข้าใจอารมณ์ผู้อื่น ผู้ใหญ่ควรฝึกให้เด็กรู้จักรับฟังผู้อื่น และกล่าวให้กำลังใจหรือปลอบใจผู้อื่นเวลาที่เขาไม่สบายใจ เพราะการรับฟังผู้อื่นจะทำให้รู้ว่าผู้อื่นคิดอย่างไร เข้าใจคนอื่นมากขึ้น เหมือนกับการผูกมิตรต้องผูกที่ใจ

1.3 ยอมรับผิด เมื่อเด็กทำผิดผู้ใหญ่ควรบอกเด็กว่าเด็กทำอะไรผิด ทำให้เกิดความเสียหายอย่างไร ให้โอกาสเด็กชี้แจงเหตุผล ส่วนเกณฑ์ในการลงโทษเป็นเรื่องที่ตกลงกันว่าจะยอมรับโทษมากน้อยเพียงใด แต่ทั้งนี้พยายามหลีกเลี่ยงการลงโทษด้วยการเขียนตี เช่น อาจลงโทษด้วยการตัดค่าขนม งดออกไปเล่นนอกบ้านกับเพื่อนชั่วคราว งดดูรายการทีวีหรือเล่นเกม เป็นต้น ถ้าเด็กยังไม่รู้สำนึกอาจการใช้ตีเตือนให้รู้ว่าสิ่งที่ทำนั้นไม่ถูกต้อง เป็นการหยุดพฤติกรรม แต่ไม่ใช่การตีเพื่อระบายความโกรธหรือเสียหน้าของผู้ใหญ่

2. ด้านเก่ง

2.1 มุ่งมั่นพยายาม ผู้ใหญ่ควรสอนให้เด็กมีความมุ่งมั่นในการทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ให้นานขึ้น และทำให้สำเร็จ เช่น การอ่านหนังสือ หรือการทำการบ้าน โดยอาจพูดว่า “ตั้งใจอ่านนะ ลูก” หรือ “ทำให้สำเร็จนะลูก” หรือสอนให้เด็กให้กำลังใจตนเอง เช่น “เกือบจะเสร็จแล้ว” “ทนอีกนิด” เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการฝึกให้เด็กมีสมาธิอยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้นานขึ้น และทำจนสำเร็จ

2.2 ปรับตัวต่อปัญหา การฝึกให้เด็กแก้ปัญหา จะทำให้เด็กพึ่งตัวเองได้ ผู้ใหญ่ควรให้เด็กมีประสบการณ์ในการแก้ปัญหาด้วยตนเอง สอนว่าการแก้ปัญหาเป็นเรื่องท้าทาย หัดให้เด็กหาสาเหตุของปัญหา หาทางออกของปัญหาหลายๆ ด้าน และเลือกทางออกที่มีผลเสียต่อตนเองและผู้อื่นน้อยที่สุด

2.3 กล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ผู้ใหญ่ควรเปิดโอกาสให้เด็กพูดถึงความรู้สึก และความคิดเห็นหรือความสามารถของตนเอง กระตุ้นหรือสนับสนุนเมื่อเด็กมีทำที่ที่ต้องการการ แสดงออก และความชื่นชม จะทำให้เด็กมีความมั่นใจ และมีความเป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

3. ด้านสุข

3.1 พอใจในตนเอง ผู้ใหญ่ควรยกย่องชมเชยเมื่อเด็กทำสิ่งต่าง ๆ ได้สำเร็จเพื่อให้เด็กรู้สึกภูมิใจว่าตนเองมีความสามารถและรู้สึกมีคุณค่า หากเด็กรู้สึกว่าตนเองมีปมด้อย สู้คนอื่นไม่ได้ ผู้ใหญ่ควรให้กำลังใจว่าแต่ละคนมีความสามารถเฉพาะตัวแตกต่างกันไป ไม่มีใครที่เก่งเหมือนกับคนอื่นหมดทุกอย่าง เช่น หนูมีความสามารถเด่นในเรื่อง ... หนูควรภูมิใจในความสามารถที่หนูมีอยู่

3.2 รู้จักปรับใจ ผู้ใหญ่ควรสอนให้เด็กรู้จักปรับใจ โดยเมื่อเด็กรู้สึกผิดหวังผู้ใหญ่ควรตั้งคำถามเพื่อให้เด็กทำความเข้าใจกับปัญหา ได้คิดและรู้จักทำใจบ้าง เช่น ถามว่าถ้าไม่ได้เกมกดแล้วเสียอะไรบ้าง ถ้าเสียความสนุกสนานจะหาความสนุกสนานจากสิ่งอื่นทดแทนได้หรือไม่ หรืออาจจะให้เด็กรู้จักใช้เวลาที่จะได้สิ่งที่ต้องการ เช่น ให้สะสมเงินค่าขนมเพื่อซื้อของเล่น เป็นต้น

3.3 รื่นเริงเบิกบานในเวลาที่เกิดอารมณ์ไม่ดี ผู้ใหญ่ควรแนะนำให้เด็กรู้จักผ่อนคลายอารมณ์ของตนเอง เช่น อ่านการ์ตูนซ้ำซ้ำ ดูหนังหรือฟังเพลงที่สนุกสนานครึกครื้น วาดรูป พุดคุย หรือเล่นสนุกสนานกับเพื่อน เป็นต้น หรือพ่อแม่อาจหาสิ่งที่เด็กชอบเล่นแล้วสนุกสนานให้ทำในยามว่างเพื่อความสุขร่วมกัน

คิดคม สเลซานท์ (Kidkom.2547: online) ได้เสนอแนะแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ไว้ดังนี้

1. สร้างฐานรากของอุปนิสัยที่เกี่ยวกับ EQ โดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความมั่นคง และความสมดุลในชีวิต การยอมรับผู้อื่นโดยไม่มีเงื่อนไข มีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง

2. รู้จักตนเองอย่างถ่องแท้ บริหารจัดการกับอารมณ์ของตนเอง วางตัวและแสดงออกอย่างเหมาะสม รู้เท่าทันอารมณ์ของตนเอง และหยั่งรู้ในปฏิกิริยาที่อาจมีต่ออารมณ์ของผู้อื่น

3. หยั่งเห็นและยอมรับบุคคลอื่น ยอมรับ เคารพ ในสิทธิของผู้อื่น เข้าใจ และเห็นใจผู้อื่น หยิบยื่นและแบ่งปันโอกาสให้ผู้อื่น

4. กำหนดเป้าหมายแห่งความสุข โดยการคลี่คลายความทุกข์ภายในตัว คลี่คลายปัญหาจากภายนอก รักษาบรรยากาศที่อยู่ร่วมกันอย่างสงบและปรองดองกัน ส่งเสริมให้เกิดความสุขทั้งในตนเองและคนรอบข้าง

สรุปแนวทางการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ พ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องเด็กจำเป็นต้องทำความเข้าใจในอารมณ์ของเด็ก แนะนำให้เขาเข้าใจและรู้จักการจัดการกับอารมณ์ตนเองและใส่ใจเข้าใจในอารมณ์ของผู้อื่น ฝึกสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น ปลดปล่อยให้เด็กคิดอย่างอิสระ ต้องเชื่อมั่นว่าเขาทำได้ ให้เด็กกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสมทั้งสถานที่ เวลาและหมั่นให้กำลังใจเด็กทั้งยามผิดพลาดและประสบความสำเร็จ

1.1.4 ลักษณะบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์

กรมสุขภาพจิต (2543 : 4) กล่าวถึงลักษณะนิสัย 10 ประการของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง ไว้ดังนี้

1. รับรู้อารมณ์ของตนเองมากกว่าจะกล่าวโทษผู้อื่นหรือสถานการณ์ เช่น พูดว่า “ฉันรู้สึกท้อไม่ได้” แทน “นี่เป็นเรื่องเหลวไหล” “ฉันรู้สึกเสียใจมาก” แทน “คุณนี่เป็นคนไม่ได้เรื่องจริง” “ฉันรู้สึกกลัว” แทน “คุณขับรถเร็วอย่างกับคนโง่”
 2. สามารถแยกแยะระหว่างความคิด ความรู้สึก ได้ เช่น ความคิด “ฉันรู้สึกล้าล้ายกับว่า...” “ฉันรู้สึกร่ากับว่า...” “ฉันรู้สึกว่า...” ความรู้สึก “ฉันรู้สึก...”
 3. มีความรับผิดชอบความรู้สึกของตนเอง ไม่โทษโน่น โทษนี้ เช่น “ฉันรู้สึกอิจฉา” แทน “คุณทำให้ฉันรู้สึกอิจฉา”
 4. ใช้ความรู้สึกเพื่อช่วยในการตัดสินใจ เช่น “ฉันรู้สึกอย่างไรถ้าทำสิ่งนี้” แทน “ฉันรู้สึกอย่างไรถ้าไม่ทำ”
 5. นับถือในความรู้สึกของผู้อื่น ตัวอย่างเช่น ในการถามว่า “คุณรู้สึกอย่างไรถ้าฉันทำสิ่งนี้” แทน “คุณจะรู้สึกอย่างไรถ้าฉันไม่ทำสิ่งนี้”
 6. เมื่อถูกกระตุ้นให้โกรธ จะสามารถควบคุมจิตใจไม่ให้โกรธได้ และสามารถแปรความโกรธให้เป็นพลังในทางสร้างสรรค์ได้
 7. เข้าใจ เห็นอกเห็นใจ และยอมรับในความรู้สึกของผู้อื่น
 8. รู้จักฝึกหาคำในทางบวกจากอารมณ์ในทางลบ ยกตัวอย่างเช่น มักถามตนเองว่า “ฉันรู้สึกอย่างไร” หรือ “อะไรจะทำให้ฉันรู้สึกดีขึ้น”
 9. ไม่ชอบแนะนำ สั่ง คอควบคุม วิพากษ์วิจารณ์ ตัดสิน หรือสั่งสอนผู้อื่นเพราะเข้าใจดีว่า ผู้ที่ได้รับการกระทำดังกล่าวจะรู้สึกไม่ดีอย่างไร
 10. หลีกเลี่ยงการปะทะอารมณ์กับคนที่ไม่ยอมรับ หรือไม่เคารพความรู้สึกผู้อื่น
- ทศพร ประเสริฐสุข (2543 : 118 – 119) สรุปได้ว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์ควรจะเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้คือ
1. สามารถสร้างแรงจูงใจและให้กำลังใจตนเอง
 2. สามารถเผชิญกับความคับข้องใจ และแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างราบรื่น
 3. จูงใจตนเอง และสามารถควบคุมแรงกระตุ้นภายในตนเอง ที่เรียกว่า สามารถควบคุมตนเองได้ (Self Control)
 4. สามารถรอคอยการตอบสนองความต้องการ
 5. มีวิธีการขจัดความเครียดที่จะไปขัดขวางความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของตนได้อย่างดี
 6. สามารถควบคุมอารมณ์ บริหารจัดการกับอารมณ์ได้
 7. มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลรอบข้าง

8. เป็นผู้นำและสามารถอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นๆ ได้อย่างมีความสุข ทั้งที่บ้าน สถานศึกษา ที่ทำงาน และในสังคม

9. เป็นผู้มีสุขภาพจิตดี มีความสุข

ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์(2543 : 15 – 16) ได้เสนอลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไว้ดังนี้

1. รู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้จุดเด่น จุดด้อย ของตนเอง สามารถควบคุม จัดการ และแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีสติที่สามารถรับรู้และตระหนักได้ว่าขณะนี้กำลังทำอะไรอยู่ ตลอดจนสามารถรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม (Self – Awareness)

2. มีพลังใจ มีแรงบันดาลใจที่จะกระทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมายในชีวิต (Self – Motivation)

3. สามารถอดทน อดกลั้น ต่อสภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถเผชิญต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความเครียดได้อย่างเหมาะสม (Stress – Tolerance)

4. มีความยืดหยุ่น (Flexibility) ไม่ยึดมั่นถือมั่นจนทำให้ปรับตัวไม่ได้

5. มีความสามารถที่จะควบคุมตนเอง (Impulse Control)

6. มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น (To Have Empathy for Others)

7. มีสัมพันธภาพที่บ่งบอกถึงความไว้วางใจผู้อื่น (Trusting Relationships) มีความจริงใจและซื่อสัตย์

8. มีความคิดริเริ่ม (Initiative) มีความคิดสร้างสรรค์ (Creativity)

9. มองโลกในแง่ดี (Optimism)

อารี พันธุ์ณี (2544 : 127) ให้ความเห็นว่า คนที่มีความฉลาดทางอารมณ์จัดเป็นบุคคลที่มีคุณภาพและเป็นคุณภาพภายใน มีจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ความคิดเชิงสร้างสรรค์ สามารถสร้างความสมดุลระหว่างความคิด จิตใจ อดทนต่อความล้มเหลว ผิดหวัง ขจัดข้อขัดแย้ง ยอมรับจุดดี จุดด้อย และความเป็นจริงได้ ดังนี้

1. สามารถสร้างความสมดุลให้กับชีวิตได้ ไม่มีความทะเยอทะยานมากเกินไป แต่เหมาะสมกับความสามารถ ศักยภาพที่แท้จริง และมีความเป็นไปได้ มีความสอดคล้องระหว่างตัวตนที่เป็นจริง (Real Self) และตัวตนที่อยากเป็น (Ideal Self) นำไปสู่ความมีสุขภาพจิตดี

2. มีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเอง (Self Esteem) รู้จักรักตนเอง รู้จักตนเอง ยอมรับตนเอง และรู้สึกดีกับตนเอง ไม่หวั่นไหวต่อการวิพากษ์วิจารณ์ มีทัศนคติต่อโลกแบบ I'm OK, You're OK.

3. มีความสามารถในการจัดการกับตนเอง มีศิลปะในการจัดระเบียบชีวิตของตน

เอง มีการแบ่งเวลาการทำงาน การพักผ่อน การพบปะเพื่อนฝูง และการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ชีวิตของตนมีความหมาย มีคุณค่า และใช้ชีวิตอย่างรู้คุณค่าเพื่อสร้างความสุข ความสำเร็จ ต่อตนเองและสังคม

4. มีความรู้สึกนึกคิดเชิงบวก (Positive Thinking) มองโลกในแง่ดี ยอมรับสภาพความเป็นจริง เปลี่ยนปัญหาสู่ความสำเร็จ มองวิกฤติเป็นโอกาส ทุกอย่างที่เกิดขึ้นมองให้เป็นประโยชน์หรือข้อดีจนได้ จะทำให้จิตใจไม่เศร้าหมอง เบื่อหน่าย และเซ็ง แต่สามารถสร้างกำลังใจและความสุขให้เกิดขึ้นได้ ดังที่ว่า “จงมองความงามในสวน จากมวลดอกไม้ที่บ้านสะพรั่ง มิใช่จากในที่รกร้าง”

5. มีความสามารถในการเอาชนะความกลัว และกล้าเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายได้ เช่น ความกลัวในการสอบ กลัวการสมัครงาน กลัวการสอบสัมภาษณ์ กลัวการเดินทาง กลัวจนไม่สามารถสงบจิตใจได้จึงต้องอาศัยสติกำกับจิตใจ และทำจิตใจให้สงบ ระวังความว้าวุ่นใจ กังวลใจ และกล้าเผชิญกับสิ่งที่ท้าทายได้

6. ไม่เป็นคนเก็บกด และมีความรู้สึกผิด (Guilty) กับเรื่องหนึ่งเรื่องใดตลอดชีวิต และแสดงออกด้วยการก้าวร้าว รุนแรง ต่อบุคคลรอบข้าง เพราะอดีตที่หลอนตัวเอง จนก้าวไปข้างหน้าไม่ได้

7. พอใจในตนเอง (Self Satisfied) จงพอใจในสิ่งที่ตนเองมี มองหาข้อดีในศักยภาพของตนเอง ทำให้รู้สึกดีกับตนเอง เช่น ไม่สวຍแต่หนี้สินารัก เรียนไม่เก่งแต่ขยัน การบ้านการเรือนดี เป็นต้น

8. ทำตนให้เป็นที่ยอมรับ ค้นพบข้อดีของตนเอง กล้าที่จะเป็นตัวของตัวเอง การสร้างความประทับใจ มีน้ำใจ ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นต่อเนื่อง หรือทำให้ดีที่สุดในทุกสิ่งที่ทำ หากยังไม่สำเร็จก็ต้องทำต่อไป และหากไม่สมหวังก็ทำใจยอมรับได้ว่า กระบวนการสู่ความสำเร็จก็ต้องพบกับปัญหา อุปสรรค บ้างเป็นธรรมดา สามารถปรับใจได้ ปรับความคิดได้ ก็จะไม่เป็นทุกข์ ดังคำกล่าวที่ว่า “วันที่คุณเปลี่ยนชีวิต ชีวิตคุณก็จะเปลี่ยนไป”

สติฟ ไฮน์ (สาลิกา เมธนาวัน. 2545 : 24; อ้างอิงจาก Steve Hein. 1999) ให้ลักษณะของผู้ที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง และความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ ดังนี้

ลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สูง

1. แสดงความรู้สึกที่ชัดเจนออกมา และมาจากคำพูดโดยตรงที่เริ่มจาก“ฉันรู้สึก...”
2. ไม่ใช้การคิดที่เสแสร้ง เป็นความรู้สึกโดยใช้ประโยค “ฉันรู้สึกคล้ายกับ ...”

และ “ฉันรู้สึกว่า ...”

3. ไม่กลัวในการแสดงออกของความรู้สึกของตนเอง

4. ไม่ถูกควบคุมโดยอารมณ์ในทางลบ เช่น ความกลัว กังวล ความรู้สึกผิด ความอึดอัดใจ ความผิดหวัง สิ้นหวัง ไม่มีอำนาจ ฟุ้งฟิง การหลอกลวง ความอดสู บีบบังคับ หมดกำลังใจ ท้อแท้

5. สามารถอ่านการสื่อสารที่ไม่เกี่ยวกับคำพูด
6. ให้ความรู้สึกเป็นแนวทางไปสู่การดำรงชีวิต
7. ให้ความรู้สึกอย่างสมดุลด้วยความเป็นเหตุเป็นผล ตรรกะ และความเป็นจริง
8. แสดงพฤติกรรมที่ปรารถนา ไม่ใช่เพราะหน้าที่ ความรู้สึกผิด ถูกบังคับ หรือ

พันธะสัญญาไว้

9. เป็นอิสระ เชื่อมมั่นในตนเอง และมีศีลธรรม
 10. มีแรงจูงใจภายใน
 11. ไม่ถูกจูงใจด้วยอำนาจ ทรัพย์สิน สถานภาพ ชื่อเสียง การยอมรับ
 12. สามารถกลับสู่อารมณ์ปกติอย่างรวดเร็ว
 13. มองโลกในแง่ดี ไม่มีความล้มเหลวในการเรียนรู้ การสังคม
 14. สนใจในความรู้สึกของผู้อื่น
 15. พูดอย่างสะดวกสบายเกี่ยวกับความรู้สึก
 16. ไม่หยุดนิ่งเนื่องจากความกลัวหรือความกังวล
 17. สามารถระบุความรู้สึกที่เกิดขึ้นหลายๆ ประการได้
- ลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ต่ำ
1. ไม่มีความรับผิดชอบสำหรับความรู้สึกของตน แต่ตำหนิผู้อื่น
 2. ไม่สามารถพูดประโยคว่า “ฉันรู้สึก...”
 3. ไม่สามารถบอกคำว่า “ทำไมรู้สึกเช่นนี้” หรือไม่สามารถทำโดยปราศจากการ

ตำหนิคนอื่น ๆ

4. การโจมตี การตำหนิ คำสั่ง การวิพากษ์วิจารณ์ การขัดขวาง ความไม่ถูกต้อง การว่ากล่าว การแนะนำ และการตัดสินผู้อื่น
5. พยายามจะวิเคราะห์ผู้อื่น เช่น การแสดงออกทางอารมณ์
6. เริ่มด้วยประโยคนี้บ่อยๆ “ฉันคิดว่าคุณ...”
7. พูดสะท้อนความรู้สึกนึกคิดตนสูงกว่าความเป็นจริง เช่น “ฉันรู้สึกสงสาร...”

“ฉันรู้สึกคล้ายกับว่า...”

8. วางความรู้สึกผิดไว้ที่ผู้อื่น
9. ความรู้สึกที่โอดวอดหรือเก็บกด
10. ปลอ่ยให้อะไรเกิดขึ้นแล้วผลเช่นนี้ หรือทำให้เกิดเรื่องรุนแรงใหญ่โตจากสาเหตุ

เพียงเล็กน้อย

11. ขาดความพร้อมและความรู้สึกผิดชอบชั่วดี
12. เกิดความรู้สึกคุ้มกัน อิจฉา ไม่มีการยกโทษให้
13. เสแสร้งเมื่อยืนอยู่ข้างอีกฝ่ายหนึ่ง
14. ไม่สะดวกสบายที่จะอยู่กับคนรอบข้าง

15. แสดงความรู้สึกเกินกว่าที่พูด
16. เล่นละคร ทำอ้อมค้อม หรือหลีกเลียง
17. ไม่มีความรู้สึกอ่อนไหวต่ออารมณ์ของผู้อื่น
18. ไม่มีความเห็นอกเห็นใจ ไม่มีความเมตตา
19. แข็งกร้าว ไม่ยืดหยุ่น ยึดถือแต่กฎเกณฑ์และโครงสร้างเพื่อให้เกิดความรู้สึก

ปลอดภัย

20. ไม่เห็นคุณค่าทางอารมณ์ ให้โอกาสเพียงเล็กน้อยในการแสดงความรู้สึก

ใกล้ชิดสนิทสนม

21. ไม่พิจารณาอารมณ์ของตนเองก่อนที่จะแสดงออกมา
22. ไม่พิจารณาความรู้สึกของผู้อื่นที่จะได้รับก่อนที่จะแสดงออกมา
23. รู้สึกไม่ปลอดภัยและปกป้องตัวเอง และไม่ยอมรับความผิดพลาดหรือแสดง

ความสำนึกผิดหรือขอโทษอย่างจริงใจ

24. หลีกเลียงความรับผิดชอบโดยเหตุว่า "ผมจำเป็นต้องกระทำไม่มีทางเลือก"
25. มีความเชื่อและมองโลกในแง่ที่ไม่ยุติธรรมบ่อยๆ
26. มีความรู้สึกที่ไม่พอเพียง รู้สึกผิดหวัง รู้สึกขุ่นเคืองใจ ขมขื่นใจ หรือได้รับ

เคราะห์ร้ายอยู่บ่อยๆ

27. เข้าข้างตนเองหรือหลีกเลียงเมื่อเจอปัญหา
28. หลีกเลียงที่จะพบปะกับผู้คนและพยายามเสาะหาสิ่งอื่นทดแทนโดยการเลียง

สัตว์ ปลุกพืช

29. ยึดเกาะติดแน่น ในความเชื่อของตนเองเพราะไม่กล้ารับความจริงใหม่ๆ
30. กลัวความไม่มั่นคงของตัวเอง
31. กล่าวอ้างเหตุการณ์ และความคิดในเรื่องต่างๆ แต่ไม่ยอมรับความรู้สึกที่เป็น

จริง

32. ให้เขาวนปัญหา ความคิดเห็นตน ตัดสิน และพิพากษาผู้อื่นโดยไม่ตระหนัก

และไม่เข้าใจ

33. เมื่อตนเองรู้สึกเหนือกว่า การตัดสินใจ การวิพากษ์วิจารณ์ และปราศจากการรับรู้ของผลกระทบต่อความรู้สึกผู้อื่น

34. เป็นผู้ฟังที่ไม่ดี พูดขัดคอ ทำให้ใช้การไม่ได้ ทำให้ล้มเหลวในอารมณ์และการ

สื่อสาร

35. สนใจแต่เรื่องของครอบครัวมากกว่าความรู้สึก

จากลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์สามารถสรุปได้ว่า บุคคลที่มี

ความฉลาดทางอารมณ์สูงจะต้องนับถือตนเอง สามารถรู้จักเข้าใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการการดำเนินชีวิตและแก้สถานการณ์ต่างๆอย่างมีสติ มีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่นและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข

1.1.5 ประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์

ประโยชน์ของ (กรมสุขภาพจิต. 2543 : ออนไลน์) ได้แบ่งเป็น 4 ด้าน คือ

1. ประโยชน์ต่อการทำงาน
2. ประโยชน์ต่อความรักครอบครัว
3. ประโยชน์ต่อการเรียน
4. ประโยชน์ต่อตัวเอง

ความฉลาดทางอารมณ์ต่อการทำงาน

ในช่วง 3 ทศวรรษที่ผ่านมา ตั้งแต่ปี 1960 มีการศึกษาวิจัยจำนวนมาก แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความฉลาดทางเชาวน์ปัญญาสูงล้มเหลวในการเป็นผู้บริหารสูงสุด เพราะขาดความเข้าใจมนุษย์ ขาดการปฏิสัมพันธ์และอารมณ์ที่ดี

ขณะทำงานวิจัยชิ้นหนึ่งที่ศึกษาเกี่ยวกับพนักงานขายประกันชีวิตในบริษัทประกันชีวิตแห่งหนึ่ง พบว่าพนักงานที่ทำยอดขายได้ดีและสามารถอยู่กับบริษัทได้นาน คือพนักงานที่เป็นคนมองโลกในแง่ดี พนักงานกลุ่มนี้จะไม่ท้อใจเมื่อไปขายประกันแล้วลูกค้าไม่ซื้อ ไม่สนใจ แต่ยังคงมุ่งมั่นที่จะพยายามขายลูกค้ารายต่อไปให้ได้ ขณะที่พนักงานขายอีกกลุ่มหนึ่งซึ่งเป็นคนมองโลกในแง่ร้ายพวกนี้มักจะชิงลาออกไปตั้งแต่ปีแรก หลังจากที่ไม่สามารถทำยอดขายได้อย่างที่คาดหวังไว้

จากตัวอย่างงานวิจัยดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า ความสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ที่มีผลต่อการทำงานอย่างชัดเจน นักจิตวิทยาพบว่าคนที่มีอารมณ์ดีจะมีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นได้ง่าย ตลอดจนมีทักษะที่มีในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทั้งที่บ้านและที่ทำงาน หรือในเวลาออกงานสังคม ขณะเดียวกัน ความความฉลาดทางอารมณ์ก็จะช่วยให้เรามองโลกในแง่ดี ทำให้มีหลักในการต่อสู้กับอุปสรรคต่างๆ ได้อย่างไม่ท้อถอย สามารถสร้างกำลังใจให้กับตัวเองในยามล้มเหลว หรือมีปัญหาได้ ต่างจากคนที่มองโลกในแง่ร้ายที่มักจะมองเห็นแต่ปัญหาและความยุ่งยาก ทำให้ขาดกำลังใจที่จะผลักดันให้ฟันฝ่าอุปสรรค

ความฉลาดทางอารมณ์กับความรักและครอบครัว

ครอบครัวที่จะอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ต้องอาศัยความรัก ความเข้าใจ และยอมรับได้ในข้อบกพร่องของผู้อื่น อีคิวหรือความฉลาดทางอารมณ์ จึงมีผลอย่างมากต่อความสงบสุขในบ้าน หรือในชีวิตคู่ ปัญหาความแตกแยก หย่าร้าง ที่เกิดขึ้นล้วนมีต้นตอมาจากการไม่พยายามทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน หรือยอมรับข้อบกพร่องของอีกฝ่ายไม่ได้ เมื่อมีปัญหาที่ไม่หันหน้าคุยกันดีๆ หรือบางทีก็ใช้ความรุนแรง

ความฉลาดทางเชาวน์ปัญญาจึงไม่ใช่ปัจจัยที่จะทำให้คนสองคนไปกันรอด ตรง

กันข้ามถ้าคนเก่งสองคนอยู่ด้วยกันแล้วไม่ยอมกัน พยายามที่จะเอาชนะคะคานกัน อนาคตก็คงไม่พ้นการयर้าง ด้วยเหตุนี้คนเก่งจำนวนไม่น้อยที่ประสบความสำเร็จในหน้าที่การงานจึงล้มเหลวในชีวิตคู่

การเรียนรู้จะทำให้เราเข้าใจตัวเองและคนที่เรารักได้ดียิ่งขึ้น การเรียนรู้ธรรมชาติของชายหญิงจะช่วยให้เราอ่านใจ อ่านอารมณ์ ของอีกฝ่ายออกมา เขากำลังรู้สึกอย่างไร และต้องการอะไร ทำให้เราสามารถปฏิบัติตัวได้ถูกต้องและถูกใจคนที่เรารัก

ความฉลาดทางอารมณ์ต่อการศึกษา

การที่เด็กจะเรียนดี นอกจากความสามารถทางวิชาการแล้ว ยังต้องอาศัยปัจจัยอื่นๆอีกมาก โดยเฉพาะในสังคมปัจจุบันที่เต็มไปด้วยสิ่งยั่วยุ พบว่า เด็กจำนวนไม่น้อยที่เผชิญปัญหาทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก จนทำให้เสียโอกาสทางการศึกษาไปอย่างน่าเสียดาย เช่น ปัญหาเยาเสพติด ปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยเรียน หรือปัญหาด้านพฤติกรรมอื่นๆ ปัญหาเหล่านี้ไม่ได้มีที่มาจากความอ่อนแอทางเชาวันปัญญา มา แต่มาจากความอ่อนแอทางอารมณ์ที่ไม่สามารถรู้เท่าทันและจัดการกับอารมณ์ความรู้สึกทั้งของตนเองและผู้อื่นได้

โรงเรียนแห่งหนึ่งในสหรัฐอเมริกา มีการชวนชวนนักเรียนในชั้นเรียนด้วยวิธีแปลกไม่เหมือนใครด้วยการให้นักเรียนบอกความรู้สึกของตนเองในขณะนั้น เช่น วันนี้อารมณ์ดี ตื่นเต้น กังวลเล็กน้อย หรือมีความสุข แทนการตอบว่ามาหรือไม่มา

กิจกรรมนี้เรียกว่า Self – Science เป็นวิชาเกี่ยวกับความรู้สึกทั้งของตนเองและผู้อื่น ครูจะให้ความสนใจกับประสบการณ์ทางอารมณ์ของเด็ก มีการนำความเครียดและประสบการณ์เลวร้ายที่เกิดขึ้นมาเป็นหัวข้อที่จะพูดคุยกันในแต่ละวัน

จุดมุ่งหมายในการสอนวิชานี้คือ เพื่อพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคม หลักสูตรนี้ไม่ได้สอนเฉพาะเด็กที่มีปัญหาเท่านั้น แต่เป็นการพัฒนาทักษะและความเข้าใจที่มีความสำคัญกับเด็กทุกๆ คน โดยมีแนวความคิดว่า ผู้เรียนจะเข้าใจบทเรียนได้อย่างลึกซึ้งเมื่อมีประสบการณ์โดยตรงมากกว่าการรับฟังจากการสอนเพียงอย่างเดียว

ปัจจุบันมีการนำหลักสูตรนี้มาใช้ในการป้องกันปัญหาด้านต่างๆ ในสถานศึกษา เช่น การสูบบุหรี่ในเด็กวัยรุ่น การใช้สารเสพติด การตั้งครรภ์ในวัยเรียน การออกจากโรงเรียนก่อนกำหนด เป็นต้น

ความฉลาดทางอารมณ์ต่อตนเอง

เป็นที่ยอมรับในปัจจุบันว่า จิตใจมีผลต่อร่างกายและความเครียด คือบ่อเกิดที่สำคัญของโรคภัยไข้เจ็บหลายชนิด ทั้งทางตรงและทางอ้อม เช่น โรคแผลในกระเพาะอาหาร ไมเกรน ความดันโลหิตสูง ไปจนถึงโรคร้ายอย่างมะเร็ง เพราะเมื่อเรามีอารมณ์ดีก็จะส่งผลให้ร่างกายแข็งแรงตามไปด้วย ตรงกันข้ามเมื่อเราเครียด วิตกกังวล หดหู่ เศร้าซึม ภูมิคุ้มกันในร่างกายก็จะลดระดับลง ทำให้ง่ายที่จะติดเชื้อ หรือเจ็บไข้ไม่สบาย

สรุป ประโยชน์ของความฉลาดทางอารมณ์จะส่งผลต่อตนเอง คือถ้าเราทำจิตใจให้สบาย ไม่วิตกกังวลก็จะส่งผลให้ร่างกายของเราแข็งแรง ไม่มีโรคแทรกซ้อนจากความเครียด ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการศึกษาและการดำรงชีวิต เพราะจะทำให้เรามีอารมณ์ขุ่นมัว ความสามารถในการจัดการอารมณ์ของตนเองลดลง การเข้าใจและการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ทั้งกับคนในครอบครัว และกับบุคคลในสังคมลดลงตามไปด้วย

1.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์

1.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ซาโลเวย์ และคณะ (Salovey , et.al. 1995 : 124 – 125) ได้สำรวจหาความสัมพันธ์ โดยใช้มาตรวัด Trait Meta-Mood Scale โดยมาตรวัดนี้ เป็นการวัดความแตกต่างระหว่างบุคคล ในความสามารถที่จะสะท้อนอารมณ์และการจัดการกับอารมณ์ มีมาตราประเมินค่า 5 อันดับ โดยมี 3 ด้าน คือ ความเอาใจใส่ต่อความรู้สึก ความชัดเจนในการแยกแยะอารมณ์ และการปรับสภาวะอารมณ์ พบว่า มีคุณภาพด้านการเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงเชิงเหมือน และความเที่ยงตรงเชิงจำแนก (Convergent and Discriminate Validity) ผลการศึกษาพบว่า ความเอาใจใส่ต่ออารมณ์ความรู้สึก ความสัมพันธ์ทางลบกับความเศร้าหดหู่ และมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการมองโลกในแง่ดีและความเชื่อการจัดการระบบสภาวะอารมณ์ที่ไม่ดี

ซูทาร์โซ และคณะ (Sutarso and Others. 1996: Abstract) ได้ศึกษาผลของเพศและเกรดเฉลี่ยที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ โดยใช้แบบสำรวจความฉลาดทางอารมณ์ใน 3 ด้าน คือ ด้านการช่วยเหลือผู้อื่น ด้านการรับรู้ตนเอง และด้านการจัดการกับอารมณ์และตัวแปรอิสระ 2 ตัว คือ เพศและเกรดเฉลี่ย ผลการศึกษาพบว่า เพศมีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เพศหญิงมีคะแนนด้านการช่วยเหลือผู้อื่นและด้านการรับรู้ตนเองสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และไม่มี ความแตกต่างระหว่างเพศต่อด้านการจัดการกับอารมณ์ ส่วนผลของเกรดเฉลี่ยที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ครินสกี (Krinsky. 1996 : Abstract) ศึกษาถึงการควบคุมอารมณ์ สิ่งกระตุ้นความสำเร็จในชีวิตและความก้าวร้าวของเด็กที่มีบิดา มารดาติดยาเสพติด กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุ 6 – 12 ปี เชื้อสายแอฟริกันอเมริกันที่บิดามารดาใช้สารเสพติดจำนวน 50 คน พบว่า การรู้จักระงับควบคุมอารมณ์ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับแรงกระตุ้นความสำเร็จในชีวิต บิดา มารดาที่มีนิสัยก้าวร้าวจะส่งผลให้บุตรมีความก้าวร้าว โดยแสดงบุคลิกลักษณะถึงความสามารถในการระงับควบคุมอารมณ์ได้น้อยกว่าเด็กปกติทั่วไป รวมทั้งจะควบคุมอารมณ์ก้าวร้าวได้ยากกว่าด้วย

รอกฮิลล์ และกรีนเนอร์ (Rockhill and Greener. 1999 : Online) ได้วัดความสามารถในการรายงานตนเองเกี่ยวกับความฉลาดทางอารมณ์ในด้านการใส่ใจในความรู้สึก ความชัดเจนของอารมณ์และการปรับปรุงสภาวะอารมณ์ โดยใช้แบบสอบถามมาตรวัดอารมณ์สำหรับเด็ก (Trait Meta Mood Scale for Children) จำนวน 28 ข้อ และแบบวัดความรู้สึกต่อการมองโลกในแง่ดี ซึ่งประกอบด้วยแบบทดสอบย่อย 4 ฉบับคือ การแสดงความกตัญญู ความวิตกกังวลในการเข้าสังคม

การหลีกเลี่ยงการเข้าสังคมและความพอใจในชีวิต กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนระดับเกรด 3-7 จำนวน 691 คน การหาความเที่ยงตรงเชิงเหมือน จากการหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนจากแบบทดสอบมาตรฐานวัดอารมณ์กับการรายงานตนเองจากแบบทดสอบวัดการควบคุมอารมณ์ ความเที่ยงตรงเชิงจำแนกหาจากความสัมพันธ์ระหว่างการตอบแบบทดสอบมาตรฐานวัดอารมณ์กับความสามารถในการเข้าสังคม ผลจากการทดสอบพบว่า คะแนนจากแบบทดสอบมาตรฐานวัดอารมณ์แต่ละฉบับมีความสัมพันธ์กับความสามารถในการปรับปรุงตนเอง ซึ่งวัดจากแบบทดสอบวัดความพอใจในชีวิต และการแสดงอารมณ์ของเด็กมีส่วนสัมพันธ์กับความสามารถในการเข้าสังคมและความสามารถในการปรับปรุงตนเอง

จอห์น กอตต์แมน (กรมสุขภาพจิต 2544 : 25; อ้างอิงจาก Gottman) ศึกษาถึงทักษะความฉลาดทางอารมณ์ต่อการเรียนของเด็ก รวบรวมจาก 56 ครอบครัว ติดตามผลอยู่หลายปี ปรากฏว่า ในกลุ่มที่พ่อแม่เลี้ยงดูแบบเน้นทักษะทางอารมณ์ เด็กจะมีผลทางการเรียนที่ดีกว่า ถึงแม้ว่าจะมีระดับไอคิวใกล้เคียงกันก็ตาม เด็กในกลุ่มดังกล่าวยังมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ ครู และเพื่อนๆ สามารถควบคุมอารมณ์ได้ปรับตัวกับปัญหาความขัดแย้ง ความโกรธ ความเครียดได้ดี

ทาเปีย (ชนันภรณ์ ลักษมีพิเชษฐ์. 2545:14-15; อ้างอิงจาก Tipa. 1999:Abstract) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ของความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ซึ่งวัดด้วยแบบสำรวจความฉลาดทางอารมณ์ (Emotional Intelligence Inventory : EQI) กับคะแนนเชาว์ปัญญาจากแบบทดสอบของ โอติส เลนนอน (Otis – Lennon School Ability Test) และตัวแปรอื่นๆ ได้แก่ ความสามารถด้านภาษาและด้านจำนวนจากแบบทดสอบวัดความถนัดในการเรียน เกรดเฉลี่ย ภูมิหลังเพศและระดับการศึกษาของบิดามารดา แบบสำรวจความฉลาดทางอารมณ์ (EQI) มีความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างและมีความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .81 ผลการศึกษาพบว่า คะแนนจากการวัดความฉลาดทางอารมณ์มีความสัมพันธ์กับคะแนนจากแบบทดสอบของโอติส เลนนอน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสัมพันธ์กับเชาว์ปัญญาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ มีความสัมพันธ์กับเกรดเฉลี่ยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และมีความสัมพันธ์กับภูมิหลังและระดับการศึกษาของบิดามารดาอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เพศหญิงมีคะแนนความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ สรุปได้ว่าแบบสำรวจความฉลาดทางอารมณ์เป็นเครื่องมือที่มีความเที่ยงตรงและมีความเชื่อมั่นในการวัดความฉลาดทางอารมณ์ได้

1.2.2 งานวิจัยในประเทศ

บุญสม โพธิเงิน (2537:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิษณุโลก กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย หญิง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 696 คน โดยคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันประกอบด้วย ความสามัคคี ความเสียสละ การให้อภัย ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การยอมรับความคิดเห็นของผู้อื่น ความเห็นอกเห็นใจ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความฉลาดทาง

อารมณ์ ผลการศึกษาพบว่า อาชีพของผู้ปกครองมีอิทธิพลต่อคุณธรรมในการอยู่ร่วมกัน โดยนักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกัน มีคุณธรรมในการอยู่ร่วมกันแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทุกด้าน นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ มี คุณธรรมในการอยู่ร่วมกันมากกว่านักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมหรือรับจ้าง

สุวรรณี ทองรัมย์กุล (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการอบรมเลี้ยงดู การส่งเสริมประสบการณ์ทางสังคมจากครอบครัว ที่มีผลต่อความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคมของเด็กก่อนวัยเรียนอายุ 10-12 ปี จำนวน 150 คนที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร ความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคม หมายถึง ความสามารถในการเข้าใจความรู้สึกนึกคิด ตลอดจนการกระทำของผู้อื่น ด้วยการสวมบทบาทของบุคคลนั้น ด้วยกลวิธีการเอาใจเขามาใส่ใจเรา ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของความฉลาดทางอารมณ์ ผลการศึกษาพบว่าการอบรมเลี้ยงดูของบิดามารดามีผลต่อความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคมของบุตร และการส่งเสริมประสบการณ์ทางสังคมจากครอบครัว เช่น การที่บิดามารดาจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกครอบครัว ให้เอื้อต่อการพัฒนาการทางสังคมของเด็ก เปิดโอกาสให้เด็กได้คบหาสมาคมกับเด็กวัยใกล้เคียงกัน นำเด็กไปทัศนศึกษาเป็นครั้งคราว เด็กในกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการส่งเสริมประสบการณ์ทางสังคมจากครอบครัวมาก มีความสามารถในการหยั่งลึกทางสังคมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการส่งเสริมประสบการณ์ทางสังคมจากครอบครัวน้อย

วรพร คงแก้วและคณะ (อริยะ สุพรรณเภัชช . 2543 : 48-50 ; อ้างอิงจากวรพร คงแก้ว. 2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 กลุ่มโรงเรียนธนบุรี สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการศึกษาพบว่า เชาวน์ปัญญาทางอารมณ์มีความสัมพันธ์ทางบวกกับกลุ่มทักษะภาษาไทย กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพอย่างมีระดับ นัยสำคัญทางสถิติ ส่วนกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ และกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) สัมพันธ์กันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อัมพร หัสศิริ (2543 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีปัญหาในการเรียน โดยใช้แบบทดสอบเชาวน์ปัญญา (Coloured Progressive Matrices) ของราเวน และแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่มีปัญหาทางการเรียนส่วนใหญ่มีเชาวน์ปัญญาอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี ร้อยละ 49.36 เป็นกลุ่มที่มีระดับเชาวน์ปัญญาดำกว่า 90 และร้อยละ 65.39 มีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในระดับปานกลาง และความสัมพันธ์ระหว่างเชาวน์ปัญญาและความฉลาดทางอารมณ์ พบว่า มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .405 ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 สรุปได้ว่า เชาวน์ปัญญาของนักเรียนระดับประถมศึกษาที่มีปัญหาทางการเรียนมีความสัมพันธ์กับความฉลาดทางอารมณ์ แต่มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับน้อย และระดับปานกลางในบางองค์ประกอบ

และพบว่านักเรียนที่มีระดับเชาวน์ปัญญาต่ำเมื่อประเมินความฉลาดทางอารมณ์ นักเรียนมักจะตอบไม่ได้ โดยเฉพาะในองค์ประกอบที่ต้องใช้การวิเคราะห์และแก้ปัญหา

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะมีสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลอื่น มีความสามารถในการจัดการกับปัญหาข้อขัดแย้ง เข้าใจและใส่ใจอารมณ์ของตนเองและผู้อื่นได้ดี มีความสามารถในการปรับตัวพร้อมรับสถานการณ์และสิ่งใหม่ๆ ได้อย่างดีส่งผลถึงความสำเร็จทางการศึกษาและมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.1.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรเพศ

ทัศนาศ ทอภักดี (2528 : 20) ศึกษาเกี่ยวกับความเชื่ออำนาจในตนเองของนักเรียนวัยรุ่นไทย โดยใช้แบบทดสอบที่ผู้วิจัยปรับปรุงจากแบบทดสอบ ความเชื่อมั่นภายในตนของลีแวนสัน และมิลเลอร์ ผลพบว่าวัยรุ่นหญิงมีความเชื่ออำนาจในตนสูงกว่าวัยรุ่นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

กันยา สุวรรณแสง (2532 : 161) กล่าวว่า ความแตกต่างในเรื่องเพศเป็นสาเหตุให้คนเราแตกต่างกันในเรื่องการเรียนรู้ ทักษะ เจตคติ ทัศนคติ ความสนใจ และการแสดงพฤติกรรม และจากการศึกษาค้นคว้า ปรากฏว่า เพศหญิงหรือเพศชายสามารถเรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้ทัดเทียมกัน แต่เพศชายและเพศหญิงจะมีทัศนคติหรือความสนใจที่แตกต่างกัน

แคคคาร์ (Kakkar. 1968 : 706) ได้ศึกษาการปรับตัวกับการยอมรับตนเองระหว่างเด็กหญิงกับเด็กชาย พบว่า เด็กหญิงมีการปรับตัว และการยอมรับตนเองดีกว่าเด็กชาย

ชูท และคณะ (ปรีชาต แสพานิช. 2545 : 54 ; อ้างอิงจาก Schute, et al. : 167 – 177) ได้ทำการวิจัยเรื่อง “Development and Validity of a Measure of Emotional Intelligence” ได้พัฒนาแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ตามโครงสร้างของ ซาโลเวย์และเมเยอร์ (salovey and Mayer. 1990) จากฉบับเดิมที่มีข้อคำถามจำนวน 62 ข้อ เมื่อทำการวิเคราะห์องค์ประกอบจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 364 คน จนเหลือข้อคำถาม 33 ข้อ ต่อจากนั้นทำการศึกษาคุณภาพของ 33 ข้อ พบว่า แบบวัดมีความเชื่อมั่นแบบคงที่ภายในสูงถึง .87 และมีความเชื่อมั่นชนิดสอบซ้ำ .78 หลังจากนั้นศึกษาความเที่ยงตรงของแบบวัด พบว่า เพศหญิงมีคะแนนสูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติซึ่งสอดคล้องกับทาบเปีย (Tapia. 1998 : Abstract) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนที่ได้จากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์ที่สร้างขึ้น กับคะแนนจากแบบวัดความฉลาดทางอารมณ์อื่นๆ ได้แก่คะแนนจากแบบวัด SAT โอทีส เชนนอน คะแนนวิชาภาษาและคณิตศาสตร์จากแบบวัด Preliminary Scholastic Assessment คะแนนผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) นอกจากนี้ยังดูความแตกต่างของความฉลาดทางอารมณ์ กับตัวแปรสถานภาพทั่วไป เช่น การนับถือศาสนา เพศ และระดับการศึกษาของผู้ปกครอง การศึกษาครั้งนี้ พบ

ว่า แบบวัดความฉลาดทางอารมณ์มีความเชื่อมั่นสัมประสิทธิ์แอลฟา .81 พบว่าเพศหญิงมีคะแนนจากแบบทดสอบวัดความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารงานวิจัย สามารถสรุปได้ว่าเพศเป็นตัวแปรที่มีผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ ซึ่งจะส่งผลต่อการปรับตัวและการสร้างสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

2.1.2 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

2.1.2.1 ความสัมพันธ์ของสัมพันธภาพในครอบครัว

ความสัมพันธ์ในครอบครัวระหว่างพ่อแม่และลูก จำเป็นต้องมีการเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสมกับการเจริญเติบโตและความต้องการของเด็ก กล่าวคือ ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูกในระยะแรกควรมีลักษณะของการป้องกันคุ้มครองทั้งนี้เพราะเด็กไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องพึ่งพาอาศัยพ่อแม่แทนทุกอย่าง โดยเฉพาะในปีแรกๆ ของชีวิต ต่อมาเมื่อเด็กมีวุฒิภาวะเพิ่มมากขึ้น เด็กจำเป็นต้องเรียนรู้สิ่งต่างๆ เพื่อให้สามารถพึ่งตนเองได้ ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ลูกจึงอยู่ในลักษณะที่พ่อแม่ต้องสั่งสอนลูกของตน และเมื่อเด็กสามารถพึ่งตนเองได้มีวุฒิภาวะที่ใกล้เคียงกับพ่อแม่ เด็กก็ต้องการความเป็นเพื่อน ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และลูก ก็ต้องเปลี่ยนไปตามลักษณะของการยอมรับความสามารถในการกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยความพึงพอใจและมีความรักไว้วางใจในตัวลูก จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่และลูก ดำเนินไปด้วยดีเพราะพ่อแม่สนองความต้องการของลูกได้อย่างถูกต้อง (เสาวภา เบ็ญจพันธุ์ทวี.2540 : 25)

สุชา จันทน์เอมและสุรางค์ จันทน์เอม (2529 : 156 – 157) และมาโนช สุขฤกษ์ (2526 : 65) ให้ความเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ซึ่งเป็นผลมาจากการตายการหย่าร้าง พ่อแม่แยกกันอยู่และสภาวะอื่นๆ ที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรักและความอบอุ่นที่ควรจะได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาการปรับตัวและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น

โคลน์แมน และแฮมเมน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 176 ; อ้างอิงจาก Coleman and Hammen. 1974 : *Contemporary Psychology and Effective Behavior.*) กล่าวว่าองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาของเด็ก ซึ่งได้แก่ความรัก ความอบอุ่น การยอมรับ และการยกย่อง สภาพแวดล้อมในครอบครัวซึ่งประกอบด้วยความรัก ความอบอุ่น และการยอมรับบุตรธิดาด้วยความเหมาะสม สมเหตุสมผล และสอดคล้องกับสถานการณ์ มีความสำคัญต่อการพัฒนาและความสมบูรณ์แห่งบุคลิกภาพของสมาชิกในครอบครัวนั้นๆ

นวลศิริ เปาโรหิต และคณะ (วชิราภรณ์ ไชยรัตน์. 2539 : 37 ; อ้างอิงจาก นวลศิริ เปาโรหิต และคณะ.2520 : 197) กล่าวว่าประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากทางบ้านเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการพัฒนา ทางด้านบุคลิกภาพและการปรับตัวของเด็ก บรรยากาศของบ้านเป็นส่วนสำคัญยิ่งของพัฒนาการ หากเด็กมาจากบ้านที่มีบรรยากาศดีจะมีความรู้สึกดี และสามารถปรับตัวได้ดีกับสังคมนอกบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ มุสส์ และคองเกอร์ (วชิราภรณ์ ไชยรัตน์. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก

Mussen and Conger. 1969 : 250) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการพัฒนาของเด็ก พบว่าพื้นฐานพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อกันก็จะแสดงพฤติกรรมที่ดี เป็นมิตร สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นด้วย

ส่วนจรรยา สุวรรณทัต (วชิราภรณ์ ไชยรัตน์. 2539 : 37 ; อ้างอิงจาก จรรยา สุวรรณทัต .2523 : 54 – 56) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีส่วนในการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัวไว้ดังนี้

1. สถานภาพทางเศรษฐกิจ – สังคมของครอบครัว กล่าวคือครอบครัวใดที่มีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ ไม่ขัดสนย่อมนำมาซึ่งความสงบสุขของครอบครัวเกิดความกลมเกลียวสมัครสมานกัน

2. การรู้จักบทบาท และหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนสามารถปฏิบัติ การให้สอดคล้องกับมีบทบาทและหน้าที่ของตนเองทั้งพ่อแม่ และตัวเด็กเอง

3. การรู้จักลักษณะธรรมชาติ และความต้องการมูลฐานของเด็ก พ่อแม่ที่พยายามเข้าใจในลักษณะธรรมชาติของการเจริญเติบโต และมีความพร้อมที่จะช่วยเหลือเด็ก เมื่อเกิดปัญหาย่อมมีส่วนช่วยสร้างความสัมพันธ์อันดี

4. ความคงเส้นคงวาของพ่อแม่ในการวางระเบียบวินัย ปัจจัยนี้เน้นว่าอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมในครอบครัวโดยเฉพาะวัยรุ่น ซึ่งมีความอดทนน้อยต่อการไม่คงเส้นคงวาของพ่อแม่ ซึ่งเป็นต้นเหตุให้เกิดความคลอนแคลนในการสร้างสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่และลูก

แกนโต (จริยกุล ตรัสวรรณ. 2542 : 34; อ้างอิงจาก Kando. 1971 : *Social interaction.*) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดี เกิดจากการปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกันของบุคคลในครอบครัว เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มด้วยการสวมบทบาทของบิดามารดา โดยเด็กจะยอมรับเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดา และยึดถือเป็นโรคของตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทของตัวเอง ด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้ สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดีจึงมีส่วนทำให้เด็กรู้จักประพฤติดี ปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับ โบววิน (วชิราภรณ์ ไชยรัตน์. 2539 : 24 อ้างอิงจาก Bokdwin.1968 : *Child Development.*) กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในครอบครัวดีหรือไม่ เกิดจากการที่บิดามารดารวบรวมเอาประสบการณ์ ความรู้ที่ถูกต้องมาใช้ควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ให้เกิดความเชื่อและความรู้สึกในสิ่งที่เป็นความจริง ซึ่งเป็นการวางรากฐานโครงสร้างของพฤติกรรม และพื้นฐานจากความรักที่แท้จริงของบิดามารดา เพื่อช่วยให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อในการติดต่อสัมพันธ์สภาพแวดล้อมในครอบครัวจึงมีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของครอบครัวจะเป็นไปอย่างถาวรและทำให้เด็กมีเอกลักษณ์ที่มั่นคง ฝังแน่นในตัวเด็ก และสอดคล้องกับปีเตอร์สัน (วชิราภรณ์ ไชยรัตน์. 2539 : 24 ; อ้างอิงจาก citing Peterson.1989) ศึกษาพบว่า ความขัดแย้งระหว่างบิดามารดากับวัยรุ่น จะทำให้บรรยากาศในครอบครัวไม่ดี ก่อให้เกิดความเครียด ซึ่งมีผลกระทบต่อการอารมณ์และการปรับตัวของวัยรุ่น

2.1.3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรบุคลิกภาพ

2.1.3.1 ความหมายของบุคลิกภาพ

นวลละออ สุภาพล (2527 : 3 – 4) กล่าวว่าบุคลิกภาพที่มีความหมายครอบคลุม 2 ประการ คือ ประการที่ 1 เป็นความหมายที่แสดงถึง ทักษะทางสังคมหรือความคล่องตัว เป็นความสามารถในการตอบสนองกับบุคลิกต่าง ๆ ในสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกันไปในความหมายนี้ บุคลิกภาพสามารถฝึกฝนได้ ประการที่ 2 เป็นสิ่งที่ติดตัวมาและแสดงออกหรือสร้างความรู้สึกประทับใจกับบุคคลที่เราติดต่อด้วย ซึ่งบุคคลที่ติดต่อด้วย นั้นจะมีความคิดเห็นต่อบุคคลนั้นในลักษณะต่างๆ เช่น บุคลิกภาพก้าวร้าว (aggressive personality) บุคลิกภาพยอมตามผู้อื่น (submissive personality) หรือบุคลิกภาพน่ากลัว (fearful personality) เป็นต้น ในแต่ละกรณีที่มีผู้สังเกตเลือกคุณสมบัติหรือปริมาณซึ่งเป็นลักษณะเด่น ของผู้สังเกต และเห็นลักษณะสำคัญที่ก่อให้เกิดความประทับใจโดยส่วนรวม ถ้ากล่าวโดยสรุป คือ การให้คำจำกัดความ 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ ดีและเลวนั่นเอง

นิภา นิรยาณ (2530 : 23) กล่าวถึงบุคลิกภาพ (personality) มาจากรากศัพท์ลาตินว่า *persona* ซึ่งแปลว่า หน้ากากที่ตัวละครกรีก และโรมันสมัยก่อนสวมใส่ เพื่อแสดงบุคลิกลักษณะที่แตกต่างกันให้ผู้ดูสามารถเห็นได้ในระยะไกล

แคทแทล (ตรุณจิต อุตฺรมาตร์ 2532 : อ้างอิงมาจาก Cattell . 1970) ให้คำจำกัดความบุคลิกภาพว่า หมายถึง สิ่งที่ช่วยในการทำนายบุคคลว่าจะทำอย่างไรในสภาพการณ์ที่กำหนดให้บุคลิกภาพเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมทั้งหมดของบุคคลทั้งพฤติกรรมที่เปิดเผยและพฤติกรรมที่ซ่อนอยู่ภายใน

จุฑา บุรีภักดี (2532 : 13) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึง ลักษณะอันเป็นสิ่งจำเพาะของบุคคล ซึ่งแสดงออกทางท่าทาง ความรู้สึกนึกคิด ความเฉลียวฉลาด ตลอดจนกิริยา มารยาท การแต่งกาย สุขภาพดูจาก มีอุปนิสัยที่ดี มีความสำรวจอ่อนน้อมต่อมตน ไม่ทำร้ายจิตใจผู้อื่น มีน้ำใจ มีความเข้าใจผู้อื่น และเป็นผู้วางตนเหมาะสมกับสถานการณ์ต่างๆ และบุคคล

แมคคอนเนส (ตรุณจิต อุตฺรมาตร์ 2535 : อ้างอิงมาจาก McConnel . 1974) กล่าวว่าบุคลิกภาพเป็นลักษณะนิสัยที่บุคคลคิดและแสดงออกเพื่อใช้ในการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมเช่น ค่านิยม แรงจูงใจ ทศนคติ อารมณ์ ความสามารถด้านต่างๆ และเชาวน์ปัญญา

มอร์แกน (สัมพันธ์ บังผล 2535 : 15 : อ้างอิงมาจาก Morgan. 1979) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึง รูปแบบที่แตกต่างกันในพฤติกรรมและความคิด ซึ่งเป็นคุณลักษณะประจำของแต่ละบุคคล

มอร์ริส (นิตยา แก่งเล็ก .2535 : 13; อ้างอิงมาจาก Morris. 1979) กล่าวว่า บุคลิกภาพหมายถึง รูปแบบหรือลักษณะต่างๆ (traits) ประจำตัวของบุคคลนั้นที่เกี่ยวกับพฤติกรรม อารมณ์ แรงจูงใจ ความคิดและทัศนคติ

สุรางค์ โคว์ตระกูล (2544 : 31) ได้ให้ความหมายของคำว่า บุคลิกภาพไว้ว่า คุณลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล แสดงออกโดยพฤติกรรม ที่บุคคลนั้นมีต่อสิ่งแวดล้อมที่ตนกำลังเผชิญอยู่ และพฤติกรรมนี้จะคงเส้นคงวาพอสมควร

จากเอกสารข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าบุคลิกภาพหมายถึงลักษณะเฉพาะตัวของบุคคลที่แสดงออกมาแตกต่างกัน ทั้งพฤติกรรมและความคิด

2.1.3.2 ประเภทของบุคลิกภาพ

สุชา จันทน์เอมและสุรางค์ จันทน์เอม (2520 : 122 – 123) ได้แบ่งประเภทของบุคลิกภาพไว้ดังนี้

1. บุคลิกภาพทางร่างกาย เช่น รูปร่างใหญ่ รูปร่างเล็กบอบบาง ขนาด น้ำหนัก รูปทรง หน้าตา ความสูง สิ่งเหล่านี้เป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพ และความแข็งแรงในตัวบุคคล และยังมีผลทางจิตใจด้วย

2. บุคลิกภาพทางจิตใจ เช่น ความจำ การลืม จินตนาการ ความสนใจ ความตั้งใจ การตัดสินใจ เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับสมอง

3. บุคลิกภาพความสามารถ หมายถึง ความสามารถในการงานอันเป็นลักษณะเฉพาะบุคคล เช่น แก่เหตุการณ์เฉพาะหน้า สติปัญญา ไหวพริบ ความคิดริเริ่ม และความสามารถอันเกิดจากการเรียนรู้ฝึกฝน เช่น มีทักษะในการทำงานอย่างหนึ่งอย่างใด ทักษะในภาษาต่างประเทศ กีฬา ศิลปะ

4. บุคลิกภาพอุปนิสัย หมายถึง ความประพฤติ ศีลธรรมจรรยา เช่น ความสุภาพ ความอ่อนโยน ความซื่อสัตย์ ความไม่เห็นแก่ตัว

1. บุคลิกภาพทางสังคม คือ พฤติกรรมที่แสดงต่อผู้อื่นจะเป็นรูปร่าง ท่าทาง กิริยา ความประพฤติ เช่น ชอบคบหาสมาคม ชอบแก้ตัว ชอบออกตัว สงบเสถียร ชอบเด่น ยอมรับในเหตุผลขอผู้อื่น ยอมแพ้นทุกกรณี

2. บุคลิกภาพทางใจ หรืออารมณ์ คือความรู้สึกทางใจที่ทำให้เกิดการกระทำต่าง ๆ เช่น ตื่นตก ตกใจง่ายหรือเฉยๆ กล้าหาญหรือขลาด ใจเย็นหรือใจร้อน

3. บุคลิกภาพทางกำลังใจ คือ ความสามารถที่ควบคุมหรือบังคับพฤติกรรมต่างๆ ที่กระทำไปโดยเจตนาได้ เช่น กระฉับกระเฉง ว่องไว หรือเฉื่อยชา ใจเย็นหรือใจอ่อน มีความมั่นใจ ดีเลวเพียงไร มีความขยันหมั่นเพียร บากบั่นอดทนเพียงไร เพื่อต่อต้านกับความลำบาก ความขลาด แคลนการต่อสู้กับอุปสรรค ความเบื่อหน่าย ตั้งใจที่จะยึดมั่นใจความมุ่งหมาย ขจัดอุปสรรค สงบเสถียรไม่รุกรานใคร คนที่มีกำลังใจดีไม่สามารถจะควบคุมพฤติกรรมของคนที่เกิดขึ้นได้ เช่น รู้สึกดีใจก็หัวเราะออกมาดังๆ หรือแสดงสีหน้าออกมาพอใจ เสียใจก็ร้องไห้ หรือแสดงความโศกเศร้าออกมา

จากเอกสารข้างต้นสามารถสรุปประเภทของบุคลิกภาพออกเป็น 2 ประเภท ใหญ่ๆคือ บุคลิกภาพทางร่างกาย ได้แก่ รูปร่างหน้าตาสรีระร่างกาย และบุคลิกภาพทางจิตใจ ได้แก่

ลักษณะนิสัยที่แสดงออกเป็นพฤติกรรม เช่น ความขยัน อดทน กระฉับกระเฉง สุขภาพอ่อนโยน เป็นต้น

2.1.3.3 ทฤษฎีบุคลิกภาพ

ทฤษฎีของแคทเทิล (นิตยา แก้วเล็ก.2538 : 20; อ้างอิงมาจาก ภูมิศรีแก้ว .2515) กล่าวเป็นทฤษฎีที่มีรากฐานมาจากทฤษฎีของฮอลพอร์ต ซึ่งได้ให้ความหมายของคำว่า ลักษณะนิสัยไว้อย่างกว้างขวาง การค้นคว้าของฮอลพอร์ตในเรื่องของคำจำกัดความของลักษณะนิสัย การแบ่งประเภทตลอดจนการแบ่งความสำคัญ ของทฤษฎีลักษณะนิสัยว่า แตกต่างไปจาก นิสัยประเภท เช่น แบบของจุจ ซึ่งเป็นสิ่งที่ยอมรับกันอย่างกว้างขวางในวงการจิตวิทยา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการวางรากฐานในการวิจัยค้นคว้า เพื่อหาลักษณะการทำซ้ำๆ อันเป็นหัวใจของคำจำกัดความในเรื่องบุคลิกภาพ

แคทเทิล (นิตยา แก้วเล็ก.2538 : 20; อ้างอิงมาจาก Cattell . 1970) ได้ให้คำจำกัดความของคำว่า บุคลิกภาพว่าคือ การยอมรับคำทำนายสิ่งที่บุคคลจะกระทำในสถานการณ์หนึ่งๆ จุดประสงค์ของการค้นคว้าวิจัยการจิตวิทยาในเรื่องบุคลิกภาพ คือ การตั้งกฎเพื่อดูการกระทำที่แตกต่างกันในสังคม และในสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ บุคลิกภาพเป็นกิจกรรมทั้งหมดของแต่ละบุคคล หมายถึงผลรวมของพฤติกรรมภายในและภายนอก การศึกษาเรื่องบุคลิกภาพจึงเน้นการศึกษาพฤติกรรมรวมมิได้เน้นเฉพาะพฤติกรรมที่แสดงออกในแต่ละวันเท่านั้น แคทเทิลได้อธิบายบุคลิกภาพในรูปของลักษณะนิสัย (Traits) สามารถจะพบได้ทั่วๆ ไปในทุกๆ คน (Common Traits) และขณะเดียวกันลักษณะนิสัยยังเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละบุคคล (Unique Traits)

อบรม สันภิบาล (นิตยา แก้วเล็ก .2538 : 19 – 20 : อ้างอิง .2532) ได้กล่าวว่า กลุ่มทฤษฎีบุคลิกภาพทั้งที่มีความเชื่อคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันในทฤษฎีบุคลิกภาพไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีบุคลิกภาพที่เชื่อในการแยกแยะประเภทด้านพลังขับ (Dynamic Theory) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า พฤติกรรมของมนุษย์มีรากฐานมาจากแรงขับภายในบุคคล บุคลิกภาพของบุคคลจะแตกต่างกัน เพราะแรงดันภายในแตกต่างกัน บางครั้งก็จะเกิดการขัดแย้งกันภายในบุคคล (Conflict) ส่วนบุคคลใดจะใช้วิธีการแก้ความขัดแย้งอย่างไร จะเป็นเครื่องชี้ให้เห็นบุคลิกภาพของเขา นักทฤษฎีมองเห็นบุคลิกภาพในแง่นี้ได้แก่ ฟรอยด์ (Freud)

2. กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อในการแยกประเภทของบุคลิกภาพ (Type Theory) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเชื่อว่า บุคลิกภาพของมนุษย์อาจแยกออกมาเป็นหมู่หรือพวก นักจิตวิทยาในกลุ่มที่สำคัญ คือ จุง (Jung) เชลตัน (Sheldon) เครชเมอร์ (Kretschmer)

3. กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพกำเนิดมาจากสังคม สิ่งแวดล้อม ของบุคคล (Social Determination) นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้มีความเห็นว่า ประสบการณ์ที่เด็กได้รับจากสิ่งแวดล้อม เช่น บ้าน โรงเรียน ชุมชน มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพโดยตรง นักจิตวิทยาในกลุ่มนี้ได้แก่ ฟรอมม์ (Fromm) และไรซ์แมน (Riseman)

4. กลุ่มนักทฤษฎีที่เชื่อว่าบุคลิกภาพเป็นส่วนรวมทั้งร่างกายและจิตใจ

(Oranismic Theory) นักจิตวิทยากลุ่มนี้เห็นว่า การเข้าใจบุคลิกภาพจะต้องเข้าใจส่วนรวม ไม่สามารถแยกส่วนได้ ที่เน้นมากก็คือ มนุษย์ทุกคนมีศักยภาพ ที่จะพัฒนาได้เป็นอย่างดี ถ้าได้อยู่ในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม นักทฤษฎีกลุ่มนี้ได้แก่ โรเจอร์ส (Rogers) และมาสโลว์ (Maslow)

5. นักทฤษฎีที่เชื่อว่าการแบ่งบุคลิกภาพตามลักษณะของกลุ่มนี้มองบุคลิกภาพในลักษณะย่อย ๆ หลายลักษณะรวมกัน นักจิตวิทยากลุ่มนี้มีหลายคน เช่น ออลพอร์ท กิลด์ฟอร์ด และแคทเทล

จากทฤษฎีบุคลิกภาพที่มีความเชื่อในการแบ่งบุคลิกภาพแตกต่างกันสามารถสรุปได้ว่าเราแบ่งบุคลิกภาพได้จากลักษณะนิสัยที่มาจากแรงขับภายในตัวบุคคลและจากสิ่งแวดล้อมด้วย

2.1.3.4 พัฒนาการของบุคลิกภาพ

แคทเทล กล่าวว่า การศึกษาพัฒนาบุคลิกภาพ ซึ่งสามารถทำได้ 2 วิธี คือ

1. ศึกษาพัฒนาการทางกายและอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีผลร่วมกัน
2. ศึกษาวุฒิภาวะและการเรียนรู้

แคทเทลศึกษาเด็กและผู้ใหญ่โดยใช้การวิเคราะห์เพื่อหาองค์ประกอบของบุคลิกภาพที่เหมือนกันในคนที่อายุต่างกัน พบว่า สิ่งที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาบุคลิกภาพของแคทเทลได้แก่ พันธุกรรม การเรียนรู้ วุฒิภาวะ สังคมและสิ่งแวดล้อม โดยครอบครัวที่มีอิทธิพลมากที่สุด

แคทเทล ได้จัดลำดับขั้นพัฒนาการของบุคลิกภาพออกเป็นขั้นๆ ดังนี้ (ประกอบเอกสาร 2516 : 14; อ้างอิง Carrell .1950)

1. ระยะแรกเกิด ถึง 5 ขวบ เป็นระยะที่สำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพ เป็นระยะที่หล่อหลอมบุคลิกภาพของบุคคล อิทธิพลจากการเลี้ยงดูจะมีบทบาทในการพัฒนาบุคลิกภาพของคนในระยะต่อไป

2. ระยะ 6 – 13 ปี เป็นระยะที่เปลี่ยนความสนใจ ความรักที่มีต่อพ่อแม่จะเคลื่อนไปสู่กลุ่มเพื่อน เป็นระยะในการพัฒนา อีโก้ (Ego) ให้เข้มแข็ง

3. ระยะ 14 – 24 ปี เป็นระยะวัยรุ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงทางด้านร่างกาย ทั้งเพศชายและเพศหญิง เป็นระยะที่ไม่มี ความมั่นคงทางอารมณ์เพิ่มขึ้น มีความสนใจในเรื่องเพศ การปรับตัว ทำให้เกิดความขัดแย้ง ซึ่งมีสาเหตุมาจากการต้องการเป็นอิสระจากพ่อแม่ ต้องการสถานภาพทางอาชีพ การประสบความสำเร็จมีรายได้เลี้ยงดูตนเอง การได้รับความพึงพอใจที่ทำให้เพศตรงข้ามประทับใจ และการไม่ได้รับความมั่นคงทางจิตใจ หากวัยรุ่นสามารถผ่านพ้นความขัดแย้งเหล่านี้ได้ก็จะทำให้เกิดบูรณาการ และเกิดความพึงพอใจในมโนภาพของตนเอง

4. ระยะ 25 – 55 ปี เป็นวัยวุฒิภาวะ เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลงบุคลิกภาพมีน้อยแม้จะมีความเสื่อมโทรมของร่างกายเกิดขึ้น แต่เป็นวัยแห่งประสบการณ์ที่เกิดจากการเรียนรู้ และความคิดสร้างสรรค์ ในระยะปลายของวัยที่มีแนวโน้มความสนใจในกิจกรรมทางเพศตรงข้ามเพิ่มขึ้น

5. วัยชรา ตั้งแต่อายุ 56 ปี ขึ้นไป เป็นระยะที่มีความเสื่อมอย่างรวดเร็วในพลัง

ทางกาย แคลเทล กล่าวว่า ลักษณะนิสัยบุคคลในวัยชรา มีดังนี้ คือ กังวลในการเงิน สุขภาพ มีความรู้สึกว่าเป็นที่ต้องการ โดดเดี่ยว อ้างว้าง รู้สึกไม่แน่ใจ ความสนใจแคบ สูญเสียความจำ ยึดมั่นในความคิดของตนเอง ช่างพูด ช่างคุย โดยเฉพาะเรื่องในอดีต เอาใจใส่ในเรื่องเล็กๆ มีความรู้สึกไม่เพียงพอ ทำให้เกิดความวิตกกังวล ไม่มั่นคง ความรู้สึกผิด กิจกรรมทางเพศลดลง แต่ความสนใจทางเพศเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเพศชายไม่มีระเบียบ ไม่สะอาด หัวเก่า ไม่มีความสามารถในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงนอกจากนั้น ความสัมพันธ์และการให้ความร่วมมือกับสังคมลดลง

จากเอกสารข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าในแต่ละช่วงวัย บุคลิกภาพของบุคคลจะมีความแตกต่างกันทั้งนี้ขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางกาย อิทธิพลของสิ่งแวดล้อมและการเรียนรู้

2.1.4 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

วิทฮอลล์ (Withall. 1979 : 347) กล่าวว่า การเรียนรู้ของนักเรียนจะเกิดขึ้นต่อเมื่อบรรยากาศในห้องเรียนมีความหมายต่อตัวผู้เรียน

พรหมณี ชูชัย เชนจิต (2522 : 190) ได้เสนอองค์ประกอบเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพที่จะช่วยพัฒนานักเรียนคือ การคำนึงถึงการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ซึ่งควรมีลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. บรรยากาศที่ท้าทาย (Challenge) โดยครูผู้สอนกระตุ้นให้กำลังใจเด็กเชื่อในความสามารถของตนที่ทำงานนั้น แม้ว่าจะเป็นงานที่ค่อนข้างยาก
2. บรรยากาศที่อิสระ (Freedom) เป็นบรรยากาศที่เด็กมีโอกาสดูเลือกในสิ่งที่มีความหมาย และคุณค่า ซึ่งรวมโอกาสที่จะผิดพลาดด้วย บรรยากาศที่ดีจะทำให้เด็กนักเรียนมีความมั่นใจที่จะศึกษาค้นคว้าไม่เกิดความตึงเครียด
3. บรรยากาศซึ่งมีความยอมรับนับถือ (Respect) การที่ครูเห็นถึงคุณค่าในตัวเด็กเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนามโนคติเกี่ยวกับตนเอง จะมีผลต่อกิจกรรมต่างๆ ของเด็กและยังทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณค่าและยอมรับนับถือตนเองด้วย
4. บรรยากาศที่มีความอบอุ่น (Warmth) การที่ครูมีความเข้าใจเป็นมิตร ยอมรับตลอดจนให้ความช่วยเหลือ จะทำให้เด็กเกิดความอบอุ่น และสบายใจอยากเข้าไปติดต่อดูด้วย
5. บรรยากาศแห่งการควบคุม (Control) เป็นความจำเป็นที่จะต้องฝึกให้เด็กมีวินัยแต่มีได้อยู่ภายใต้การควบคุมลงโทษ แต่ครูต้องมีความสุภาพ มีความหนักแน่น และไม่ให้สิทธิพิเศษกับเด็กบางคน
6. บรรยากาศแห่งความสำเร็จ (Success) เป็นสิ่งที่ครูควรสร้างให้เกิดขึ้นในชั้นเรียน คนเราจะเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถนั้นมิใช่จากความล้มเหลว แต่จากความสำเร็จ

สุพิชญา ธีระกุล และคณะ (2524 : 182 – 187) ได้เสนอแนวทางการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนไว้หลายประการสรุปได้ดังนี้

1. สภาพโรงเรียนและห้องเรียน โรงเรียนจัดอาคารสถานที่ถูกหลักวิชา เช่น การวางแนวอาคาร แสงสว่าง อากาศถ่ายเท เป็นระเบียบ ร่มรื่น โต๊ะเก้าอี้เพียงพอแก่นักเรียน

2. หลักสูตร คือแนวทางที่โรงเรียนจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเพื่อเกิดการเรียนรู้ หลักสูตรที่ดีต้องจัดให้ตรงกับความต้องการและความสนใจของเด็ก

3. แบบเรียน ต้องมีประโยชน์ต่อตัวนักเรียนเหมาะสมกับความรู้ในวัยนั้นๆ มีความน่าสนใจ และความต้องการในท้องถิ่น

4. อุปกรณ์การศึกษา เป็นเครื่องมือช่วยให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้นและง่ายขึ้น และครูต้องใช้ให้ถูกต้องกับความสนใจและใช้ทักษะที่ดี

5. กิจกรรมต่างๆ คือ พฤติกรรมที่แสดงออกแล้วเกิดการเรียนรู้ กิจกรรมนั้นตรงตามความมุ่งหมาย ต้องเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลาย เช่น กิจกรรมเกี่ยวกับการพูด การเขียน การแสดง

6. เวลาและโอกาส การเรียนจะเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับเวลา เช่นเดียวกัน ครูต้องจัดสรรเวลา ให้เหมาะสมกับวิชาหรือเนื้อหาที่จะสอน เวลาควรมีความยืดหยุ่นไปตามเนื้อหาหรือสาขาวิชา

7. สถานที่ใช้ในการเรียนนั้นไม่จำเป็นต้องเป็นห้องเรียนอาจเป็นสถานที่ทัศนศึกษา เพราะจะมีส่วนช่วยให้เด็กรู้สึกที่ดีได้เปลี่ยนบรรยากาศการเรียนและควรมีประโยชน์ต่อวิชาที่จะเรียนหรือสาขาวิชา

4. ผู้เรียนการเรียนการสอนจะได้ดีผู้เรียนต้องให้ความสนใจในวิชาที่จะเรียน และครูต้องสังเกตพฤติกรรมการเรียนของตัวนักเรียนและกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลอยล่อเวลาจะประสบความสำเร็จในการเรียนอย่างเต็มที่

9. ผู้สอนและวิธีสอน ครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดประการหนึ่ง ที่จะช่วยให้การเรียนการสอนประสบผลสำเร็จ

สิริวรรณ ศรีพหล (2526 : 172 – 174) ได้สรุปแนวทางการจัดบรรยากาศในห้องเรียนสำหรับครู ที่จะนำไปปฏิบัติ สรุปได้ดังนี้ คือ

1. บรรยากาศของการเรียนการสอนในชั้นเรียน ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางสติปัญญา จิตใจ อารมณ์และสังคมอย่างเต็มที่ ฝึกฝนการใช้สติปัญญาคือมีกระบวนการคิดอย่างมีเหตุผล การมีเจตคติที่ดีต่อผู้อื่น การใช้ชีวิตร่วมกับผู้อื่นรวมทั้งการมีสัมพันธภาพที่ดีต่อผู้อื่น

2. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดีต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีทัศนคติในการควบคุมตนเองและรับผิดชอบตนเอง โดยให้นักเรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมให้มากที่สุด ให้โอกาสค้นคว้าด้วยตนเองโดยมีครูแนะนำ

3. การจัดบรรยากาศในห้องเรียนที่ดีจะต้องส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิด และมีความคิดแบบประชาธิปไตย โดยมีครูเป็นตัวอย่างที่ดีเป็นผู้แนะนำและให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างเสรียอมรับมติของกลุ่ม

2.1.5 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

สัมพันธภาพระหว่างบุคคลหมายถึง ความสัมพันธ์หรือการเกี่ยวข้องกันของบุคคลในแต่ละสังคม อันเป็นผลให้เกิดความร่วมมือร่วมใจกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย สามารถสร้างความคาดหวังในการอยู่ร่วมกัน ทั้งยังพัฒนาทางอารมณ์ และการปรับตัวทางสังคมของบุคคลได้เป็นอย่างดี (พิสิทธิ์ ปทุมบาล.2532 : 16; Philip and The Merian.1966)

ชัยพร ธัญชนกุล (2530 : 86 – 88) กล่าวว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลเป็นพฤติกรรมปฏิสัมพันธ์กับการกระทำของคนอื่นๆ ในสังคม

สมชาย ธัญชนกุล (2530 : 86 – 88) กล่าวถึงปัญหาสำคัญที่วัยรุ่นประสบได้แก่ปัญหาเกี่ยวกับการคบเพื่อนทั้งเพื่อนในเพศเดียวกันและเพื่อนต่างเพศ ปัญหาการปฏิบัติตนกับเพื่อน ซึ่งปัญหานี้อาจส่งผลเกี่ยวกับการศึกษาได้

จากเอกสารข้างต้น สรุปได้ว่าสัมพันธภาพระหว่างบุคคลสามารถสร้างให้บุคคลมีความสัมพันธ์อันดีกับคนรอบข้าง ทำให้พัฒนาทางอารมณ์และสามารถปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ศึกษาค้นคว้า

2.2.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพในครอบครัว

2.2.1.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

แรดค์ (Radke. 1964 : 11-12) ศึกษาพบว่า พ่อแม่ที่เคร่งครัดในระเบียบวินัยบุตรจะมีความมั่นคงในอารมณ์น้อย ไม่สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีภายในบ้าน ชอบทะเลาะเบาะแว้ง เหตุที่การลงโทษของพ่อแม่ มีผลในการสกัดกั้น และยับยั้งการกระทำของตนตามธรรมชาติซึ่งทำให้มีผลต่อจิตใจของเด็กได้

มูสเซนและคองเกอร์ (Mussen and Conger .1969 : 250) ได้ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลที่มีต่อการพัฒนาการของเด็ก พบว่า พื้นฐานของพฤติกรรมของเด็ก ได้แก่ ความขยันหมั่นเพียร ความซื่อสัตย์ การมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีเกิดขึ้นเนื่องจากสภาพแวดล้อมภายในครอบครัว ถ้าทุกคนในบ้านมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกันก็จะแสดงพฤติกรรมที่ดี เป็นมิตร สามารถสร้างความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่นด้วย

แคนโด (จริยา ตรีสุวรรณ. 2542 : 34 ; อ้างอิงจาก Kando. 1971 : Social interaction) ศึกษาว่าสภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดีเกิดจากการปฏิสัมพันธ์ที่ดีซึ่งกันและกันของบุคคลในครอบครัว เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้ที่จะสวมบทบาทของบุคคลที่อยู่ใกล้ชิด เริ่มด้วยการสวมบทบาทของบิดามารดา โดยเด็กจะยอมรับเอาเอกลักษณ์ของบิดามารดา และยึดถือเป็นโลกของตัวเอง ขณะเดียวกันก็จะเรียนรู้บทบาทตัวเอง ด้วยการสวมบทบาทที่บิดามารดากำหนดให้ สภาพแวดล้อมในครอบครัวที่ดีจึงมีส่วนทำให้เด็กรู้จักประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับการเป็นสมาชิกที่ดีในสังคม

2.2.1.2 งานวิจัยในประเทศ

กวิณทร์ ธรรมนุด (2522 : 17-18) วิจัยพบว่า สถาบันครอบครัวมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก เป็นสิ่งแวดล้อมที่มีอิทธิพลมาและมีอยู่ตลอดไป ครอบครัวจะมีบทบาทมากต่อการพัฒนาการด้านบุคลิกภาพของเด็ก การสร้างลักษณะเฉพาะหรืออุปนิสัยของเด็กแต่ละคนเกิดจากการเลียนแบบผู้ใหญ่ หรือการที่แสดงพฤติกรรมออกมาแล้ว บุคคลในครอบครัวยอมรับพอใจลักษณะเช่นนี้เด็กจะเรียนรู้และแสดงออกเสมอๆ จนกลายเป็นนิสัยเฉพาะตัวของเด็ก นอกจากนี้ ประเพณี ความเชื่อ ค่านิยมในสังคม ศาสนา ก็เป็นสิ่งที่เด็กได้รับการถ่ายทอดโดยผ่านทางครอบครัวทั้งสิ้น

ชีรวัดณ์ นิจนตร (2526 : 197) ได้ศึกษาพบว่า เด็กจากครอบครัวแตกแยกมีมีโนภาพแห่งตนต่ำกว่า ซึมเศร้ามากกว่า วิตกกังวลมากกว่า และมีสุขภาพจิตรวมเลื่อมกว่าเด็กจากครอบครัวปกติ

นิพนธ์ คันทเสรี (2528 : 40 – 44) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสัมพันธภาพในครอบครัวพบว่า ครอบครัวที่ขาดมนุษย์สัมพันธ์โดยเฉพาะระหว่างพ่อกับแม่ มีผลร้ายต่อจิตใจเด็ก หรือลูกๆ มากที่สุด ลูกจะขาดความรักจากพ่อแม่ ถ้าพ่อแม่ทะเลาะเบาะแว้งกัน เพราะมีแต่ความทุกข์ไม่มีความรักความอบอุ่นที่จะแบ่งปันให้แก่ลูก แต่ถ้าพ่อแม่รักกันดีมีความสุข เขาจะมีความรักอย่างเปี่ยมล้นสำหรับลูกด้วย ลูกที่เติบโตมาจากครอบครัวที่แตกแยกในความสัมพันธ์ ย่อมจะมีบุคลิกภาพและสุขภาพจิตใจที่มีปัญหาในตัวเองกับผู้อื่น

ณรงค์ศักดิ์ ตะละกัญ (2529 : 46 – 48) ได้กล่าวถึง อิทธิพลของครอบครัวต่อการพัฒนาบุคลิกภาพว่าครอบครัวที่ไม่ลงรอยกันในชีวิตสมรส และบ้านแตกผู้รับเคราะห์แทนที่สำคัญก็คือลูกนั่นเอง ซึ่งผลจากการที่พ่อแม่กระทบกระทั่งกันทุกๆ วัน วันละเล็กละน้อยจะทารุณจิตใจเด็กมากกว่าการทะเลาะครั้งใหญ่ๆ ปีละ 1 – 2 ครั้ง ส่วนผลจากการหย่าร้างของพ่อแม่พบว่าเด็กมีอาการซึมหงอยเหงา ว้าวุ่น คิดมาก และมีปัญหาในการปรับตัว

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าเด็กที่มาจากครอบครัวสมบูรณ์ที่พ่อแม่ผู้ปกครองรักและเข้าใจลูก สามารถใช้หลักจิตวิทยากับลูกได้อย่างดี จะทำให้ลูกมีความฉลาดทางอารมณ์ทางอารมณ์ รู้จักใช้สติคิดตัดสินใจแก้ปัญหา สามารถเข้าใจในอารมณ์ตนเองและผู้อื่น ยังผลให้เกิดสัมพันธภาพที่ดีต่อกันและสามารถปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างสงบสุข

2.2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพ

2.2.2.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

โอเบอร์ทัฟเฟอร์ (วิลาส นูญทองขาว.2527 : 17 ; อ้างอิงจาก Oberteuffer.1945) ได้ศึกษาสุขภาพจิตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในโรงเรียนพบว่า อิทธิพลของชั้นเรียนก็เป็นสิ่งแวดล้อมอย่างหนึ่งที่มีผลต่อสุขภาพจิตของนักเรียนการจัดบรรยากาศที่ดีจะทำให้เด็กขยันและปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

เบอร์นอร์ต (วิลาส บุญทองขาว. 2527 : 18 ; อ้างอิงจาก Bernard. 1960 : 265) ได้ศึกษาเรื่องสุขภาพจิตของเด็กนักเรียน สรุปได้ว่า การเรียนการสอนส่วนใหญ่เกิดขึ้นในโรงเรียน ดังนั้นจึงต้องคำนึงถึงบรรยากาศของชั้นเรียน และกิจกรรมต่างๆของโรงเรียน จะมีอิทธิพลต่อสุขภาพจิตมาก เช่น นักเรียนระดับใด ก็ต้องมีบรรยากาศของกิจกรรมให้เหมาะสมกับชั้นนั้นๆ เพราะงานแต่ละอย่าง มีความเหมาะสมแตกต่างกันและมีความหมายแตกต่างกันสำหรับนักเรียนแต่ละคน

เนวาร์ (วิลาส บุญทองขาว. 2527 : 18 ; อ้างอิงจาก Bernard. 1965 : 5) ได้ศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับอิทธิพลของบรรยากาศในชั้นเรียน ที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียน โดยได้ทดลองความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนในโรงเรียนคาทอลิก ซึ่งเป็นโรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบประชาธิปไตย ผลปรากฏว่า นักเรียนในกลุ่มตัวอย่างมีความคิดสร้างสรรค์แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และความฉลาดทางสติปัญญามีความสัมพันธ์ทางบวกกับความคิดสร้างสรรค์

2.2.2.2 งานวิจัยในประเทศ

ประดินันท์ อุปรนัย (2523 : 123-137) ได้ศึกษาองค์ประกอบการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนพบว่า บุคลิกภาพบางประการของครูมีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียน รูปร่างหน้าตาและการแต่งกายอันเป็นส่วนหนึ่งของบุคลิกภาพบางประการของครูที่มีผลต่อการสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างเห็นได้ชัด ได้แก่สีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง การใช้คำพูด การมีอารมณ์ขัน พฤติกรรมของครูที่แสดงออกตามทัศนคติ ครูที่มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียนและเป็นผู้มองโลกในแง่ดีย่อมเป็นผู้สร้างบรรยากาศที่ดี ครูและนักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกัน และครูที่รู้จักใช้แรงเสริมที่เหมาะสมกับนักเรียนจะก่อให้เกิดบรรยากาศที่ดีในชั้นเรียน

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้นสรุปได้ว่าลักษณะทางกายภาพเป็นส่วนสำคัญในการเอื้อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ซึ่งการจัดบรรยากาศการเรียนการสอนนั้นจะต้องให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัย มีอิสระ สามารถเปิดกว้างทางความคิดได้อย่างเต็มที่ ให้โอกาสเด็กเลือกสิ่งที่เหมาะสมกับตัวเองโดยผู้สอนจะต้องสร้างความมั่นใจและไว้วางใจว่าเขาสามารถควบคุมและทำกิจกรรมนั้นๆได้อย่างเหมาะสม

2.2.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างบุคคล

2.2.3.1 งานวิจัยในต่างประเทศ

ดีเซนา (Desena.1964 :145-149) ได้ศึกษาคูณลักษณะของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลางและต่ำ ผลการศึกษาพบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีคุณลักษณะที่มีความสามารถในการปรับตัวและมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นได้ดีกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางและต่ำ

ไทเลอร์ (Tyler. 1964 : 16) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนในอุดมคติพบว่า สัมพันธภาพที่ดีในอุดมคตินั้นครูต้องมีการสื่อความเข้าใจที่ดีกับนักเรียน เป็นมิตรที่ดีให้ความรัก และความเอาใจใส่มีความเข้าใจและยอมรับนักเรียน

บุธ (วิลาส บุญทองขาว. 2547 : 16 ; อ้างอิงจาก Buth. 1942 : 645-646) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า ครูที่พยายามทำความรู้จักกับเด็ก ให้ความเห็นอกเห็นใจเด็ก รู้จักส่งเสริมความต้องการและความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนได้ดีและมีความสามารถในการปรับตัวได้สูง ซึ่งต่างกับครูที่มุ่งสอนโดยวิธีกดดันให้เด็กยอมรับความต้องการของตน เด็กจะไม่พึงพอใจในตัวครูและเรียนไม่ดี

2.2.3.2 งานวิจัยในประเทศ

วาสนา ศรีมณีและคณะ (2517 : 9-19) ได้ทำการศึกษาเด็กที่มาจากครอบครัวที่พ่อแม่เป็นโรคจิต 11 ราย พบว่าเด็กเหล่านี้มักป่วยเป็นโรคจิตด้วย ทั้งนี้เพราะพ่อแม่ที่เป็นโรคจิตจะมีสัมพันธภาพที่ไม่ดีต่อลูก มีการสื่อสารทางวาจาและความสัมพันธ์ที่ผิดปกติกับลูก

จากเอกสาร และงานวิจัยข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า หากบุคคลไม่สามารถควบคุมอารมณ์และแสดงออกทางอารมณ์อย่างเหมาะสมแล้ว จะส่งผลต่อการปรับตัวทางสังคม ทำให้เกิดปัญหาสัมพันธภาพระหว่างบุคคลและส่งผลถึงความสำเร็จทางการศึกษาได้

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

3.1 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

3.1.1 ความหมายของโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

โรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน เรียกอีกอย่างหนึ่งว่าโรงเรียนสองภาษา ที่ชื่อภาษาอังกฤษเป็นทางการว่า English Program มีนักการศึกษาได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.2547:ออนไลน์) ให้ความหมายของโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนไว้ว่าเป็นโรงเรียนการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 โดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อเพื่อพัฒนาศักยภาพด้านความรู้ความสามารถและทักษะทางภาษาของผู้เรียน การสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันดีงาม ตลอดจนการเรียนการสอนในบริบทของความเหมาะสมสอดคล้องกับความเป็นสากล

3.1.2 นโยบายของโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

นโยบายของโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการคณะกรรมการที่พัฒนานวัตกรรมการศึกษา (คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.2547:ออนไลน์; อ้างอิงจากกระทรวงศึกษาธิการ : 2544) ได้กำหนดนโยบายไว้ดังนี้

เพื่อให้สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งกำหนดจัดเป็นภาษาไทยสามารถจัดเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างมีคุณภาพ มีความเท่าเทียม และเป็นธรรม กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดนโยบายดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ถือว่าเป็นทางเลือกหนึ่งของการจัดการศึกษา โดยให้สถานศึกษาจัดเป็นบางวิชาเท่านั้น
2. ในกรณีที่สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษมีการเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ปกครองสถานศึกษาต้องจัดเงินส่วนหนึ่งเป็นกองทุนสำหรับนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ความสามารถให้ได้เรียนตามต้องการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด
3. การบริหารจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องเอื้อประโยชน์ไปยังระบบการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยในเรื่องการใช้สื่ออุปกรณ์ การใช้ห้องปฏิบัติการภาษาอังกฤษ ห้องปฏิบัติการวิชาอื่นๆ และบุคลากรในสถานศึกษา
4. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ต้องคงไว้ซึ่งความมั่นคงของสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ภาษาไทย ศิลปะไทย ขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และวัฒนธรรมไทย
5. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องมีการกำกับ ติดตามและประเมินผลอย่างเป็นระบบ เป็นระยะ ๆ เพื่อการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง
6. การเก็บค่าธรรมเนียมการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ ตามหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ให้หน่วยงานต้นสังกัดเป็นผู้กำหนดและตรวจสอบค่าใช้จ่ายที่เหมาะสม การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงศึกษาธิการ และเป็นไปตามข้อกำหนดในหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ

3.1.3 การบริหารจัดการของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

การบริหารจัดการของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.2547:ออนไลน์; อ้างอิงจากกระทรวงศึกษาธิการ : 2544) ได้กำหนดหลักการ บริหารจัดการไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาที่มีความพร้อม สามารถจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ ตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาเป็นต้นไป สถานศึกษาใดประสงค์จะจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ จะต้องเสนอโครงการให้หน่วยงานต้นสังกัดพิจารณาตามลำดับขั้น ทั้งนี้ต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงศึกษาธิการก่อนการเปิดสอน หน่วยงานต้นสังกัดต้องกำหนด หัวข้อเรื่องและวิธีการในการเขียนโครงการ

2. การขออนุมัติโครงการ

- 2.1 สถานศึกษาเสนอโครงการต่อหน่วยงานต้นสังกัดตามลำดับ
- 2.2 หน่วยงานต้นสังกัดแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาโครงการ
- 2.3 คณะกรรมการตรวจสอบความพร้อมที่สถานศึกษา
- 2.4 คณะกรรมการประเมินผลการตรวจสอบ และแจ้งผลการประเมินต่อหน่วยงานต้นสังกัด

2.5 หน่วยงานต้นสังกัดให้ความเห็นชอบ

2.6 หน่วยงานต้นสังกัดเสนอขออนุมัติต่อกระทรวงศึกษาธิการ

3.สถานศึกษาได้รับอนุมัติให้ดำเนินโครงการแล้ว ให้ดำเนินการภายใน 2 ปี ถ้าไม่ดำเนินการภายในเวลาที่กำหนด ให้ถือว่าโครงการนั้นสิ้นสุด

4.สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษแล้วมีความประสงค์จะหยุดดำเนินการ ต้องแจ้งต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้ปกครองนักเรียนล่วงหน้าอย่างน้อย 2 ปี ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการจบตัวประโยชน์ของนักเรียนชั้นสุดท้ายที่รับเข้าเรียนด้วย

5.สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสองกลุ่มคือ กลุ่มที่จัดเป็นภาษาไทย และกลุ่มที่จัดเป็นภาษาอังกฤษ ต้องกำหนดให้มีกิจกรรมการพัฒนาครูสอนภาษาอังกฤษสำหรับกลุ่มที่จัดเป็นภาษาไทยไว้ในโครงการอย่างต่อเนื่อง จนสามารถสอนวิชาภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารได้เหมือนเจ้าของภาษา

6.สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษต้องจัดให้มีคณะกรรมการของสถานศึกษา ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนการดำเนินงานของสถานศึกษาทั้งระบบ โดยมุ่งเน้นคุณภาพของผู้เรียนทั้งคุณลักษณะและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แล้วจัดทำเป็นรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดและผู้เกี่ยวข้อง เพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต่อเนื่อง

7. เวลาและวิชาที่เปิดสอน

7.1 ระดับก่อนประถมศึกษา

จะจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษไม่เกินร้อยละ 50 ของเวลาที่จัดกิจกรรม

7.2 ระดับประถมศึกษา

จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษเฉพาะวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และพลศึกษา โดยคำนึงถึงความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาของศาสตร์นั้น ควบคู่กับภาษาอังกฤษ

7.3 ระดับมัธยมศึกษา

จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษได้ทุกวิชา ยกเว้นวิชาภาษาไทยและวิชาสังคมศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับความเป็นไทย กฎหมายไทย ประเพณีและวัฒนธรรมไทย

8. ครูผู้สอน

8.1 ระดับก่อนประถมศึกษาครูผู้สอนที่เป็นชาวต่างชาติต้องสามารถออกเสียงภาษาอังกฤษได้ถูกต้องตามสำเนียงของเจ้าของภาษา และใช้ภาษาไทยในการสื่อสารง่าย ๆ ได้ หรือจัดให้มีครูไทยที่สามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร เข้าไปมีส่วนร่วมตลอดเวลา

8.2 จัดให้ครูผู้สอนทำสัญญาปฏิบัติงานให้ครบ 1 ปีการศึกษาเป็นอย่างน้อย และมีบทลงโทษที่เข้มงวดหากละเมิดสัญญา

8.3 ครูผู้สอนทุกคนต้องจบปริญญาตรีเป็นอย่างน้อยและต้องมีหลักฐานการศึกษาในสาขาวิชาที่จะสอนหรือสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง

8.4 ครูผู้สอนที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาต้องมีความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ทั้งการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ในการสื่อสารได้เหมือนเจ้าของภาษาและได้คะแนนสอบ TOEFL ไม่น้อยกว่า 550 หรือ IELTS ไม่น้อยกว่า 5.5

8.5 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีความรู้ความเข้าใจเด็กและวิธีการจัดการเรียนการสอนโดยมีหลักฐานการศึกษาด้านการสอนไม่น้อยกว่า 15 หน่วยกิต

8.6 ครูผู้สอนชาวต่างประเทศ ต้องได้รับการอบรมด้านหลักสูตรของประเทศไทย ภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างน้อย 15 หน่วยกิต

8.7 สถานศึกษาต้องจัดให้ครูผู้สอนทุกคนทั้งที่จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้ศึกษาวิธีการจัดการเรียนการสอนซึ่งกันและกัน เพื่อประโยชน์ในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด

8.8 ครูผู้สอนทุกคนต้องมีโอกาสได้รับการพัฒนา โดยได้รับการฝึกอบรมศึกษาในงานในประเทศหรือต่างประเทศ อย่างน้อย 3 ปีต่อครั้ง

9. การรับนักเรียน

9.1 รับนักเรียนทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

9.2 สถานศึกษาสามารถกำหนดเงื่อนไขความสามารถของผู้เรียนได้ตามความเห็นชอบของหน่วยงานต้นสังกัด

9.3 ให้สถานศึกษาคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถผ่านเกณฑ์ ได้เข้าเรียนโดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มอย่างน้อย 3% ของจำนวนนักเรียนในโครงการ

9.4 การจัดจำนวนนักเรียนแต่ละห้องเรียนควรเป็นดังนี้

ระดับก่อนประถมศึกษา ไม่เกินห้องละ 25 คน

ระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย ไม่เกินห้องละ 30 คน

ระดับวิชาชีพ (ปวช.) ไม่เกินห้องละ 30 คน

ระดับวิชาชีพ (ปวส.) ไม่เกินห้องละ 30 คน

10. การเก็บค่าเล่าเรียน การตั้งกองทุน

10.1 การกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการเรียน ค่าธรรมเนียมอื่นในสถานศึกษาเอกชน และค่าใช้จ่ายในส่วนที่เพิ่มจากการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยในสถานศึกษาของรัฐ ให้หน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาเป็นผู้กำหนดในอัตราที่เหมาะสม

10.2 สถานศึกษาและกรรมการสถานศึกษาต้องจัดตั้งกองทุน เพื่อสนับสนุนให้นักเรียนที่ไม่ได้อยู่ในโครงการและมีความสามารถผ่านเกณฑ์ ให้เข้าเรียนในโครงการอย่างน้อย 3% ของจำนวนนักเรียนแต่ละปีและเพื่อใช้ดอกผลจากกองทุนส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกันระหว่างนักเรียนในโครงการกับนักเรียนที่เรียนเป็นภาษาไทย

11. การจัดการทรัพยากรและกิจกรรมของสถานศึกษา

11.1 สถานศึกษาจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยและภาษาอังกฤษต้องบริหารจัดการ บุคลากร สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ ห้องปฏิบัติการ และสถานที่ต่างๆ ให้ครูและนักเรียนทุกคนได้ใช้ประโยชน์ร่วมกันและอย่างเท่าเทียมกัน โดยเฉพาะสถานศึกษาของรัฐซึ่งใช้งบประมาณของรัฐ ต้องดูแลให้เกิดความเป็นธรรมอย่างแท้จริง

11.2 สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนสองกลุ่ม ต้องจัดให้นักเรียนทำกิจกรรมร่วมกัน เช่น กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กิจกรรมของโรงเรียนชุมชน โดยเฉพาะกิจกรรมที่ส่งเสริมความเป็นไทย ส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

3.1.4 การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

การจัดการเรียนการสอนของโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.2547:ออนไลน์; อ้างอิงจากกระทรวงศึกษาธิการ : 2544) ได้กำหนดหลักการเรียนการสอนไว้ดังนี้

1. สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542
2. การจัดการเรียนการสอน ควรจัดในบริบทของความเป็นไทยผสมผสานความเป็นสากล โดยมุ่งเน้นความรักท้องถิ่น ประเทศชาติ และความเป็นไทย
3. สถานศึกษาต้องจัดการเรียนการสอนทุกวิชา โดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ดีงาม สร้างความมั่นใจ และส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าใช้ภาษาในการสื่อสาร
4. การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษในระดับก่อนประถมศึกษา ต้องคำนึงถึงความสามารถพื้นฐานในการใช้ภาษาของผู้เรียน ความพร้อม ความสนใจที่จะเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ควรจัดกิจกรรมง่ายๆ ที่ทำให้นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน สร้างความกระตือรือร้นและประสบความสำเร็จ เช่น การร้องเพลง การฟังนิทานประกอบภาพ การเล่นเกมบทบาทสมมติ การเล่นเกมการศึกษา เป็นต้น

3.1.5 การกำกับ ติดตามและประเมินโครงการ

การกำกับ ติดตามประเมินโครงการ การจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษตามข้อกำหนดของกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.2547:ออนไลน์; อ้างอิงจากกระทรวงศึกษาธิการ : 2544) ได้กำหนดการกำกับ ติดตามประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษไว้ดังนี้

1. กระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานต้นสังกัดสถานศึกษาต้องจัดให้มีการกำกับ ติดตาม และประเมินผลโครงการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งในด้านความพร้อมใน

การเตรียมการของสถานศึกษา การบริหารจัดการ การดำเนินงานของสถานศึกษาและคุณภาพของผู้เรียน

2. กระทรวงศึกษาธิการต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคุณภาพของการจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษ เพื่อพัฒนาดำเนินงานให้ดียิ่งขึ้น ทั้งในด้านผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน การลดค่าใช้จ่าย คุณภาพของครูผู้สอน และวิธีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

3. กระทรวงศึกษาธิการต้องส่งเสริมสนับสนุนให้มีการศึกษาวิจัย เพื่อแก้ปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.1.6 การสนับสนุนของกระทรวงศึกษาธิการ

คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา (คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา.2547:ออนไลน์; อ้างอิงจากกระทรวงศึกษาธิการ : 2544) ได้จัดการสนับสนุนของกระทรวงศึกษาธิการ ดังนี้

1. การจัดตั้งศูนย์รับครู recruitment center เพื่อเป็นศูนย์กลาง (กองการสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวง) ทั้งที่เป็นคนไทยและครูที่เป็นชาวต่างประเทศ

2. โรงเรียนจัดหาครูทั้งคนไทยและต่างประเทศ

3. ประสานงานรับครูที่เป็นชาวต่างประเทศ โดยผ่านสถานทูตของประเทศนั้นๆ และประสานกับสถาบันภาษาในแต่ละจังหวัด

4. ปรับปรุงแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการออกใบอนุญาตการมีงานทำ เพื่อให้มีลักษณะ One Stop Service

5. อบรมครูต้นแบบ โดยประสานบริติช เคาน์ซิล และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อบรมครูที่อยู่ในโครงการ EP และประสานสมาคมสถาบันราชภัฏสวนดุสิต และจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดอบรมครูให้มีคุณภาพ ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 1065/2544

6. จัดทำสื่อ ตำราเรียน โดยคณะกรรมการจากส่วนกลางให้คำแนะนำเรื่องสื่อและตำราเรียนที่เหมาะสมกับช่วงชั้น และกรมวิชาการ และสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดแปลตำราบางวิชาเป็นภาษาอังกฤษ เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เป็นต้น

7. E-learning โดยจัดหาสื่อและตำราเรียน จากการสั่งซื้อทาง Internet

8. ติดตามและประเมินผล โดยจัดทำเป็น 2 ระดับ คือ

8.1 วิจัยเพื่อหาข้อมูลการดำเนินงานทั้งหมด โดยคาดว่าจะมีแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการ วัดประเมินผลคุณภาพโรงเรียนและนักเรียน ตลอดจนทำมาตรฐานและตัวบ่งชี้

8.2 เสนอผลการวิจัย เพื่อสรุปผลการติดตามประเมินผล

9. การให้โควตาเด็กด้อยโอกาส ตามคำสั่งกระทรวงศึกษาธิการ ที่ วก 1065/2544 ให้สถานศึกษาคัดเลือกนักเรียนที่มีความสามารถผ่านเกณฑ์ได้เข้าเรียน โดยไม่เก็บค่าใช้จ่ายเพิ่มอย่างน้อย 3 % ของจำนวนนักเรียนในโครงการ

3.1.7 รายชื่อโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน

คณะกรรมการสมาคมโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน (2546 :

1 - 3) ได้ระบุรายชื่อโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน แบ่งเป็นประเภทสามัญศึกษาส่วนกลาง 38 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนกรุงเทพคริสเตียนวิทยาลัย โรงเรียนสารสาสน์เอกตรา โรงเรียนอุดมศึกษา โรงเรียนจักรวิทยานานาชาติ โรงเรียนอนุบาลประนันท์นิจ โรงเรียนอนุบาลเด็กสากล โรงเรียนเลิศหล้า โรงเรียนสารสาสน์พิทยา โรงเรียนเซนต์โยเซฟคอนเวนต์ โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ โรงเรียนคริสต์ธรรมศึกษา โรงเรียนทิวไผ่งาม โรงเรียนปัญญาศักดิ์ โรงเรียนสมบุญวิทย์ โรงเรียนอยุธยาวิทยาลัย โรงเรียนสารสาสน์วิเทศบางบอน โรงเรียนคริสต์ธรรมวิทยา โรงเรียนกสิณธรธอณูสรณ์ โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม โรงเรียนแยมสอาด โรงเรียนเด็กสากล โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม โรงเรียนพระหฤทัยคอนแวนต์ โรงเรียนเลิศหล้าถนนกาญจนาภิเษก โรงเรียนบางกอกทวิวิทย์สองภาษา โรงเรียนสารสาสน์วิเทศ ร่มเกล้า โรงเรียนสตรีวรนาถ บางเขน โรงเรียนโชคชัย โรงเรียนปัญญาศักดิ์ บางบอน โรงเรียนอำนวยการศิลป์ โรงเรียนอนุบาลปาดญา พัฒนาการ โรงเรียนเซนต์คาเบรียล โรงเรียนอนุบาลเจริญพงศ์ โรงเรียนอนุบาลลาดพร้าว โรงเรียนไพฑูริย์อุมศึกษา โรงเรียนศรีวิกรม์ โรงเรียนอนุบาลสารินและโรงเรียนพระหฤทัยพัฒนเวศม์ ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยขอศึกษาโรงเรียนจักรวิทยานานาชาติ 1 โรงเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

แหล่งข้อมูลและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย หญิงที่ศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 90 คน ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 95 คน และประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น 275 คน เป็นนักเรียนหญิง 165 คน และนักเรียนชาย 110 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย หญิงที่ศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 90 คน ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 95 คน และประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น 275 คน เป็นนักเรียนหญิง 165 คน และนักเรียนชาย 110 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร 6 ตอน และแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ 1 ตอน รวม 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1	แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว
ตอนที่ 2	แบบสอบถามบุคลิกภาพ
ตอนที่ 3	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
ตอนที่ 4	แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ
ตอนที่ 5	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
ตอนที่ 6	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
ตอนที่ 7	แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์

วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วุฒิทางการศึกษาของบิดามารดา อาชีพของบิดามารดา ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว สถานภาพสมรสของบิดามารดา ลำดับที่ของการเป็นบุตร

ตัวอย่างแบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน หรือเติมคำตอบลงในช่องว่างให้ชัดเจน

1. เพศ

- () ชาย
() หญิง

2. ระดับผลการเรียนของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 ที่ได้

3. วุฒิทางการศึกษาของบิดา

- () น้อยกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

4. วุฒิทางการศึกษาของมารดา

- () น้อยกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรี
() สูงกว่าปริญญาตรี

5. อาชีพของบิดา

- () ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างของรัฐบาล
() พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ
() ประกอบธุรกิจส่วนตัว
() อื่นๆ

6. อาชีพของมารดา

- () ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างของรัฐบาล

- () พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ
- () ประกอบธุรกิจส่วนตัว
- () อื่นๆ

7. รายได้รวมต่อเดือนของบิดามารดา บาท

8. สถานภาพสมรสของบิดามารดา

- () อยู่ด้วยกัน
- () แยกกันอยู่
- () อื่นๆ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. ผู้วิจัยได้ศึกษาแบบสอบถามที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพของหนังสือ **ธรรมอำนวยสุข (2541)** และ **เติมศักดิ์ คทวณิช (2540)** และนำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ

3. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพ ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	ข้าพเจ้าสามารถทำงานที่รับผิดชอบให้เสร็จก่อนเวลาที่กำหนดเสมอ					
00	ข้าพเจ้าไม่ชอบทำงานที่ต้องแข่งขันกับคนอื่น					
0	เมื่อมีปัญหาในการเรียนข้าพเจ้าจะพยายามแก้ปัญหาให้ได้					

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ข้อความหมายทางบวก

	(คะแนน)
จริงที่สุด	5
จริง	4
จริงบ้าง	3
จริงน้อย	2
จริงน้อยที่สุด	1

ข้อความหมายทางลบ

	(คะแนน)
	1
	2
	3
	4
	5

เกณฑ์การแปลผลบุคลิกภาพ

ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าระดับค่าเฉลี่ย	มีบุคลิกภาพแบบเอ
ผู้ที่ได้คะแนนต่ำกว่าระดับค่าเฉลี่ย	มีบุคลิกภาพแบบบี

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองของสุกัญญา แยมี่ยม (2541) และชาติชาย หมั่นสมักร (2542) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
3. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง
ของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

- จริงที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
- จริง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
- จริงบ้าง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
- จริงน้อย

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
- จริงน้อยที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนกับผู้ ปกครอง</u> นักเรียนเล่าเรื่องราวต่างๆที่ ประสบมาในแต่ละวันให้ผู้ ปกครองฟัง					
00	เมื่อเกิดปัญหาเรื่องส่วนตัว ข้าพเจ้าจะไปปรึกษากับผู้ป ครองก่อนทุกครั้ง					
0	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองและ นักเรียน</u> เมื่อไม่เข้าใจบทเรียน ผู้ปกครอง จะอธิบายทบทวนให้ทราบอีก ครั้ง					
00	ผู้ปกครองของข้าพเจ้ายินดีและ ตั้งใจฟังปัญหาของข้าพเจ้าทุก ครั้ง					

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ข้อความหมายทางบวก		ข้อความหมายทางลบ	
(คะแนน)		(คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลผลสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (วิเชียร เกตุสิงห์ .2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.75-5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองดี
คะแนนเฉลี่ย	2.26-3.74	หมายถึง	มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.25	หมายถึง	มีสัมพันธภาพกับผู้ปกครองไม่ดี

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ ได้แก่ สถานที่เรียน สื่อและอุปกรณ์ที่ใช้

- 1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางกายภาพของโรงเรียน เอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพของอรนุช กันสิทธิ์ (2542) และ กมลวาทน์ วันวิชัย (2545) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 3. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	สภาพห้องเรียนกว้าง สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย					
00	ห้องเรียนมีนักเรียนมากเกินไป					
000	ในห้องเรียนมีการจัดเป็นมุม การศึกษาและกิจกรรมเสริมทักษะต่างๆ					
0000	สามารถใช้อุปกรณ์ในการเรียนได้อย่างสะดวกและปลอดภัย					

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ข้อความหมายทางบวก		ข้อความหมายทางลบ	
(คะแนน)		(คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลผลลักษณะทางกายภาพ (วิเชียร เกตุสิงห์ .2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.67-5.00	หมายถึง	มีลักษณะทางกายภาพที่ดี
คะแนนเฉลี่ย	2.34-3.66	หมายถึง	มีลักษณะทางกายภาพที่ดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.33	หมายถึง	มีลักษณะทางกายภาพที่ไม่ดี

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูของสุกัญญา แยมยัม (2541) และชาติชาย หมั่นสมักร (2542) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
3. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
0	นอกเวลาเรียนข้าพเจ้าสามารถปรึกษาเรื่องเรียนกับครูได้					
00	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ข้าพเจ้าจะนึกถึงครูเป็นคนแรก					
000	ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าครูดูน้อยลงจะดีกว่านี้มาก					
0000	เมื่อชั่วโม่งใด ครูไม่เข้าสอนข้าพเจ้าจะดีใจมาก					

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ข้อความหมายทางบวก

	(คะแนน)
จริงที่สุด	5
จริง	4
จริงบ้าง	3
จริงน้อย	2
จริงน้อยที่สุด	1

ข้อความหมายทางลบ

(คะแนน)
1
2
3
4
5

เกณฑ์การแปลผลสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (วิเชียร เกตุสิงห์ .2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.75-5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดี
คะแนนเฉลี่ย	2.26-3.74	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูดีพอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-2.25 หมายถึง มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูที่ไม่ดี

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

- 1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
- 2. ผู้วิจัยศึกษาแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนของสุกัญญา แยมี่ยม (2541) และชาติชาย หมั่นสมักร (2542) นำมาปรับปรุงให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะ
- 3. ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามที่ได้จากความรู้ที่ได้จากข้อ 1 และข้อ 2 เป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ จริงที่สุด จริง จริงบ้าง จริงน้อย และจริงน้อยที่สุด

ตัวอย่างแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่ สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อย ที่สุด
0	ข้าพเจ้ามีปัญหากับเพื่อนบ่อย					
00	มีเพื่อนที่ไม่ชอบข้าพเจ้า					
000	เมื่อเพื่อนมีปัญหา เขามักจะมาปรึกษาข้าพเจ้า					
0000	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทมากกว่า 1 คน					

เกณฑ์การให้คะแนน มีดังนี้

ข้อความหมายทางบวก		ข้อความหมายทางลบ	
(คะแนน)		(คะแนน)	
จริงที่สุด	5		1
จริง	4		2
จริงบ้าง	3		3
จริงน้อย	2		4
จริงน้อยที่สุด	1		5

เกณฑ์การแปลผลสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (วิเชียร เกตุสิงห์ .2538 : 9)

คะแนนเฉลี่ย	3.75-5.00	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดี
คะแนนเฉลี่ย	2.26-3.74	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนดีพอใช้
คะแนนเฉลี่ย	1.00-2.25	หมายถึง	มีสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนไม่ดี

ตอนที่ 7 แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์

- 1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์
- 2. ผู้วิจัยได้นำแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 6-11 ปี สำหรับครู ของ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข ปี พ.ศ. 2546 เพื่อเป็นแบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์ ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย ที่เรียนโรงเรียนเอกชน ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร

ตัวอย่างแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นการอธิบายถึงอารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมของท่านในช่วง 4 เดือนที่ผ่านมา โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับนักเรียนมากที่สุด มีคำตอบที่เป็นไปได้ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยคคือ ไม่เป็นเลย เป็นบางครั้ง เป็นบ่อยครั้ง เป็นประจำ

ไม่เป็นเลย	หมายถึง	ไม่เคยปรากฏ
เป็นบางครั้ง	หมายถึง	นานๆครั้ง หรือทำบ้างไม่ทำบ้าง
เป็นบ่อยครั้ง	หมายถึง	ทำบ่อยๆหรือเกือบทุกครั้ง
เป็นประจำ	หมายถึง	ทำทุกครั้งเมื่อเกิดสถานการณ์นั้น

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เป็น เลย	เป็นบาง ครั้ง	เป็นบ่อย ครั้ง	เป็น ประจำ	คะแนน
0	ไม่ใช้กำลังเวลาโกรธหรือไม่พอใจ					
00	รู้จักรอคอยเมื่อยังไม่ถึงคราวหรือเวลาของตน					
000	ยับยั้งที่จะทำอะไรตามอำเภอใจตนเอง					
0000	ต้องการอะไรต้องได้ทันที					

เกณฑ์การให้คะแนน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

กลุ่มที่ 1 ให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

ไม่เป็นเลย	ให้	1	คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้	2	คะแนน
เป็นบ่อยครั้ง	ให้	3	คะแนน
เป็นประจำ	ให้	4	คะแนน

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ข้อ

1	2	3	7	8	9	10	11	12	14
15	16	17	18	19	21	22	23	24	25
26	27	30	31	32	33	34	35	36	37
38	39	43	44	45	46	49	50	55	56
57	58	59	60						

กลุ่มที่ 2 ให้คะแนนแต่ละข้อดังนี้

ไม่เป็นเลย	ให้	4	คะแนน
เป็นบางครั้ง	ให้	3	คะแนน
เป็นบ่อยครั้ง	ให้	2	คะแนน
เป็นประจำ	ให้	1	คะแนน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ข้อ

4	5	6	13	20	28	29	40	41	42
47	48	52	53	54					

	ดี			เก่ง			สุข		
คะแนนดิบ ที่ได้	1.1 ควบคุม อารมณ์	1.2 ใส่ใจและ เข้าใจ อารมณ์ ผู้อื่น	1.3 ยอมรับ ผิด	2.1 มุ่งมั่น พยายาม	2.2 ปรับ ตัวต่อ ปัญหา	2.3 กล้า แสดง ออก	3.1 พอใจ ในตน เอง	3.2 รู้จัก ปรับ ใจ	3.3 ร่าเริง เบิก บาน
6 คะแนน					22	11	11	7	9
7 คะแนน	10		13	13	25	14	14	10	12
8 คะแนน	13		15	16	27	17	17	14	15
9 คะแนน	16	15	18	18	30	20	20	17	18
10 คะแนน	19	17	20	20	33	23	23	20	21
11 คะแนน	22	19	23	23	35	26	26	23	24
12 คะแนน	25	21	25	25	38	29	29	27	26
13 คะแนน	28	22	28	27	41	32	32	30	29
14 คะแนน	31	24	30	30	43	35	35	33	32
15 คะแนน	34	26	33	32	46	38	38	36	35
16 คะแนน	37	28	35	34	49	41	41	40	38
17 คะแนน	40	30	38	37	51	44	44	43	41
18 คะแนน	43	32	40	39	54	47	48	46	43
19 คะแนน	46	34	43	41	57	50	51	49	46
20 คะแนน	48	36	45	44	59	53	54	53	49
21 คะแนน	51	38	48	46	62	56	57	56	52
22 คะแนน	54	40	50	48	64	59	60	59	55
23 คะแนน	57	42	53	51	67	62	63	63	58
24 คะแนน	60	44	55	53	70	65	66	66	60
25 คะแนน	63	45	58	55					
26 คะแนน	66	47	60	58					
27 คะแนน	69	49	63	60					
28 คะแนน	72	51	65	62					
29 คะแนน		53							
30 คะแนน		55							
31 คะแนน		57							

	ดี			เก่ง			สุข		
คะแนนดิบ ที่ได้	1.1 ควบคุม อารมณ์	1.2 ใส่ใจและ เข้าใจ อารมณ์ ผู้อื่น	1.3 ยอมรับ ผิด	2.1 มุ่งมั่น พยายาม	2.2 ปรับ ตัวต่อ ปัญหา	2.3 กล้า แสดง ออก	3.1 พอใจ ในตนเอง	3.2 รู้จัก ปรับ ใจ	3.3 ร่าเริง เบิก บาน
32 คะแนน		59							
33 คะแนน		61							
34 คะแนน		63							
35 คะแนน		65							
36 คะแนน		67							

เกณฑ์ คะแนนที่ (T- Score Norms) คะแนน	1.ดี			2.เก่ง			3.สุข			ความฉลาดทาง อารมณ์รวม (คะแนนรวมทุก ด้าน/ 9)
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	
50-100										
40-49										
0-39										

เกณฑ์คะแนนที่ ตั้งแต่ 50 ขึ้นไป บ่งบอกว่าเด็กมีระดับพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์มาก ควรส่งเสริมและรักษาคุณลักษณะนี้ให้คงไว้

เกณฑ์คะแนนที่ 40-49 บ่งบอกว่าเด็กมีระดับพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ควรได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้นๆ ให้ดียิ่งขึ้น ผู้ใหญ่ควรร่วมกันส่งเสริมให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้นๆอย่างต่อเนื่อง

เกณฑ์คะแนนที่ต่ำกว่า 40 คะแนน บ่งบอกว่าเด็กมีระดับพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์น้อย จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนั้นๆให้ดียิ่งขึ้น ผู้ใหญ่จำเป็นต้องช่วยกันเอาใจใส่พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เด็กอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

การหาคุณภาพเครื่องมือ

- 1.ผู้วิจัยสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะและจุดมุ่งหมาย แล้วนำไป

หาค่าความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 คน ได้แก่ รองศาสตราจารย์เวชณี กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ ตรวจสอบความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย เนื้อหา วิธีดำเนินการ และนิยามศัพท์เฉพาะ

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิชุดเดิม แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 โรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์ ซึ่งเป็นโรงเรียนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน จำนวน 50 คน แล้วนำมาตรวจให้คะแนน เพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ โดยใช้ t-test เลือกเฉพาะค่า t ที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนำมาใช้ในการวิจัย

3. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่คัดเลือกแล้วในข้อ 2 โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อไปขออนุญาต และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียนจักรวิทยานานาชาติ

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปขออนุญาตหัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนจักรวิทยานานาชาติ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้นักเรียนจำนวน 275 ฉบับ เก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2547 และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาครบทุกฉบับตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วจึงนำมาตรวจให้คะแนนและวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. วิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าร้อยละ

1.2 ค่าเฉลี่ย (Mean)

1.3 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

2.1 หาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 25% กลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ แล้วทดสอบโดยใช้ t-test

2.2 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติสำหรับทดสอบสมมติฐาน

วิเคราะห์ตัวแปรด้านข้อมูลส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาค้นคว้า

ในการวิเคราะห์และการแปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้แทนความหมายดังต่อไปนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
N	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณา F-distribution
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสอง (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสอง (Mean Square)
R	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
R^2	แทน	กำลังสองของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ
SE	แทน	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานในการพยากรณ์
SE_b	แทน	ความคลาดเคลื่อนของการประมาณค่าพารามิเตอร์
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
β	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์ซึ่งพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน
$\hat{Y}$	แทน	สมการพยากรณ์โดยใช้คะแนนดิบ
Z	แทน	สมการพยากรณ์โดยใช้คะแนนมาตรฐาน
a	แทน	ค่าคงที่ของสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ
Y	แทน	ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน
X_1	แทน	นักเรียนเพศชาย
X_2	แทน	นักเรียนเพศหญิง
X_3	แทน	ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน
X_4	แทน	วุฒิทางการศึกษาของบิดา ต่ำกว่าปริญญาตรี
X_5	แทน	วุฒิทางการศึกษาของบิดา ปริญญาตรี
X_6	แทน	วุฒิทางการศึกษาของบิดา สูงกว่าปริญญาตรี
X_7	แทน	วุฒิทางการศึกษาของมารดา ต่ำกว่าปริญญาตรี

X ₈	แทน	วุฒิทางการศึกษาของมารดา ปริญญาตรี
X ₉	แทน	วุฒิทางการศึกษาของมารดา สูงกว่าปริญญาตรี
X ₁₀	แทน	อาชีพของบิดาข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือลูกจ้างรัฐบาล
X ₁₁	แทน	อาชีพของบิดาพนักงานเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ
X ₁₂	แทน	อาชีพของบิดาประกอบธุรกิจส่วนตัว
X ₁₃	แทน	อาชีพของมารดาข้าราชการ หรือพนักงานรัฐวิสาหกิจ หรือลูกจ้างรัฐบาล
X ₁₄	แทน	อาชีพของมารดาพนักงานเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ
X ₁₅	แทน	อาชีพของมารดาประกอบธุรกิจส่วนตัว
X ₁₆	แทน	ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว
X ₁₇	แทน	สถานภาพสมรสของบิดามารดา อยู่ด้วยกัน
X ₁₈	แทน	สถานภาพสมรสของบิดามารดา แยกกันอยู่
X ₁₉	แทน	บุคลิกภาพของนักเรียน
X ₂₀	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
X ₂₁	แทน	ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน
X ₂₂	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
X ₂₃	แทน	สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

การเสนอผลวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอได้ดังนี้

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วุฒิทางการศึกษาของบิดา วุฒิทางการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดาและสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพของนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต้นส่วนตัว ตัวแปรตาม
ครอบครัว และตัวแปรด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน กับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่
2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษา
เอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความฉลาดทาง
อารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนัก
งานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์
ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน
ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว
กรุงเทพมหานคร จำแนกตามเพศ วุฒิทางการศึกษาของบิดา วุฒิทางการศึกษาของมารดา
อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 แสดงจำนวนและร้อยละของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ...

ตัวแปรที่ศึกษา		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ	ชาย	110	40.00
	หญิง	165	60.00
	รวม	275	100.00
2. วุฒิทางการศึกษาของบิดา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	63	22.90
	ปริญญาตรี	77	28.00
	สูงกว่าปริญญาตรี	135	49.10
	รวม	275	100.00
3. วุฒิทางการศึกษาของมารดา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	59	21.50
	ปริญญาตรี	97	35.30
	สูงกว่าปริญญาตรี	119	43.20
	รวม	275	100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา		จำนวน	ร้อยละ
4. อาชีพของบิดา	ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล	32	11.60
	พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ	115	41.80
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	128	46.80
	รวม	275	100.00
5. อาชีพของมารดา	ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล	40	14.50
	พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ	51	18.50
	ประกอบธุรกิจส่วนตัว	184	67.00
	รวม	275	100.00
6. สถานภาพสมรสของบิดา มารดา	อยู่ด้วยกัน	250	90.90
	แยกกันอยู่	25	9.10
	รวม	275	100.00

จากตาราง 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มีดังนี้ เพศชาย จำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 40 และเพศหญิง จำนวน 165 คน คิดเป็นร้อยละ 60 วุฒิทางการศึกษาของบิดา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 22.90 ปริญญาตรี จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 49.10 คน วุฒิทางการศึกษาของมารดา พบว่า ต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 21.50 ปริญญาตรี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 35.30 สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 43.03 คน อาชีพของบิดา ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ จำนวน 115 คน คิดเป็นร้อยละ 41.80 มีอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 11.60 อาชีพของมารดา ส่วนใหญ่ประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 67.00 มีอาชีพเป็นพนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างใน

บริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 18.50 มีอาชีพข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 14.50 และสถานภาพสมรสของบิดามารดา ส่วนใหญ่อยู่ด้วยกัน จำนวน 250 คน คิดเป็นร้อยละ 90.90 และแยกกันอยู่ 25 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพของนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว บุคลิกภาพของนักเรียน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ตัวแปรที่ศึกษา	$\bar{X}$	S	การแปลผล
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2.26	.809	ปานกลาง
ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว	95634	82086	สูง
บุคลิกภาพของนักเรียน	3.23	.405	แบบเอ
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง	3.81	.341	ดี
ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอน	3.85	.654	ดี
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู	3.62	.468	ดีพอใช้
สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน	3.27	.300	ดีพอใช้

จากตาราง 2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร จำนวน 275 คน ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.26 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.809 ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 95634 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 82086 บุคลิกภาพของนักเรียนเป็นแบบเอ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองอยู่ในระดับดี

ลักษณะทางกายภาพของการเรียนการสอนอยู่ในระดับดี สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครูอยู่ในระดับดีพอใช้ และสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนอยู่ในระดับดีพอใช้

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร แสดงดังตาราง 3

ตาราง 3 การแปลผลความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 6-11 ปี

เกณฑ์คะแนน ที่ (T-Score Norms) คะแนน	1. ดี			2. เก่ง			3. สุข			ความฉลาดทาง อารมณ์ (คะแนนทุกด้าน/9)
	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	3.3	
50-100					51					319 / 9 = 35.4
40-49		44								
0-39	34		35	32		38	32	27	26	

จากตาราง 3 พบว่า นักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานครในภาพรวมบ่งบอกว่าเด็กจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ในทุกด้าน ได้แก่ด้านดี คือการควบคุมอารมณ์ และการยอมรับผิด ด้านเก่ง คือความมุ่งมั่นพยายาม และการกล้าแสดงออกอย่างเหมาะสม ด้านสุข คือ ความพอใจในตนเอง การรู้จักปรับใจและความรื่นเริงเบิกบานให้ดียิ่งขึ้น ผู้ใหญ่จำเป็นต้องช่วยกันเอาใจใส่พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์เด็กอย่างจริงจังและสม่ำเสมอ

ยกเว้นด้านดี คือการปรับตัวต่อปัญหา บ่งบอกว่าเด็กมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดี ควรส่งเสริมและรักษาคุณลักษณะนี้ให้คงไว้ และในด้านเก่ง คือ การใส่ใจและเข้าใจในอารมณ์ผู้อื่น บ่งบอกว่าเด็กควรได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้ดียิ่งขึ้น ผู้ใหญ่ควรร่วมกันส่งเสริมให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์เพื่อค้นหาตัวพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัด

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis) แสดงดังตาราง 4

ตาราง 4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

Source of Variation	df	SS	MS	F
Regression	11	14.04	1.276	24.98**
Residual	263	13.44	.05	
Total	274	27.48		

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4 พบว่ามีตัวแปร 11 ตัวที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร เชิงเส้นตรง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีรายละเอียดดังตาราง 5

ตาราง 5 แสดงผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₂₀	-.41	.05	-.44	.38	.14	45.79**
X ₂₀ X ₁₅	.16	.04	.24	.47	.23	39.46**
X ₂₀ X ₁₅ X ₁₂	-.23	.03	-.36	.59	.35	47.88**
X ₂₀ X ₁₅ X ₁₂ X ₂₃	-.29	.06	-.28	.62	.38	42.16**
X ₂₀ X ₁₅ X ₁₂ X ₂₃ X ₈	.18	.03	.27	.66	.43	41.33**
X ₂₀ X ₁₅ X ₁₂ X ₂₃ X ₈ X ₁₇	.32	.07	.29	.67	.45	37.07**
X ₂₀ X ₁₅ X ₁₂ X ₂₃ X ₈ X ₁₇ X ₃	-.13	.03	-.28	.68	.47	33.12**
X ₂₀ X ₁₅ X ₁₂ X ₂₃ X ₈ X ₁₇ X ₃ X ₆	.11	.03	.18	.69	.48	30.90**
X ₂₀ X ₁₅ X ₁₂ X ₂₃ X ₈ X ₁₇ X ₃ X ₆ X ₁₀	-.13	.05	-.14	.70	.49	28.61**

ตาราง 5 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	b	SE _b	β	R	R ²	F
X ₂₀ X ₁₅ X ₁₂ X ₂₃ X ₈ X ₁₇ X ₃ X ₆ X ₁₀ X ₁₆	-.04	.00	-.11	.71	.50	26.64**
X ₂₀ X ₁₅ X ₁₂ X ₂₃ X ₈ X ₁₇ X ₃ X ₆ X ₁₀ X ₁₆ X ₁	-.06	.03	-.10	.72	.51	24.98**

a

=

4.92

R

=

.72

R²

=

.51

SE

=

.12

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 5 พบว่ามีตัวแปร 11 ตัวที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปยังตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X₂₀) อาชีพของมารดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (X₁₅) อาชีพของบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (X₁₂) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X₂₃) วุฒิทางการศึกษาของมารดาระดับปริญญาตรี (X₈) สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน (X₁₇) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (X₃) วุฒิทางการศึกษาของบิดาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (X₆)อาชีพของของบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล (X₁₀) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X₁₆) และนักเรียนชาย (X₁)

ซึ่งตัวแปรทั้ง 11 ตัวสามารถช่วยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ร้อยละ 51 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จึงได้นำค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวพยากรณ์มาเขียนเป็นสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 4.92 - .41 X_{20} + .16 X_{15} - .23 X_{12} - .29 X_{23} + .18 X_8$$

+ .32 X₁₇ - .13 X₃ + .11 X₆ - .13 X₁₀ - .04 X₁₆

- .06 X₁

สมการพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} Z = & -.44 X_{20} + .24 X_{15} - .36 X_{12} - .28 X_{23} - .27 X_8 \\ & + .29 X_{17} - .28 X_3 + .18 X_6 - .14 X_{10} - .11 X_{16} \\ & -.11 X_1 \end{aligned}$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปความมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีการศึกษาค้นคว้า

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร
2. เพื่อสร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. ตัวแปรด้านข้อมูลส่วนตัว ด้านครอบครัว และด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย หญิงที่ศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 90 คน ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 95 คน และประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 90 คน รวมทั้งสิ้น 275 คน เป็นนักเรียนหญิง 165 คนและนักเรียนชาย 110 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย หญิงที่ศึกษาอยู่ในช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2547 ที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 90 คน ประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 95 คน และประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 90 คน รวม ทั้งสิ้น 275 คน เป็นนักเรียนหญิง 165 คนและนักเรียนชาย 110 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ แบ่งเป็นแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน ของโรงเรียนเอกชนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร 6 ตอนและแบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์ 1 ตอน รวม 7 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว ได้แก่เพศ ระดับผลการเรียนของภาคเรียนที่ 2 วุฒิทางการศึกษาของบิดา วุฒิทางการศึกษาของมารดา อาชีพของบิดา อาชีพของมารดา รายได้รวมต่อเดือนของบิดามารดา และสถานภาพสมรสของบิดามารดา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8828

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9177

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9223

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 19 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9559

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ตามแบบของลิเคิร์ท (Likert) มี 5 ระดับ จำนวน 20 ข้อ ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9090

วิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อไปขออนุญาต และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากผู้อำนวยการโรงเรียนฉัตรวิทยานานาชาติ

2. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามไปขออนุญาตหัวหน้าสถานศึกษาโรงเรียนฉัตรวิทยานานาชาติ

3. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปให้นักเรียนจำนวน 275 ฉบับ เก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 29 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2547 และนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาครบทุกฉบับตรวจสอบความสมบูรณ์ ปรากฏว่าสมบูรณ์ทุกฉบับ แล้วจึงนำมาตรวจสอบให้คะแนนและวิเคราะห์ทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน โดยการคำนวณค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานคร โดยใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังต่อไปนี้

1. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันทายาว กรุงเทพมหานคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุด ไปยังตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 11 ตัวแปรได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{20}) อาชีพของมารดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (X_{15}) อาชีพของบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{23}) วุฒิทางการศึกษาของมารดาระดับปริญญาตรี (X_8) สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน (X_{17}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (X_3) วุฒิทางการศึกษาของบิดาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (X_6) อาชีพของบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล (X_{10}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{16}) และนักเรียนชาย (X_1) ซึ่งตัวแปรทั้ง 11 ตัวสามารถช่วยร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนได้ร้อยละ 51

2. สมการพยากรณ์ที่สามารถพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันทายาว กรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยนำค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวพยากรณ์มาเขียนสมการได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันทายาว กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนดิบ

$$\begin{aligned}\hat{Y} = & 4.92 - .41 X_{20} + .16 X_{15} - .23 X_{12} - .29 X_{23} + .18 X_8 \\ & + .32 X_{17} - .13 X_3 + .11 X_6 - .13 X_{10} - .04 X_{16} \\ & - .06 X_1\end{aligned}$$

สมการพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$\begin{aligned} Z = & -.44 X_{20} + .24 X_{15} - .36 X_{12} - .28 X_{23} - .27 X_8 \\ & + .29 X_{17} - .28 X_3 + .18 X_6 - .14 X_{10} - .11 X_{16} \\ & - .11 X_1 \end{aligned}$$

การอภิปรายผลการศึกษาค้นคว้า

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่สรุปข้างต้น พบว่า

1. ตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปยังตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด มี 11 ตัวแปรได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง (X_{20}) อาชีพของมารดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (X_{15}) อาชีพของบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว (X_{12}) สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน (X_{23}) วุฒิทางการศึกษาของมารดาระดับปริญญาตรี (X_8) สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน (X_{17}) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน (X_3) วุฒิทางการศึกษาของบิดาระดับสูงกว่าปริญญาตรี (X_6) อาชีพของบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล (X_{10}) ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว (X_{16}) และนักเรียนชาย (X_1) ตามลำดับ อภิปรายได้ดังนี้

1.1 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร เป็นอันดับแรก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า นักเรียนกับผู้ปกครองที่มีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน ทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย ทั้งนี้เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองที่ให้ความรัก ความอบอุ่นและเอาใจใส่ปกป้องลูกมากเกินไป หรือเลี้ยงดูลูกแบบให้ความรักอย่างไม่มีเหตุผล คือ ไม่มีการดุหรือลงโทษ เมื่อลูกทำความผิด ทรมานทุกสิ่งทุกอย่างให้ตามที่ลูกปรารถนา ส่งผลทำให้เด็กมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม เช่น เอาแต่ใจตนเอง ขาดความสามารถในการปรับตัวต่อปัญหา ไม่ยอมรับความจริง ไม่มีเหตุผล และไม่สามารถควบคุมอารมณ์ของตนเองได้ เป็นต้น จึงทำให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ที่น้อย สอดคล้องกับนิตยา คชภักดี (2542 : 109-112) กล่าวว่าพ่อแม่ที่เลี้ยงลูกแบบเอาใจใส่ปกป้องลูกมากเกินไป เด็กจะมีความก้าวร้าว ดำรงชีวิตในสังคมและปรับตัวในสถานการณ์ต่างๆ ได้ลำบาก เพราะไม่ได้ฝึกการรอและเห็นใจคน ซึ่งพ่อพรรณ เกิดพิทักษ์ (2543 : 15 – 16) ที่ได้เสนอลักษณะของบุคคลที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไว้ต้องรู้จักและเข้าใจความรู้สึกของตนเองและผู้อื่น รู้จุดเด่น

จุดด้อยของตนเอง สามารถควบคุม จัดการและแสดงอารมณ์ได้อย่างเหมาะสม มีสติที่สามารถรับรู้ และตระหนักได้ว่าขณะนี้กำลังทำอะไรอยู่ ตลอดจนสามารถรับรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม มีพลังใจ มีแรงบันดาลใจที่จะกระทำให้สิ่งหนึ่งสิ่งใดให้บรรลุเป้าหมายในชีวิต สามารถอดทน อดกลั้น ต่อสภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้น ตลอดจนสามารถเผชิญต่อสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่ก่อให้เกิดความเครียดได้อย่างเหมาะสม มีความยืดหยุ่น ไม่ยึดมั่นถือมั่นจนทำให้ปรับตัวไม่ได้ มีความสามารถที่จะควบคุมตนเอง มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น มีสัมพันธภาพที่บ่งบอกถึงความวางใจผู้อื่น มีความจริงใจและซื่อสัตย์ มีความคิดริเริ่ม มีความคิดสร้างสรรค์รวมทั้งต้องมองโลกในแง่ดีด้วย ซึ่งพ่อแม่ผู้ปกครองต้องเป็นตัวอย่างที่ดี มีเหตุผลในการเลี้ยงดู รู้จักยืดหยุ่น ไม่เข้มงวดหรือปล่อยลูกจนเกินไป มีการชี้แจงเหตุผลเมื่อลูกทำผิด จะทำให้เด็กมีความมั่นคงในอารมณ์ มีความหนักแน่นควบคุมอารมณ์ได้ดี รู้จักใช้ความคิดอย่างมีเหตุผล เป็นผู้นำและผู้ตามได้ดีด้วย ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ เฟลมมิง (Fleming, 1957: 14) ที่ว่าพ่อแม่ที่ไม่มีความรู้ทางจิตวิทยาเกี่ยวกับวัยรุ่นดีพอ ไม่เข้าใจวัยรุ่น จะเป็นสาเหตุทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างพ่อแม่และเด็กวัยรุ่นได้ (จรรยา สุวรรณทัต, 2528: 51-56) ซึ่งสอดคล้องกับโบววิน (วชิราภรณ์ ไชยรัตน์, 2539 : 24 อ้างอิงจาก Bokdwin, 1968 : *Child Development*.) ที่กล่าวว่าสภาพแวดล้อมในครอบครัวดีหรือไม่ เกิดจากการที่บิดามารดา รวมเอาประสบการณ์ ความรู้ที่ถูกต้องมาใช้ควบคุมพฤติกรรมของเด็ก ให้เกิดความเชื่อและความรู้สึกในสิ่งที่เป็นความจริง ซึ่งเป็นการวางรากฐานโครงสร้างของพฤติกรรมและพื้นฐานจากความรักที่แท้จริงของบิดามารดา เพื่อช่วยให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมกับแต่ละสถานการณ์ โดยอาศัยภาษาเป็นสื่อในการติดต่อสัมพันธ์ สภาพแวดล้อมในครอบครัวจึงมีส่วนทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในครอบครัวเป็นไปอย่างถาวรและทำให้เด็กมีเอกลักษณ์ที่มั่นคงฝังแน่นในตัวเด็ก ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครองจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.2 อาชีพของมารดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับสอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ามารดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มาก ทั้งนี้เพราะมารดามีเวลาให้กับนักเรียนได้เสมอ ไม่จำเป็นต้องหลังเลิกงานเพราะไม่ได้อยู่ได้บังคับบัญชาใคร และสามารถมีส่วนร่วมกับการเรียนของนักเรียนได้เต็มที่ ทำให้นักเรียนเกิดความรัก ความอบอุ่น ได้รับการยอมรับและการยกย่อง ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2543 : ออนไลน์) ที่กล่าวว่าความฉลาดทางอารมณ์กับความรักและครอบครัวนั้น จะเกิดขึ้นได้กับครอบครัวที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ต้องอาศัยความรัก ความเข้าใจและยอมรับได้ในข้อบกพร่องของผู้อื่นด้วย ดังนั้นอาชีพของบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาด

ทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.3 อาชีพของบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับสาม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว ทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย ทั้งนี้เพราะบิดาต้องเป็นหลักในการประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว จึงไม่สามารถทุ่มเทให้เวลากับนักเรียนได้ ไม่สามารถมีส่วนร่วมร่วมกับกิจกรรมการเรียนของนักเรียนได้เต็มที่ จึงทำให้นักเรียนขาดความรัก ความอบอุ่น เป็นผลทำให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย เพราะการแสดงความรักและความเข้าใจ เป็นพื้นฐานแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ของเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2543 : ออนไลน์) ที่กล่าวว่าความฉลาดทางอารมณ์กับความรักและครอบครัวนั้น จะเกิดขึ้นได้กับครอบครัวที่อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ต้องอาศัยความรัก ความเข้าใจ และยอมรับได้ในข้อบกพร่องของผู้อื่นด้วย ดังนั้นอาชีพของบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัวจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.4 สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน ส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับสี่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีสัมพันธภาพกับเพื่อนดี มีความฉลาดทางอารมณ์น้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนใช้เวลาส่วนมากอยู่กับเพื่อน กลัวการถูกล้อเลียนและไม่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนรุ่นเดียวกัน ทำให้ต้องแสดงพฤติกรรมต่างๆที่คิดจะทำให้เพื่อนถูกใจ ด้วยการหาสิ่งของที่เพื่อนชอบมาให้ ทำตามคำสั่งที่เพื่อนสั่งให้ทำ ตามใจเพื่อน ขาดการแนะนำในสิ่งที่ถูกที่ควรซึ่งกันและกัน ทำให้เมื่อเกิดปัญหาเด็กไม่สามารถควบคุมอารมณ์ตนเองได้ อารมณ์อ่อนไหวง่าย เป็นคนก้าวร้าว เอาแต่ใจตนเองและมีปัญหาในการปรับตัว ซึ่งอารี พันธุ์มณี (2544 : 127) กล่าวถึงลักษณะคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์ไว้ว่า เป็นคนที่พอใจในตนเอง พอใจในสิ่งที่ตนเองมี มองหาข้อดีในศักยภาพของตนเอง ทำให้รู้สึกดีกับตนเอง เช่น ไม่สวดยแต่นิสัยน่ารัก เรียนไม่เก่งแต่ขยัน การบ้านการเรือนดี เป็นต้น ทำตนให้เป็นที่ยอมรับ ค้นพบข้อดีของตนเอง กล้าที่จะเป็นตัวของตัวเอง การสร้างความประทับใจ มีน้ำใจ ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่นต่อเนื่อง หรือทำให้ดีที่สุดในทุกสิ่งที่ทำ หากยังไม่สำเร็จก็ต้องทำต่อไป และหากไม่สมหวังก็ทำใจยอมรับได้ว่า กระบวนการสู่ความสำเร็จก็ต้องพบกับปัญหา อุปสรรคบ้างเป็นธรรมดา สามารถปรับใจได้ ปรับความคิดได้ก็จะเป็นทุกข์ ซึ่งสอดคล้องกับทศพร ประเสริฐสุข (2543 : 17-18) ที่กล่าวว่าผู้ที่พัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ได้นั้นจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์การแสดงน้ำใจเอื้ออาทรต่อบุคคลอื่น เห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น ฝึกการ

ให้เกิดเรียนรู้ด้วยความจริงใจ สามารถแสดงความชื่นชอบ ชื่นชมและให้กำลังใจซึ่งกันและกันได้ ในวาระที่เหมาะสม และสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2546:7-8) ที่กล่าวว่าผู้ใหญ่ควรฝึกให้เด็กรู้จักรับฟังผู้อื่นและกล่าวให้กำลังใจหรือปลอบใจผู้อื่นเวลาที่เขาไม่สบายใจ เพราะการรับฟังผู้อื่นจะทำให้รู้ว่าคุณคิดอย่างไร เข้าใจคนอื่นมากขึ้นเหมือนกับการผูกมิตรต้องผูกที่ใจ ดังนั้นสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อนจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของ โรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.5 วุฒิทางการศึกษาของมารดาในระดับปริญญาตรี ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับห้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่ามารดาที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับปริญญาตรีมีผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มาก ทั้งนี้เพราะมารดาที่มีความรู้ความสามารถ จะสามารถดูแล อบรมสั่งสอนช่วยเหลือและส่งเสริมนักเรียนให้ประสบความสำเร็จในด้านต่างๆ ได้อย่างดี ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยและมีกำลังใจใกล้ชิดอยู่เสมอ ซึ่งสอดคล้องกับโคลน์แมน และแฮมเมน (ผ่องพรรณ เกิดพิทักษ์. 2530 : 176; อ้างอิงจากColeman and Hammen. 1974. *Contemporary Psychology and Effective Behavior.*) กล่าวว่า ความรัก ความอบอุ่นและการยอมรับบุคลิกด้วย ความเหมาะสม สมเหตุสมผลและสอดคล้องกับสถานการณ์มีความสำคัญต่อพัฒนาการและความสมบูรณ์ของบุคลิกภาพและความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน ดังนั้นวุฒิทางการศึกษาของมารดาในระดับปริญญาตรีจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.6 สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับหก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน ส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มาก ทั้งนี้เพราะการที่บิดามารดาอยู่ด้วยกันและการได้มีการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นการแสดงออกถึงความรัก ความอบอุ่น สมาชิกในครอบครัวได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้สึก ได้แสดงความคิดเห็นร่วมกัน ทำให้รู้สึกใกล้ชิดผูกพันกับนักเรียนเพื่อสร้างรากฐานที่ดีในการใช้ชีวิตให้กับนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับคิดคม สเลธานนท์ (2547: ออนไลน์) ที่กล่าวว่า การสร้างรากฐานของอุปนิสัยเกื้อกูลเพื่อให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ทำได้โดยสร้างความรู้ ความเข้าใจ ความมั่นคงและความสมดุลในชีวิต การยอมรับผู้อื่นโดยไม่มีเงื่อนไข รวมทั้งมีความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรอบข้าง นอกจากนั้น สุชา จันทน์เอมและสุรางค์ จันทน์เอม (2529: 156-157) และมาโนช สุขฤกษ์ (2526: 65) ให้ความเห็นเห็นว่า เด็กที่เติบโตมาจากครอบครัวที่ขาดความสมบูรณ์ ซึ่งเป็นผลมาจากการตาย หย่าร้าง

พ่อแม่แยกกันอยู่และสภาวะอื่นๆที่ทำให้สูญเสียพ่อแม่ จะทำให้เด็กขาดความรักและความอบอุ่นที่ควรจะได้รับ เป็นคนมีปมด้อยในตนเอง เมื่อโตขึ้นอาจประสบปัญหาการปรับตัวและการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ดังนั้นสถานภาพสมรสของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกันจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.7 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับเจ็ด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย ทั้งนี้เพราะนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความสนใจ เอาใจใส่และมีความรักในการเรียนรู้ด้วยตนเอง ไม่คิดพึ่งพาผู้อื่น มีความมั่นใจมาก ทำให้ไม่สนใจในความรู้สึกของผู้อื่น เพราะรู้สึกว่าตนเองแข่งขันกับตนเอง ทำให้เป็นคนเห็นแก่ตัว ขาดสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น ซึ่งถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของความฉลาดทางอารมณ์ สอดคล้องกับทศพร ประเสริฐสุข (2543: 10) ที่กล่าวว่า เด็กที่มีความฉลาดทางอารมณ์จะเป็นคนที่สามารถชี้นำความคิดและการกระทำของตนเองในการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทั้งในฐานะผู้นำหรือผู้ตามได้อย่างมีความสุข จนประสบความสำเร็จในการเรียน นอกจากนี้จอห์น กอตต์แมน (กรมสุขภาพจิต, 2544 : 25; อ้างอิงจาก Gottman, n.d.) ที่ได้ศึกษาถึงทักษะความฉลาดทางอารมณ์ต่อการเรียนของเด็ก พบว่าเด็กในกลุ่มที่พ่อแม่เลี้ยงดูแบบเน้นทักษะทางอารมณ์ จะมีผลการเรียนดีกว่าถึงแม้ว่าจะมีระดับไอคิวใกล้เคียงกันก็ตาม แต่เด็กในกลุ่มดังกล่าวมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่ ครูและเพื่อนๆ และสามารถควบคุมอารมณ์ได้ ปรับตัวกับปัญหาความขัดแย้ง ความโกรธและความเครียดได้ดีกว่า ดังนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.8 วุฒิทางการศึกษาของบิดาสูงกว่าปริญญาตรี ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับแปด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่า บิดาที่มีวุฒิทางการศึกษาระดับสูงกว่าปริญญาตรีมีผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มาก ทั้งนี้เพราะบิดามีความรู้ความสามารถสูง จะมีวิจรรณญาณและใช้หลักการความถูกต้องตามเหตุและผล สามารถอบรม สั่งสอน ดูแลและให้คำแนะนำเป็นที่ปรึกษาของนักเรียนได้ดี ส่งผลให้นักเรียนรู้สึกอบอุ่น ปลอดภัยและมีกำลังใจใกล้ชิดอยู่เสมอ ซึ่งถือเป็นแนวทางที่ดีในการเสริมสร้างให้นักเรียนมีพัฒนาการความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี ทั้งนี้เมื่อต้องมีการเรียนรู้ร่วมกัน ก็สามารถสร้างบรรยากาศแห่งความเข้าใจร่วมกันได้ดี ซึ่งสอดคล้องกับกรมสุขภาพจิต (2543 : 8) กล่าวว่า การเรียนรู้ร่วมกัน รับฟังความรู้สึกและอารมณ์ของเด็กด้วยความ

ตั้งใจ เลืออาหารและตรวจสอบอากาศปฏิกิริยาที่แสดงออกในขณะที่รับฟังพ่อแม่ อาจจะช่วยเหลือหรือสรุปประเด็น พร้อมหาเหตุผลมาอธิบายให้เด็กเข้าใจในแง่มุมอื่นบ้างเป็นทางหนึ่งที่ทำให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี ดังนั้นวุฒิทางการศึกษาของบิดาสูงกว่าปริญญาตรี จึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.9 อาชีพของบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล ส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับเก้า อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาลส่งผลให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย ทั้งนี้เพราะบิดาต้องปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ไม่ยืดหยุ่น ยึดถือแต่กฎเกณฑ์และโครงสร้างเพื่อให้เกิดความรู้สึกลดลง ภัย ให้โอกาสเพียงเล็กน้อยในการแสดงความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนม ตลอดจนไม่มีความรู้สึกอ่อนไหวต่ออารมณ์ของผู้อื่นเท่าที่ควร ทำให้เด็กขาดความรัก ความอบอุ่นและไม่ได้รับการยอมรับจากบิดา ทำให้เด็กแสดงออกด้วยการเป็นคนที่มีความฉลาดทางอารมณ์น้อย ซึ่งสอดคล้องกับเดโซ สวานานท์ (บุษกร ดำรง. 2542 : 49 ; อ้างอิงจากเดโซ สวานานท์. 2516 : 67-68) กล่าวว่า บิดามารดาที่เลี้ยงดูบุตรแบบปกป้องคุ้มครองด้วยการบังคับ ออกคำสั่งตลอดเวลา ทำให้เด็กขาดความมั่นใจในตนเอง ขาดความคิดริเริ่ม มักพึ่งคนอื่นตลอดเวลาแสดงออกซึ่งพฤติกรรมไปในทางลบและมีความรุนแรง ซึ่งซาโลเวย์และเมเยอร์ (นันทนา วงษ์อินทร์. 2543 : 21 - 22) กล่าวว่า การรักษาความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน (Head Relationships) และความสามารถในการอยู่ร่วมกันกับผู้อื่นได้อย่างราบรื่นและมีความสุข เป็นอีกหนึ่งแนวทางในการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ที่ดีแก่เด็กได้ ซึ่งสอดคล้องกับจรรยา สุวรรณทัต (2528: 51-56) ที่กล่าวว่า การที่เด็กรู้จักบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกในครอบครัว ตลอดจนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ของตนเองทั้งพ่อ แม่และเด็กจะช่วยให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ที่ดี นอกจากนั้นการที่นักเรียนเกิดความรักความอบอุ่นและความผูกพันใกล้ชิดนั้น จะทำให้ความสัมพันธ์ของสมาชิกในครอบครัวดี อยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดังนั้นอาชีพของบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาลจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.10ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับสิบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนที่มีฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวสูง มีความฉลาดทางอารมณ์น้อย ทั้งนี้เพราะครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี จะสามารถใช้เงินเพื่อสนองความต้องการทุกอย่างได้จนทำให้ไม่ต้องคิดพึ่งพาผู้อื่น ทำให้เด็กขาดความเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ไม่มี

การแบ่งปัน ขาดความเข้าใจ การยอมรับ และเห็นอกเห็นใจซึ่งกันและกัน และยิ่งเมื่อเด็กขาดความรักความอบอุ่นและมีเงินเพียงอย่างเดียวเป็นเหมือนตัวแทนของบิดามารดา เด็กก็จะขาดแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิต เมื่อเกิดปัญหาเขาจะขาดการควบคุมอารมณ์ความรู้สึก และก้าวร้าว ทำให้เกิดผลเสียติดตามมา เช่น โกรธแล้วทำร้ายคนอื่น ทำลายข้าวของ ขาดสติ ขาดความสามารถในการปรับตัวต่อปัญหา เป็นต้น ซึ่งนวลศิริ เปาโรหิตและคณะ (วชิราภรณ์ ไชยรัตน์. 2539 : 37; อ้างอิงจาก จรรจา สุวรรณทัต. 2523: 54-56) ที่กล่าวว่าเด็กที่มาจากบ้านที่มีบรรยากาศดีจะมีความรู้สึกดี และสามารถปรับตัวได้ดีกับสังคมนอกบ้าน ซึ่งความสามารถในการปรับตัวเป็นคุณสมบัติของความฉลาดทางอารมณ์ ดังนั้นฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

1.11 นักเรียนชาย ส่งผลทางลบต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร รองลงมาเป็นอันดับสิบเอ็ด ซึ่งเป็นอันดับสุดท้าย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่านักเรียนชายมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย ทั้งนี้เพราะตามธรรมชาติของเด็กชายในวัยประถมศึกษา ถึงแม้เขาจะเรียนรู้การควบคุมอารมณ์แต่เขายังมีความวิตกกังวลเกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้และเรื่องเพื่อนจนทำให้เด็กแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน เวลาที่มีอารมณ์โกรธก็จะมีอาการต่อสู้กันทางร่างกาย หรือตัววูบวาบโดยการล้อเลียน พุดจาถากถาง ดังทฤษฎีของ ฟรอยด์ที่กล่าวว่าเด็กวัยนี้มักจะเล่นรวมกลุ่มกับเพื่อนเพศเดียวกัน มักเล่นเต็มกำลัง ใช้กำลังรุนแรง ไม่มีใครห้ามใครเพราะทุกคนต้องการการการแสดงออกมากเท่ากัน ทำให้เด็กมีความสามารถในการควบคุมอารมณ์ได้น้อย เป็นผลทำให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์น้อย สอดคล้องกับซูทาร์โซ (ลักขณา แพทยานันท์. 2543 ; อ้างอิงจาก Surarso. 1998) ได้ศึกษาความแตกต่างระหว่างเพศกับระดับความฉลาดทางอารมณ์กลุ่มตัวอย่างเพศชาย 129 คน เป็นหญิง 329 คน อายุ 17 – 54 ปี โดยใช้แบบประเมิน EQ-I ที่มีค่าความเชื่อมั่นที่ระดับ .88 โดยประมาณความฉลาดทางอารมณ์ใน 5 องค์ประกอบ คือการจูงใจตนเอง ความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น การดำรงความสัมพันธ์กับผู้อื่น การรู้อะไรควรไม่ควร และการจัดการหรือควบคุมอารมณ์ของตนเอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้หญิงจะมีความฉลาดทางอารมณ์สูงกว่าผู้ชาย ดังนั้นเพศจึงเป็นตัวแปรที่พยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลให้ผู้บริหาร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษาดูแลจนผู้ปกครองได้ทราบถึงระดับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษา

อังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยสามารถพิจารณาจากการแปลผลความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร และตัวแปรที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร โดยเรียงลำดับจากตัวแปรที่ส่งผลมากที่สุดไปยังตัวแปรที่ส่งผลน้อยที่สุด ทั้งหมด 11 ตัวแปร ได้แก่ สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เนื่องจากเป็นตัวแปรที่ส่งผลได้ดีที่สุด ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรรหาทางที่จะพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง ฝึกให้นักเรียนสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้ปกครองด้วยการแสดงความเคารพ เชื่อฟัง ปฏิบัติตามคำสั่งสอน รวมทั้งการขอคำแนะนำหรือซักถามเมื่อมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการเรียน การขอให้บิดามารดามีส่วนร่วมในกิจกรรมของนักเรียน การรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน เป็นต้น นอกจากนั้นตัวแปรที่ส่งผลรองลงมาได้แก่ อาชีพของมารดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว อาชีพของบิดาที่ประกอบธุรกิจส่วนตัว สัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน วุฒิทางการศึกษาของมารดาระดับปริญญาตรี สถานภาพสมรสของบิดามารดาที่อยู่ด้วยกัน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน วุฒิทางการศึกษาของบิดาระดับสูงกว่าปริญญาตรี อาชีพของบิดาที่เป็นข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างรัฐบาล ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว และนักเรียนเพศชาย เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาประกอบการวางนโยบายเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือนักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามแนวทางพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์แต่ละด้าน

2. เนื่องจากความฉลาดทางอารมณ์ด้านเก่ง คือการปรับตัวต่อปัญหา บ่งบอกว่าเด็กมีความฉลาดทางอารมณ์อยู่ในเกณฑ์ที่ดีที่สุด ควรส่งเสริมและรักษาคุณลักษณะนี้ให้คงไว้ และในด้านดี คือการใส่ใจและเข้าใจในอารมณ์ผู้อื่น บ่งบอกว่าเด็กควรได้รับการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ให้ดียิ่งขึ้น ผู้ใหญ่ควรร่วมกันส่งเสริมให้เด็กมีความฉลาดทางอารมณ์ในด้านนี้อย่างต่อเนื่อง และตัวแปรด้านสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง สามารถพยากรณ์ความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานครได้ดีที่สุด ดังนั้นอาจารย์ผู้สอน อาจารย์ที่ปรึกษา ตลอดจนผู้ปกครองและผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด ควรส่งเสริมและช่วยเหลือนักเรียนให้ประพฤติปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามแนวทางพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์แต่ละด้าน

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาตัวแปรด้านอื่นของนักเรียนที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร เช่น ความคาดหวังของผู้ปกครอง ลักษณะมุ่งอนาคตในการเรียนของนักเรียน

2. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นอื่นๆ เช่น นักเรียนช่วงชั้นที่ 1 นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 และนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 เป็นต้น

3. ควรทำการศึกษาเพื่อพัฒนาสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษ เป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขต คันทายาว กรุงเทพมหานครกับเพื่อนเพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน โดยใช้เทคนิค ทางจิตวิทยา เช่น กลุ่มสัมพันธ์ และสถานการณ์จำลอง เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมสุขภาพจิต. (2543). *คู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ : กระทรวงสาธารณสุข.
- กรมสุขภาพจิต. (2543). *ความฉลาดทางอารมณ์* : http://www.watpon.com/test/emotional_intelligence5.htm.
- กรมวิชาการ. (2542). *พระราชบัญญัติการปฏิรูปการศึกษา พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2539). *คู่มือการพัฒนาโรงเรียนเข้าสู่มาตรฐานการศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กรมวิชาการและคณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ กระทรวงศึกษาธิการ. (2543). *การปฏิรูปการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนสำคัญที่สุด แนวทางสู่การปฏิบัติ*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กองบรรณาธิการ.(2546). *พัฒนาบุคลิกภาพเสริมสร้างเชาวน์ปัญญา*. พิมพ์ครั้งที่ 4 .กรุงเทพฯ : นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- กาญจนา ไชยพันธ์. (2542). *กระบวนการกลุ่ม*. ขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- กฤษฎี้อธิป ใจปล้ำ. (2544). *การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กำแพงเพชร : สถาบันราชภัฏกำแพงเพชร. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติคุณและพยอม อิงคตานุวัฒน์. (2546). *จิตเวช: จาก I.Q. ถึง E.Q. สู่ A.Q.* : [http:// www.praram9.com/life_lib/t_article-v.asp?lib_id=225](http://www.praram9.com/life_lib/t_article-v.asp?lib_id=225).
- คณะกรรมการพัฒนานวัตกรรมการศึกษา. (2547): [www.moe.go.th/ 5type School/school_eng_next.html](http://www.moe.go.th/5type/School/school_eng_next.html).
- กิดคม. (2546). *บทความทางวิชาการ ความฉลาดที่ไม่พอเพียง*: <http://kidkom.hypermart.net/review/EQ.html>.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2523,มิถุนายน). "ครอบครัวสัมพันธ์," *คุรุปริทัศน์*. 6 (11) : 52-57.
- จันทร์ภา พูลสนอง. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับเชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3*. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชนิกา ตูจินดา. (2541). "เลี้ยงลูกตามลำพัง". *รักลูก*. 17(180) : 71-74.
- ชาติชาย หมั่นสมักร. (2542). *การปรับตัวของนักศึกษาโครงการสมทบพิเศษ คณะวิทยาศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าลาดกระบัง*. วิทยานิพนธ์ กศม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- ชาญญา บัวประเสริฐ. (2546). ผลของการใช้กิจกรรมกลุ่มที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำโรงเรียนมัธยมศึกษาสันพิทยา เขตราชเทวี
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- . (2546). พัฒนาบุคลิกภาพเสริมสร้างเชาวน์ปัญญา เชาวน์ปัญญาทางอารมณ์ (E.Q.)
เชาวน์ปัญญาในการแก้ปัญหา (A.Q.) เชาวน์ปัญญาในการสร้างสรรค์ (C.Q.) เชาวน์ปัญญา
(I.Q.) .พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่น.
- ชูชีพ อ่อนโคกสูง. (2522). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ญาดา หลาวเพชร. (2544). บทบาทของบิดา บทบาทของมารดากับความฉลาดทางอารมณ์ของนัก
เรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ทรงศิริ ยุทธวิสุทธิ. (2543). EQ กับความสำเร็จในชีวิต. วารสารวิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า
จันทบุรี 11 (1) : 38-42.
- ทีมแนะแนวการศึกษา. (2546). แนะนำการศึกษาจาก PEP. [http // www.pep-school.com/P1F/guide.php](http://www.pep-school.com/P1F/guide.php).
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542-2543, กรกฎาคม-มิถุนายน). ความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์กับการ
ศึกษา,วารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. 2(3-4) : 8-11.
- ทศพร ประเสริฐสุข. (2542,สิงหาคม). ความฉลาดทางอารมณ์กับการศึกษา. วารสารพฤติกรรม
ศาสตร์. 5 (1) :19-35.
- ทัสนา ทองภักดี. (2528). ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับความเชื่ออำนาจ
ภายในตัวของเด็กวัยรุ่นไทย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เทอดศักดิ์ เดชคง. (2539,มีนาคม). EQมาตรฐานวัดอารมณ์อัจฉริยะ. วารสารอัปเดต. : 10 (117) :
55-56.
- (2542). ความฉลาดทางอารมณ์. พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- (2542) จากความฉลาดทางอารมณ์สู่สติและปัญญา. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- ธีรพร อุวรรณโณ. (2529). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ : คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- นพพงษ์ บุญจิตรดุลย์. (2527). นักบริหาร ผู้สร้างบรรยากาศการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : องค์กรศิลปการ
พิมพ์.
- นพมาศ กองกิม. (2546). การเปรียบเทียบปัจจัยที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาและสังกัดกรมสามัญศึกษา
ในจังหวัดปทุมธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- นราทร ตรีประสิทธิ์. (2529). ปัจจัยทางสังคมและจิตวิทยาที่มีความสัมพันธ์กับความเครียดของเด็กวัยรุ่น. วิทยานิพนธ์ สคม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- นิตยา คชภักดี. (2542). เด็กไทยยุคใหม่กับความฉลาดทางอารมณ์. เอกสารอบรมยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กไทยในยามวิกฤตเศรษฐกิจและสังคม . สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ.
- นิตรา คำมณี. (2544). ผลของการจัดกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านเจตนาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศิลปากร จังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายสำเนา.
- นันทนา วงษ์อินทร์. (2542,มกราคม-มิถุนายน). การมีความรู้เรื่อง EQ กับการใช้ EQ. วารสารการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา. 3 (3-4) : 20-24.
- ประติพันธ์ อูปรมย์. (2532). การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน. เอกสารการสอนชุดระบบการเรียนการสอน. กรุงเทพฯ : สารมวลชน จำกัด.
- ประชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2525, มกราคม). ครอบครัวสลาย ปัจจัยภายนอกและภายใน. วารสารสังคมวิทยา มานุษยวิทยา. 2 : 2-4.
- เปรมใจ บุญประสพ. (2545). ผลของกิจกรรมกลุ่มเพื่อพัฒนาความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนบ้านบางกะปิ สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มณฑนา วิริยะพันธ์. (2546). ความฉลาดทางอารมณ์กับปัจจัยบางประการของนักเรียนประจำและไปกลับโรงเรียนเขมะสิริอนุสสรณ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วชิราภรณ์ มอนต์. (2546). ผลของการอบรมเลี้ยงดูและบรรยากาศในครอบครัวที่มีต่อความฉลาดทางอารมณ์ของเด็กวัยรุ่นตอนต้นในกรุงเทพมหานคร . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วาลิกา อัครนิตย์. (2546). การศึกษาความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โดยการจัดกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ . วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2538). "ค่าเฉลี่ยแปลความหมาย" : ข่าวสารการศึกษา.
- . (2524). หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์เรือนอักษร
- . (2521). สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ : กองวิจัยการศึกษา สำนักงานคณะ

กรรมการการศึกษาแห่งชาติ

วิลาวัลย์ ชัยวุฒิ. (2543). การพัฒนาสติปัญญาทางอารมณ์เพื่อความสำเร็จในการทำงาน. รวมบทความทางวิชาการอีคิว. กรุงเทพฯ.

วีระวัฒน์ ปันนิตามัย. (2542). *เชาวน์อารมณ์ (EQ) ดัชนีวัดความสุขและความสำเร็จของชีวิต*.

กรุงเทพฯ : เอกซเปอร์เน็ท.

ศรีเรือน แก้วกังวาล. (2536). *ทฤษฎีจิตวิทยาบุคลิกภาพ*. กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์.

ศูนย์สารสนเทศและประชาสัมพันธ์ กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2545). *เอกสารคู่มือความฉลาดทางอารมณ์*. กรุงเทพฯ .

สุชา จันทน์เอม. (2527). *สุขวิทยาจิต*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: อักษรบัณฑิต.

สุนีย์ ธีรดากร. (2525). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ. โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด.

สุพัทธา สุภาพ. (2526). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.

สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2544). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักพัฒนาสุขภาพจิต กรมสุขภาพจิต. (2545): *แบบประเมินความฉลาดทางอารมณ์เด็กอายุ 6-11 ปี*. กรุงเทพฯ

อภิษฎา ดวงจันทร์. (2544). *การเปรียบเทียบผลของการใช้สถานการณ์จำลองและการเสริมแรงทางบวกที่มีต่อความเฉลียวฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวัดเศวตฉัตร เขตคลองสาน กรุงเทพมหานคร. ปรินิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.*

อุดมลักษณ์ นกฟุ้งพุ่ม. (2546). *Emotional Quotient*. <http://computer.act.ac.th/education/eq/>.

----- . (2546). *The importance of developing emotional intelligence* : <http://eqi.org/educ.htm> # .The%20importance %20of%20developing . %20emotional%20intelligence.

Bar-On,R. (1997). *Baron, Emotional quotient inventory* : A measure of emotional intelligence, (Technical manual) Toronto : Meiltil-Health System.

Cooper,R.K. (1997, December) . *Applying emotional intelligence in the work place*. Training & Deverlopment. : 31-38.

Cooper,R.K. ,&Sawaf, A.(1997). *Executive EQ: Emotional intelligence in the leadership and organization*. New York : Grosset/Putnam.

Froebel's Curio Co.,Ltd. (2546). *Frobel's Gift Set The First Educational Toy In The World*. เอกสารประกอบกิจกรรมการพัฒนาผู้เรียน: กรุงเทพฯ.

Cooper, R.K. amd A. Sawaf. (1997). *Executive EQ Intelligence in leadership and*

- Organization*. New York : Grosset/ Put nam.
- Goleman, D. (1995). *Working with Emotional Intelligence*. New York : Bantam Books.
- Hilgard, E.R. Z1962X. *Introduction to psychology*. 3nd ed. New York : Harcourt Brace and World Inc.
- Mayer, John D. and Peter, Salovey. (1994). *Emotional Development and Emotional Intelligence*. New York : Basic Books.
- Organ, Dennis W. and Hamner, Clay W. (1982). *Organization Behavior*. Plano, Texas : Bussinesss Publications.
- Ravan, John C. (1965). *Guide to Using The Standard Progressive Matricces*. London : Macmillan.
- Robbins, Stephan P. (1989). *Organization Behavior*. 4nd ed. Endlewood Cliffs, N.J : Prentice-Hall.
- Salovey,P.,Mayer.,J.D.,Goleman,S.L. Turvey,C.,Palfai,T.P.Z.1995). "*Emotional,Attention ,Clarity and Repair* : Exploring Emotional Intelligence Using the Trait Meta-Mood scale".
- Salovey,P.&Mayer,J.D. (1990) *Emotional Intelligence*. *Imagination, Congnition, and Personality*, 9. 185-211.
- Samuel, Willam. (1981). *Personality*. New York : McGraw-Hill.
- Tapia, M.L. (1998). "*A Study of Relationships of the Emotion Intelligence Inventory (Intelligence Test)*," Dissertation Thesis, Ph.D (Education, Tests and Measurements). The University of Alabama.
- Tiedman, S.C. (1942). "*A Study of Pupil-Teacher Relationships*," *Journal of Education Research*. 35 : 657-644.
- Yamane, Taro (1970). *Statistic-An Interoductory Analysis*. 2nd ed. Tokyo : John Weatherhill, Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ บัณฑิตวิทยาลัย มสว โทร. 5731, 5618

ที่ ศธ 0519.12/57/19

วันที่ 14 มิถุนายน 2547

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน คณะบดีคณะศึกษาศาสตร์

เนื่องด้วย นางสาวชัชรินทร์ บุญญะสุด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ รองศาสตราจารย์เวอร์นิ กรีทอง ผู้ช่วยศาสตราจารย์พรรณรัตน์ พลอยเลื่อมแสง และ อาจารย์พาสนา จุลรัตน์ เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ข้าราชการในสังกัดเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบแบบสอบถามให้ นางสาวชัชรินทร์ บุญญะสุด และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณะบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ศธ 0519.12/๒๕๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2547

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนพระมารดานิจจานุเคราะห์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวชัชรินทร์ บุญยะสุด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์เรื่อง “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อพัฒนาเครื่องมือการวิจัย โดยขอให้ นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 50 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมิถุนายน 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวชัชรินทร์ บุญยะสุด ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเชชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-3694879

ที่ ศธ 0519.12/ค.บ. ๑

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

14 มิถุนายน 2547

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมวิทยานานาชาติ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางสาวชัชรินทร์ บุญยะสุด นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำสารนิพนธ์ เรื่อง “ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร” โดยมี อาจารย์วิไลลักษณ์ พงษ์โสภา เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขอให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาตอนปลาย จำนวน 275 คน ตอบแบบสอบถามตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลายที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอนของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในระหว่างเดือนมิถุนายน - กรกฎาคม 2547

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ ได้โปรดพิจารณาให้ นางสาวชัชรินทร์ บุญยะสุด ได้เก็บข้อมูลในการทำสารนิพนธ์ และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ จิระเดชากุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 02-664-1000 ต่อ 5618, 5731

หมายเหตุ : ต้องการสอบถามข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ มือถือ 06-3694879

แบบสอบถาม
เรื่อง
ตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 2 ที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน
ของโรงเรียนเอกชน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน
ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม
แบบสอบถามนี้มีทั้งหมด 7 ตอน

ตอนที่ 1	แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว
ตอนที่ 2	แบบสอบถามบุคลิกภาพ
ตอนที่ 3	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง
ตอนที่ 4	แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ
ตอนที่ 5	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู
ตอนที่ 6	แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน
ตอนที่ 7	แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์

แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อศึกษาตัวแปรด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนที่ส่งผลต่อความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ที่เรียนโรงเรียนเอกชนที่ใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อการสอน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ในเขตคันนายาว กรุงเทพมหานคร นักเรียนสามารถแสดงความรู้สึกหรือคิดเห็นได้อย่างอิสระ คำตอบของนักเรียนไม่มีข้อใดถูกหรือผิด จึงไม่มีผลกระทบต่อคะแนนและการเรียนของนักเรียน ซึ่งคำตอบทั้งหมดจะเก็บไว้เป็นความลับ ขอให้นักเรียนตอบให้ตรงกับความรู้สึกและความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด และตอบให้ครบทุกข้อ

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวชัชรินทร์ บุญญะสุต
นิสิตปริญญาโท เอกจิตวิทยาการศึกษา
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามด้านข้อมูลส่วนตัว

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนตัวของนักเรียน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน หรือเติมคำตอบลงในช่องว่างให้ชัดเจน

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. ผลการเรียนของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2545 คะแนนเฉลี่ย (เกรด)
3. วุฒิทางการศึกษาของบิดา
 - () ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี
4. วุฒิทางการศึกษาของมารดา
 - () ต่ำกว่าปริญญาตรี
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพของบิดา
 - () ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างของรัฐบาล
 - () พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ
 - () ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ)
6. อาชีพของมารดา
 - () ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ลูกจ้างของรัฐบาล
 - () พนักงานบริษัทเอกชน ลูกจ้างในบริษัทเอกชน ร้านค้า ตลอดจนสถานประกอบการธุรกิจอื่นๆ
 - () ประกอบธุรกิจส่วนตัว
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ)
7. รายได้รวมต่อเดือนของบิดามารดา บาท
8. สถานภาพสมรสของบิดามารดา
 - () อยู่ด้วยกัน
 - () แยกกันอยู่
 - () อื่นๆ (โปรดระบุ)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบุคลิกภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามบุคลิกภาพ ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	ข้าพเจ้าสามารถทำงานที่รับผิดชอบให้เสร็จก่อนเวลาที่กำหนดเสมอ					
2	เมื่อมีปัญหาในการเรียน ข้าพเจ้าพยายามแก้ปัญหาให้ให้ได้					
3	ข้าพเจ้าเป็นคนเปิดเผยตรงไปตรงมา					
4	ข้าพเจ้าสามารถปรับตัวได้ดีเมื่อไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ๆ					
5	ข้าพเจ้าไม่ชอบไปงานเลี้ยงเดินรำ					
6	ข้าพเจ้าชอบช่วยเหลือเพื่อน					
7	ข้าพเจ้าได้ถามเพื่อนเมื่อมีปัญหาสงสัย					
8	ข้าพเจ้ารู้สึกสนุกที่ได้พบปะสังสรรค์กับคนที่ไม่รู้จักมาก่อน					
9	ข้าพเจ้ายึดมั่นในกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10	ข้าพเจ้าไม่ค่อยเชื่อใคร นอก จากเพื่อนสนิท					
11	ข้าพเจ้าชอบการเปลี่ยนแปลง ใหม่ๆ					
12	ข้าพเจ้าคิดว่าเพื่อนๆในกลุ่ม ทำงานได้ไม่ถูกใจข้าพเจ้า					
13	ข้าพเจ้ามักนำเรื่องราวต่างๆที่ พบเห็นมาเล่าให้เพื่อนๆฟัง					
14	ข้าพเจ้ารู้สึกอายเมื่อต้องแสดง ตนทำกิจกรรมบางอย่างต่อหน้า ผู้อื่น					
15	ข้าพเจ้าชอบอ่านหนังสือมาก กว่าการพบปะสนทนากับผู้อื่น					
16	เมื่อมีการแสดงความคิดเห็น ข้าพเจ้าเลือกการพูดมากกว่า การเขียน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

จริงที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
จริง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
จริงบ้าง	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
จริงน้อย	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
จริงน้อยที่สุด	หมายถึง	ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	<u>การปฏิบัติตนของนักเรียนกับผู้ปกครอง</u> ข้าพเจ้าเล่าเรื่องราวต่างๆที่ประสบมาในแต่ละวันให้ผู้ปกครองฟัง					
2	เมื่อเกิดปัญหาเรื่องส่วนตัวข้าพเจ้าไปปรึกษากับผู้ปกครองก่อนทุกครั้ง					
3	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหาเกี่ยวกับการเรียน ข้าพเจ้าปรึกษากับผู้ปกครอง					
4	ข้าพเจ้าเชื่อฟังผู้ปกครอง					
5	ข้าพเจ้าให้ความเคารพผู้ปกครอง					
6	ข้าพเจ้ามักแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้ปกครอง					
8	มีบางครั้งที่ข้าพเจ้าไม่ปฏิบัติตามคำสั่งสอนของผู้ปกครอง					
9	ข้าพเจ้าเคยมีความคิดเห็นขัดแย้งกับผู้ปกครอง					
10	<u>การปฏิบัติตนของผู้ปกครองกับนักเรียน</u> ผู้ปกครองยินดีและตั้งใจฟังปัญหาของข้าพเจ้าทุกครั้ง					
11	ผู้ปกครองให้กำลังใจข้าพเจ้า					
12	เมื่อทางโรงเรียนจัดกิจกรรมผู้ปกครองจะมาร่วมกิจกรรม					
13	ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในงานที่โรงเรียนมอบหมายให้ปฏิบัติร่วมกันระหว่างข้าพเจ้ากับผู้ปกครอง					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
14	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าคุณเองไม่ได้รับการเอาใจใส่จากผู้ปกครอง					
15	ข้าพเจ้ารู้สึกว่าผู้ปกครองแสดงความเป็นห่วง					
16	ข้าพเจ้ารู้สึกน้อยใจที่ผู้ปกครองรักพี่น้องมากกว่า					
17	เมื่อข้าพเจ้าทำผิด ผู้ปกครองจะตักเตือนด้วยความเมตตา					

ตอนที่ 4 แบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามลักษณะทางกายภาพ เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

- จริงที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
- จริง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
- จริงบ้าง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
- จริงน้อย

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
- จริงน้อยที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	สภาพห้องเรียนกว้าง สะอาด และเป็นระเบียบเรียบร้อย					
2	ในห้องเรียนมีการจัดเป็นมุม การศึกษาและกิจกรรมเสริมทักษะต่างๆ					
3	ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสม					
4	การจัดวางโต๊ะเรียนเอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
5	การจัดวางโต๊ะเรียนทำให้พื้นที่ในห้องเรียนคับแคบและอึดอัด					
6	โต๊ะเก้าอี้ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียน					
7	บางครั้งในห้องเรียนขาดความสะอาด มีฝุ่น และสิ่งสกปรก					
8	ภายในห้องเรียนมีการดูแลทำความสะอาดห้องเรียนเป็นประจำ					
9	ห้องเรียนมีหน้าต่างน้อย ทำให้ร้อนอบอ้าวเวลาเรียน					
10	ห้องเรียนมีการปรับอุณหภูมิภายในห้องที่เหมาะสม					
11	ห้องเรียนมีทัศนียภาพที่สวยงาม สบายตา					
12	ในห้องเรียนมีบรรยากาศที่สงบเงียบเหมาะสมต่อการเรียนการสอน					
13	ในห้องเรียนไม่มีกลิ่นเหม็นจากสิ่งปฏิกูล เช่น ขยะ หรือกลิ่นห้องน้ำ					
14	ข้าพเจ้ามีโอกาสในการใช้สื่อและอุปกรณ์การเรียนบ่อยครั้ง					
15	ข้าพเจ้าสามารถใช้อุปกรณ์การเรียนได้อย่างอิสระ					
16	อุปกรณ์การเรียนการสอนมีเพียงพอต่อการใช้					
17	อุปกรณ์การเรียนมีสภาพที่ดีสำหรับการใช้งาน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
18	ห้องเรียนมีการจัดเก็บอุปกรณ์การเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม					
19	ข้าพเจ้าสามารถใช้อุปกรณ์ในการเรียนได้อย่างสะดวกและปลอดภัย					

ตอนที่ 5 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

- จริงที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
- จริง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
- จริงบ้าง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
- จริงน้อย

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
- จริงน้อยที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนกับครู นอกเวลาเรียนข้าพเจ้าสามารถ ปรึกษาเรื่องเรียนกับครูได้					
2	เมื่อข้าพเจ้ามีปัญหา ข้าพเจ้า นึกถึงครูเป็นคนแรก					
3	ข้าพเจ้าคิดว่าถ้าครูดูน้อยลงคง ดีกว่านี้มาก					
4	ข้าพเจ้าให้เกียรติและแสดง ความเคารพครูของข้าพเจ้า เสมอ					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
5	ข้าพเจ้ารักครู					
6	ข้าพเจ้าเชื่อฟังครู					
7	ข้าพเจ้าเชื่อว่าครูคือผู้มีความรู้ และสามารถสั่งสอนข้าพเจ้าได้ดี					
8	ข้าพเจ้าเชื่อว่าครูคือตัวอย่างที่ดี ในการพฤติกรรมเป็นคนดี มีความรู้					
9	ข้าพเจ้ากล้าที่ปรึกษาปัญหา การเรียนกับครู					
10	ข้าพเจ้าปฏิบัติตามคำสั่งสอน ของครูอย่างเคร่งครัด					
11	การปฏิบัติตนของครูกับนักเรียน ครูให้ความรักและเอาใจใส่ ข้าพเจ้า					
12	ครูให้ความเป็นกันเองกับ ข้าพเจ้าอย่างเหมาะสม					
13	ครูยอมรับฟังความคิดเห็นของ ข้าพเจ้า					
14	ครูสามารถให้คำแนะนำเรื่อง ส่วนตัวได้					
15	ครูเป็นที่ปรึกษาที่ดีกับข้าพเจ้า					
16	ครูเป็นแม่แบบที่ดีให้กับข้าพเจ้า					
17	ครูให้ความรัก ความเอ็นดูกับ ข้าพเจ้า					
18	ครูของข้าพเจ้าสอนหนังสือสนุก ทำให้ข้าพเจ้าไม่เบื่อ					
19	ครูของข้าพเจ้าเป็นคนที่อารมณ์ ดีและใจเย็นเสมอ					

ตอนที่ 6 แบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน เมื่ออ่านข้อความแล้วโปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด ในแต่ละข้อให้เลือกเพียงหนึ่งคำตอบเท่านั้น

- จริงที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมากที่สุด
- จริง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนมาก
- จริงบ้าง

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างไม่ตรงบ้าง
- จริงน้อย

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนบ้างเล็กน้อย
- จริงน้อยที่สุด

หมายถึง

ข้อความนั้นตรงกับข้อเท็จจริงของนักเรียนน้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
1	การปฏิบัติตนของนักเรียนกับเพื่อน ข้าพเจ้ามีปัญหากับเพื่อนบ่อย					
2	มีเพื่อนที่ไม่ชอบข้าพเจ้า					
3	เมื่อเพื่อนมีปัญหา เขามักมาปรึกษาข้าพเจ้า					
4	ข้าพเจ้ามีเพื่อนสนิทมากกว่า 1 คน					
5	ข้าพเจ้ามีเพื่อนที่สามารถปรึกษาปัญหาได้ทุกเรื่อง					
6	ข้าพเจ้าทำกิจกรรมต่างๆกับเพื่อนได้อย่างสนิทสนม					
7	ข้าพเจ้ารักและเป็นห่วงเพื่อนเสมอ					
8	ข้าพเจ้าเชื่อว่าเพื่อนรักข้าพเจ้าเช่นเดียวกัน					
9	ข้าพเจ้าเป็นห่วงเพื่อนเสมอเวลาเพื่อนไม่มาโรงเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	จริงที่สุด	จริง	จริงบ้าง	จริงน้อย	จริงน้อยที่สุด
10	ข้าพเจ้ามักโทรศัพท์ไปหาเพื่อน เมื่อเวลาไม่เจอกัน					
11	การปฏิบัติตนของเพื่อนกับ นักเรียน เพื่อนให้ความไว้วางใจข้าพเจ้า					
12	เมื่อเพื่อนมีปัญหาด้านการเรียน มักจะมาปรึกษาข้าพเจ้า					
13	เมื่อเพื่อนมีปัญหาเรื่องส่วนตัว มักจะมาปรึกษาข้าพเจ้า					
14	เพื่อนแสดงความเป็นห่วงข้าพเจ้า เสมอเมื่อไม่สบายหรือไม่มา โรงเรียน					
15	เพื่อนมักแสดงความรักต่อ ข้าพเจ้า เช่น จูมมือ หรือโอบไหล่ เสมอ					
16	เพื่อนมักไม่เห็นความสำคัญของ ข้าพเจ้า					
17	เพื่อนยอมรับฟังความคิดเห็นของ ข้าพเจ้า					
18	เพื่อนและข้าพเจ้ามีนิสัยคล้ายกัน จึงรู้สึกมีความสุขทุกครั้งเมื่ออยู่ ใกล้กัน					

ตอนที่ 7 แบบทดสอบความฉลาดทางอารมณ์

คำชี้แจง ข้อความต่อไปนี้เป็นการอธิบายถึงอารมณ์ ความรู้สึกและพฤติกรรมของท่านในช่วง 4 เดือนที่ผ่านมา โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ท่านคิดว่าตรงกับนักเรียนมากที่สุด มีคำตอบที่เป็นไปได้ 4 คำตอบ สำหรับข้อความแต่ละประโยคคือ ไม่เป็นเลย เป็นบางครั้ง เป็นบ่อยครั้ง เป็นประจำ

ไม่เป็นเลย หมายถึง ไม่เคยปรากฏ

เป็นบางครั้ง หมายถึง นานๆครั้ง หรือทำบ้างไม่ทำบ้าง

เป็นบ่อยครั้ง หมายถึง ทำบ่อยๆหรือเกือบทุกครั้ง
เป็นประจำ หมายถึง ทำทุกครั้งเมื่อเกิดสถานการณ์นั้น

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เป็น เลย	เป็นบาง ครั้ง	เป็นบ่อย ครั้ง	เป็น ประจำ	คะแนน
1	ไม่ใช้กำลังเวลาโกรธหรือไม่พอใจ					
2	รู้จักรอคอยเมื่อยังไม่ถึงคราวหรือเวลาของตน					
3	ยับยั้งที่จะทำอะไรตามอำเภอใจตนเอง					
4	ต้องการอะไรต้องได้ทันที					
5	เมื่ออารมณ์โกรธต้องไม่ลงมือทำอะไรจนหยุดโกรธ					
6	หมกมุ่นกับการเล่นมากเกินไป					
7	ชี้แจงเหตุผลแทนการใช้กำลัง					
รวม 1-7						
ข้อที่	ข้อความ	ไม่เป็น เลย	เป็นบาง ครั้ง	เป็นบ่อย ครั้ง	เป็น ประจำ	คะแนน
8	ช่วยปกป้อง ดูแล และช่วยเหลือเด็กที่เล็กกว่า					
9	เห็นอกเห็นใจเมื่อผู้อื่นเดือดร้อน					
10	ใส่ใจหรือรู้ว่าใครขออะไร ไม่ขออะไร					
11	เป็นที่พึ่งได้ เมื่อเพื่อนต้องการความช่วยเหลือ					
12	ระมัดระวังที่จะไม่ทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนหรือเสียใจ					
13	ไม่ช่วยเหลือหรือไม่ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เป็น เลย	เป็นบาง ครั้ง	เป็นบ่อย ครั้ง	เป็น ประจำ	คะแนน
14	รู้จักให้กำลังใจผู้อื่น					
15	รู้จักรับฟังผู้อื่น					
16	รู้จักแสดงความห่วงใยผู้อื่น					
รวม 8-16						
17	มักสารภาพเมื่อทำผิด					
18	ไม่ชอบแกล้งเพื่อน					
19	ยอมรับว่าผิดเมื่อถูกถาม					
20	เมื่อทำผิด มักแก้ตัวว่าไม่ได้ตั้งใจ					
21	ยอมรับกฎเกณฑ์ เช่น ยอมรับ การลงโทษเมื่อทำผิด					
22	รู้จักขอโทษ					
23	ยอมรับคำตำหนิหรือตักเตือน เมื่อทำผิด					
รวม 17-23						
24	มีความตั้งใจเมื่อทำสิ่งต่างๆที่ สนใจ					
25	มีสมาธิในการทำงาน					
26	พยายามทำงานที่ยากให้สำเร็จ ได้ด้วยตนเอง เช่น การบ้าน การฝีมือ					
27	สนุกกับการแก้ปัญหายากๆ หรือท้าทาย เช่น ปัญหาการ บ้าน ของเล่นที่แปลกๆใหม่ๆ					
28	เมื่อเจอ ไม่สนใจหรือทำงานให้ เสร็จ					
29	บนหรือต่อรองงานต่างๆยาก เกินกว่าที่จะทำได้สิ่งๆยังไม่ ได้ลงมือทำ					
30	ทำงานต่อไปจนเสร็จแม้ว่า เพื่อนๆไปเล่นแล้วก็ตาม					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เป็น เลย	เป็นบาง ครั้ง	เป็นบ่อย ครั้ง	เป็น ประจำ	คะแนน
รวม 24-30						
31	ไม่ท้อใจเมื่อประสบกับความผิดหวัง					
32	หาทางตกลงกับเพื่อนหรือเด็กคนอื่นเมื่อเกิดความขัดแย้งกัน					
33	ไม่เอะอะโวยวายเมื่อพบปัญหาหรือความยุ่งยาก					
34	รู้จักรอจังหวะ หรือรอคอยเวลาที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา					
35	เมื่อมีปัญหา จะคิดหาวิธีแก้หลายๆทาง					
36	ร่วมกิจกรรมที่ตนไม่ชอบ หรือไม่ถนัดกับผู้อื่นได้					
รวม 31-36						
37	ท้าทายหรือทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่					
38	กล้าแสดงความสามารถที่มีอยู่ต่อหน้าคนหมู่มาก					
39	กล้าซักถามข้อสงสัย					
40	เมื่อถูกถาม ใช้วิธีโต้เถียงแทนการตอบกลับ					
41	ไม่สนใจคำติชมจากผู้อื่น					
42	ไม่กล้าบอกความผิดที่ตนทำผิดกับผู้อื่น					
รวม 37-42						
43	เล่าถึงความสำเร็จของตนเองให้ผู้ใหญ่ฟัง					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เป็น เลย	เป็นบาง ครั้ง	เป็นบ่อย ครั้ง	เป็น ประจำ	คะแนน
44	ไม่อายในสิ่งที่ตนมีอยู่ เช่น ฐานะบ้าน อาชีพของพ่อแม่ รูป ร่างกายตา ความสามารถของ ตนเอง					
45	ภูมิใจที่ตนเองมีจุดดีหรือความ สามารถพิเศษบางอย่าง เช่น เรียนเก่ง เล่นกีฬาเก่ง เล่น ดนตรีได้					
46	ภูมิใจที่ได้รับความไว้วางใจจาก ผู้ใหญ่ เช่น คุณแล่น้อง คุณแลสัตว์ เลี้ยง ช่วยเหลืองานผู้ใหญ่					
47	น้อยใจง่าย					
48	รู้สึกน้อยเนื้อต่ำใจที่ผู้อื่นไม่ ได้					
รวม 43-48						
49	พอใจกับผลการเรียนที่ได้					
50	เมื่อไม่ได้สิ่งที่ต้องการก็รู้จัก ยอมรับสิ่งที่ทดแทนอย่างอื่นได้					
51	แม้เกมหรือกีฬาแพ้ก็ไม่เสียใจ นาน					
52	แม้เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นก็เรียกร้อง ที่จะเอาให้ได้ตามที่ต้องการ					
53	หงุดหงิดอยู่นานเมื่อไม่ได้ดังใจ					
54	เมื่อทำอะไรไม่ได้ตามต้องการ จะผิดหวังมาก เช่น เป็น คร่ำ ครวญ หรือซึม					
รวม 49-54						
55	มีอาการซึม					

ข้อที่	ข้อความ	ไม่เป็น เลย	เป็นบาง ครั้ง	เป็นบ่อย ครั้ง	เป็น ประจำ	คะแนน
56	เล่นสนุกสนานหรือล้อเล่น สนุกๆได้					
57	เมื่ออยู่คนเดียวก็รู้จักหาสิ่งมา ทำให้ตัวเองเพลิดเพลินได้					
58	รู้จักผ่อนคลายอารมณ์ด้วยการ ดูหนังฟังเพลง เล่นสนุก วาดรูป พูดคุยกับเพื่อน					
59	เป็นคนแจ่มใส ยิ้มง่าย หัวเราะ ง่าย					
60	สนุกกับการแข่งขันแม้จะรู้ว่าไม่ ชนะ					
รวม 55-60						

ภาคผนวก ข

ตาราง 6 แสดงค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามบุคลิกภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.045	9.	3.227
2	4.259	10.	3.346
3.	5.170	11.	4.208
4.	4.218	12.	4.355
5.	4.615	13.	4.246
6.	5.962	14.	2.879
7.	5.962	15.	2.539
8.	3.356	16.	3.546

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .8828

ตาราง 7 แสดงค่าอำนาจจำแนกของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับผู้ปกครอง

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.950	11.	6.291
2	5.424	12.	6.000
3.	4.987	13.	5.153
4.	2.881	14.	5.472
5.	2.502	15.	6.765
6.	4.325	16.	3.722
7.	3.148	17.	5.470
8.	2.859		
9.	5.126		
10.	5.431		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9177

ตาราง 8 แสดงค่าอำนาจจำแนกของลักษณะทางกายภาพ

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	6.417	11.	5.180
2	5.338	12.	5.653
3.	3.631	13.	3.590
4.	4.820	14.	5.927
5.	2.639	15.	6.833
6.	2.648	16.	4.620
7.	3.797	17.	3.935
8.	4.023	18.	5.774
9.	2.226	19.	8.042
10.	5.545		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9223

ตาราง 9 แสดงค่าอำนาจจำแนกของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับครู

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	4.682	11.	10.404
2	4.444	12.	10.995
3.	3.756	13.	6.431
4.	2.359	14.	8.741
5.	3.324	15.	9.194
6.	3.432	16.	6.713
7.	4.178	17.	8.291
8.	5.754	18.	7.526
9.	8.148	19.	5.872
10.	5.056		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9559

ตาราง 10 แสดงค่าอำนาจจำแนกของสัมพันธภาพระหว่างนักเรียนกับเพื่อน

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อ (t)
1	3.730	11.	5.926
2	3.646	12.	7.791
3.	4.240	13.	6.964
4.	4.000	14.	4.525
5.	2.698	15.	5.222
6.	2.487	16.	2.278
7.	5.477	17.	3.313
8.	5.746	18.	3.283
9.	6.977		
10.	5.409		

ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .9090

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ประวัติย่อผู้ทำสารนิพนธ์

ชื่อ	นางสาวชัชรินทร์ บุญญะสุด
วัน เดือน ปี	29 สิงหาคม 2519
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	91/564 งามอินทรา44 บึงกุ่ม กรุงเทพมหานคร 10230 โทรศัพท์ 0-6369-4879
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2537	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนนวมินทราชูทิศ กรุงเทพมหานคร
พ.ศ.2542	นิเทศศาสตรบัณฑิต เอกวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น
พ.ศ.2547	การศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ